

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Geografie

MARIUS-CRISTIAN NEACȘU
VERONICA REH

4

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației.

Manualul a fost aprobat prin ordinul ministrului educației nr. 4200/07.07.2021.

Acest proiect de manual școlar este realizat în conformitate cu Programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5003/02.12.2014.

116.111 – numărul
de telefon de asistență
pentru copii

Ministerul Educației

Marius-Cristian NEACȘU
Veronica REH

Geografie

Manual pentru
clasa a IV-a

EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro

GEOGRAFIE. MANUAL PENTRU CLASA A IV-A

Editor: dr. Costin DIACONESCU

Layout, tehnoredactare: Clara ARUȘTEI

Grafică: Gabriel IACOBINI

Cartografie: Ioan-Andrei VODĂ-MARC (pag. 18, 68-69, 86-87, 98)

Coordonator tehnic și IT: Răzvan SOCOLOV

Referenți de specialitate:

Prof. univ. dr. Gheorghe VLĂSCEANU,

Academia de Studii Economice din București

Dr. Mineliea GHEORGHE, prof. gr. 1,

Colegiul Național „I.L. Caragiale”, Ploiești;

inspector școlar geografie, ISJ Prahova

Dr. Gelu HANGANU, prof. gr. 1,

Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Ploiești

Credite foto: Dreamstime, Wikimedia Commons – Domeniu Public

Credite video: Storyblocks

ISBN: 978-606-528-543-9

© Copyright CD PRESS 2021

Această lucrare, în format tipărit și electronic, este protejată de legile române și internaționale privind drepturile de autor, drepturile conexe și celelalte drepturi de proprietate intelectuală. Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată ori transmisă, sub nicio formă (electronic, fotocopiare etc.), fără acordul expres al Editurii CD PRESS.

Editura CD PRESS

București, str. Logofătul Tăutu nr. 67, sector 3, cod 031212

Tel.: 021.337.37.17, 021.337.37.27, 021.337.37.37 Fax: 021.337.37.57

e-mail: office@cdpress.ro ● www.cdpress.ro ● Editura CD PRESS

Comenzi:

✉ manuale@cdpress.ro ● ☎ 021.337.37.37

🌐 www.cdpress.ro

Inspectoratul Școlar al Județului/Municipiului

Școala/Colegiul/Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*	
				format tipărit	
				la primire	la predare
1					
2					
3					
4					

*Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: **nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.**

• Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.

• Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro

**REVISTE • CARTE ȘCOLARĂ •
MANUALE DIGITALE • DOTĂRI ȘCOLARE**

Prima alegere în domeniul produselor
și al proiectelor educaționale românești de calitate
pentru școală și familie

Scanează codul și consultă catalogul
complet de titluri al Editurii CD PRESS.

Bine ai venit în clasa a IV-a!

Salut! Eu sunt **Geograficus!**
Știi că îți place să pui întrebări,
să descoperi tainele realității înconjurătoare.
De aceea, te invit în lumea
minunată a **geografiei**.
În această aventură a cunoașterii
te vor însoți noii tăi prieteni,
Adina și Valentin.
*Ești pregătit/pregătită de aventură?
Atunci, să pornim la drum! Îți dorim succes!*

Adina

Valentin

Salutare! Noi suntem **ADINA**
și **VALENTIN!** De acum încolo vom
fi lângă tine și te vom însoți în
toate aventurile pe care ni le dezvăluie,
pe rând, **manualul de geografie**.

Cuprins

Competențe generale

1. Prezentarea realității observabile, cu ajutorul terminologiei generale și specifice
2. Utilizarea elementelor semnificative din matematică, științele naturii și disciplinele sociale, în înțelegerea realității înconjurătoare
3. Relaționarea realității înconjurătoare cu reprezentarea ei cartografică
4. Dezvoltarea interesului pentru cunoașterea orizontului local, a țării și a lumii contemporane

Competențe specifice

- 1.1. Identificarea unor termeni geografici în texte/contexte/situații de învățare diferite
- 1.2. Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici de bază
- 1.3. Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute
- 2.1. Aplicarea unor elemente și operații matematice minime în înțelegerea unor situații reale observate
- 2.2. Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare
- 2.3. Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului
- 3.1. Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă
- 3.2. Utilizarea semnelor și a altor reprezentări convenționale
- 3.3. Raportarea corectă a poziției unor elemente pe reprezentările cartografice
- 3.4. Utilizarea unor reprezentări grafice și cartografice simple
- 4.1. Dezvoltarea curiozității de cunoaștere a elementelor geografice caracteristice orizontului local, țării și lumii contemporane
- 4.2. Dobândirea interesului pentru înțelegerea rolului mediului înconjurător pentru viața și activitatea societății
- 4.3. Dezvoltarea interesului pentru cunoașterea și înțelegerea diversității naturale și umane

Competențe specifice	Unități de învățare / Domenii de conținut	Lecții / Conținuturi din programa școlară
1.1; 1.2; 2.1; 2.2; 2.3; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 4.1	Unitatea 1 ORIZONTUL APROPIAT ȘI LOCAL Elemente de geografie / 8	Lecția 1. Clasa, școala, cartierul, localitatea / 10 Lecția 2. Orientarea și distanțele în orizontul apropiat / 12 Lecția 3. Planul clasei, al locuinței, școlii, cartierului, localității / 14 Lecția 4. Orizontul, linia orizontului, punctele cardinale / 16 Lecția 5. Hărți ale orizontului local / 18 Lecția 6. Relief, climă, hidrografie, vegetație, faună, soluri / 20 Lecția 7. Populație, așezări, activități ale oamenilor / 22 Lecția 8. Modificări observabile în realitatea înconjurătoare / 24 Lecția 9. Ora, ziua, săptămâna, anul / 26 Lecția 10. Calendarul / 28 Lecția 11. Localitatea natală / 30 Lecția 12. Regiunea înconjurătoare / 32 Lecția 13. De la orizontul local la regiune și țară / 34 <i>Recapitulare. (Auto)Evaluare / 36–37</i>
1.2; 1.3; 2.2; 3.3; 3.4; 4.1; 4.2	Unitatea 2 ROMÂNIA Elemente de geografie generală / 38	Lecția 1. Limitele și vecinii României / 40 Lecția 2. Relieful României – caracteristici generale / 42 Lecția 3. Principalele trepte de relief ale României / 44 Lecția 4. Clima României / 46 Lecția 5. Apele României / 48 Lecția 6. Dunărea și Marea Neagră / 50 Lecția 7. Vegetația, fauna și solurile României / 52 Lecția 8. Populația României / 54 Lecția 9. Așezările României / 56 Lecția 10. Resursele și activitățile industriale / 58 Lecția 11. Agricultură și principalele produse agricole / 60 Lecția 12. Căile de comunicație / 62 <i>Recapitulare. (Auto)Evaluare / 64–65</i>
1.3; 2.3; 3.3; 4.1; 4.2	Unitatea 3 ROMÂNIA Elemente de geografie regională / 66	Lecția 1. Munții Carpați / 70 Lecția 2. Dealurile și podișurile / 74 Lecția 3. Câmpiile / 78 Lecția 4. Delta Dunării / 80 Lecția 5. Organizarea administrativă actuală / 88 Lecția 6. Orașul București – caracterizare geografică / 90 <i>Recapitulare. (Auto)Evaluare / 94–95</i>
1.3; 2.2; 2.3; 3.3; 4.1; 4.2; 4.3	Unitatea 4 ROMÂNIA ÎN EUROPA ȘI PE GLOB / 96	Lecția 1. Poziția geografică a României în Europa / 98 Lecția 2. Țările vecine / 100 Lecția 3. Europa – scurtă caracterizare geografică / 104 Lecția 4. Europa și România – elemente comune / 106 Lecția 5. Uniunea Europeană / 108 Lecția 6. Caracteristici generale ale Terrei / 110 Lecția 7. Continente și oceane / 114 Lecția 8. Terra – o planetă a Sistemului Solar / 116 <i>Recapitulare. (Auto)Evaluare / 120–121</i>
		<i>Recapitulare finală / 122-123</i>
		<i>(Auto)Evaluare finală / 124-125</i>

Hărți / Lecturi geografice / Metode complementare de evaluare	Subdomenii de conținut
INVESTIGAȚIE. Orizontul meu local (Partea I) / 21 INVESTIGAȚIE. Orizontul meu local (Partea a II-a) / 23 INVESTIGAȚIE. Localitatea natală / 31 Fișa <i>Observ. Apreciez. Evoluez</i> – Unitatea 1 / 127	A. Orizontul apropiat B. Orizontul local C. Caracteristici observabile ale orizontului local D. Modificări observabile și repere de timp E. De la orizontul local la țară
Fișa <i>Observ. Apreciez. Evoluez</i> – Unitatea 2 / 127 ATLAS. Harta marilor unități geografice ale României / 68 AFLĂ MAI MULT DESPRE... Ramurile Carpaților românești / 72 AFLĂ MAI MULT DESPRE... Dealurile și podișurile extracarpatice / 76 PROIECT. Elemente de caracterizare geografică a unei regiuni / 82 PORTOFOLIU. Caracterizarea geografică a regiunii din jurul orizontului local / 84 ATLAS. Harta administrativă a României / 86 PORTOFOLIU. Caracterizarea geografică a județului și a localității natale / 92 Fișa <i>Observ. Apreciez. Evoluez</i> – Unitatea 3 / 127	A. Limitele și vecinii B. Relieful: caracteristici generale și trepte de relief C. Clima, apele, vegetația, fauna și solurile D. Locuitorii și așezările omenești E. Activitățile economice
ATLAS. Harta statelor Europei / 102 ATLAS. Continentele și oceanele Terrei / 112 ATLAS. Planiglobul – imaginea Terrei / 118 Fișa <i>Observ. Apreciez. Evoluez</i> – Unitatea 4 / 127	A. România în Europa B. Europa – un continent al planetei C. Terra – planeta noastră D. Terra – o planetă a Sistemului Solar
Fișa <i>Observ. Apreciez. Evoluez</i> / 127	

Prezentarea manualului de *Geografie*

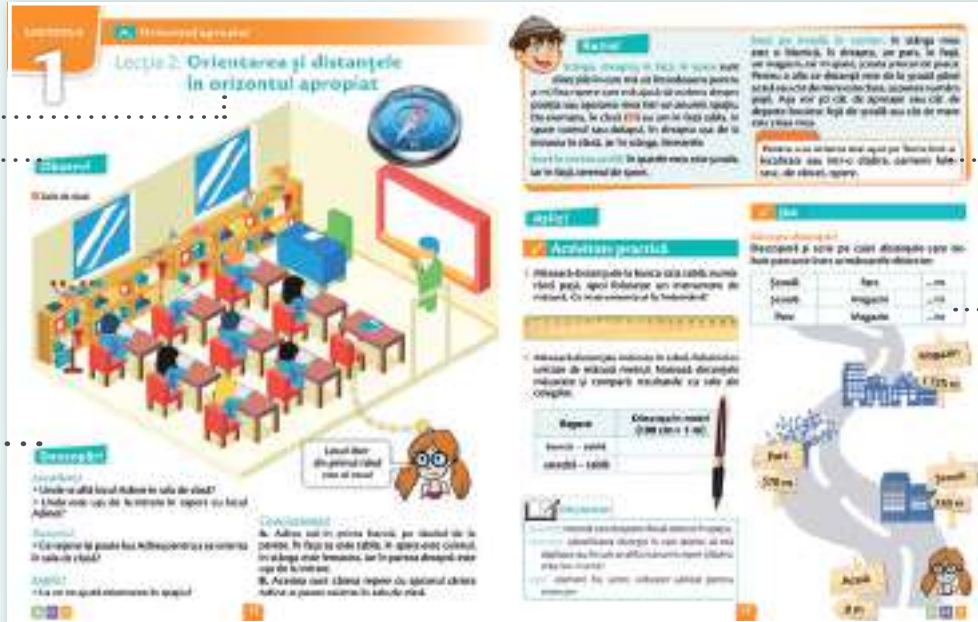
Manualul tipărit

Lecție

Titlul lecției

Observ!
Fotografie/ilustrație explicativă

Descopăr!
Întrebări și cerințe care ajută elevul să descopere singur repera le lecției

Rețin!
Conținutul lecției

Fixarea elementelor învățate în timpul orei

Aplic!
Activități recreative pentru asimilarea informației prin jocuri, exerciții, proiecte etc.

Marcaj care indică prezența activităților multimedia (AMII) pe pagina dublă deschisă a manualului digital

Pagină de recapitulare

Recapitularea este organizată sub forma unei scheme cu principalele conținuturi ale unității de învățare.

Pagină de (auto)evaluare

(Auto)Evaluarea este organizată gradual, pe niveluri de dificultate – *suficient, bine, foarte bine* –, în conformitate cu competențele specifice.

Instrucțiuni pentru utilizarea manualului digital

Cu un singur clic pe copertă sau prin atingerea acesteia (pe tabletă/telefon) pătrunzi în minunata lume a manualului digital. Aici vei descoperi numeroase activități multimedia interactive de învățare (AMII) legate de tema lecției. Acestea sunt evidențiate în varianta digitală și în cea tipărită prin simbolurile următoare:

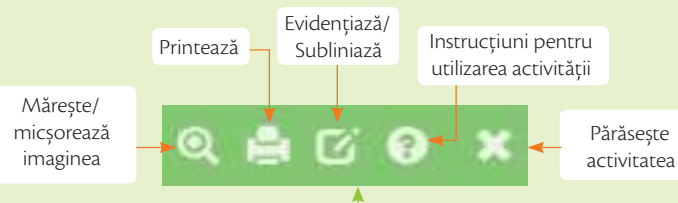
Pagina principală a manualului digital

Coperta digitală a manualului

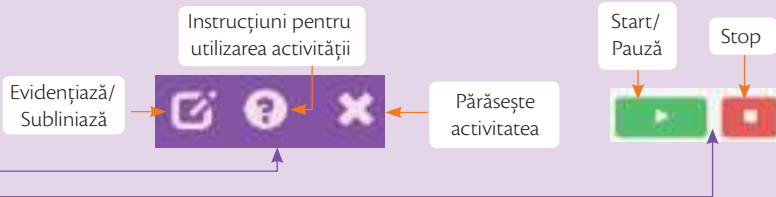
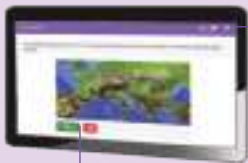
AMII STATICE

- hărți, ilustrații, fotografii, planșe didactice

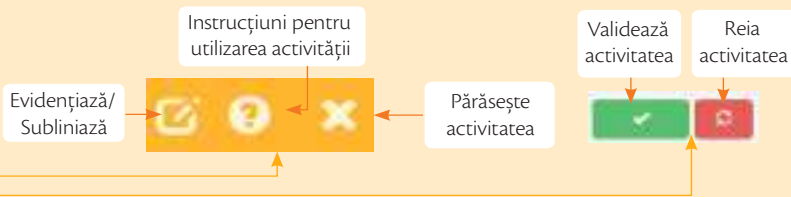
AMII ANIMATE

- Situații și teme animate cu valoare explicativă, didactică

AMII INTERACTIVE

- Exerciții, jocuri, teste

Orizontul apropiat și local

Elemente de geografie

PLANUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

A. ORIZONTUL APROPIAT

Lecția 1. **Clasa, școala, cartierul, localitatea**

Lecția 2. **Orientarea și distanțele în orizontul apropiat**

Lecția 3. **Planul clasei, al locuinței, școlii, cartierului, localității**

B. ORIZONTUL LOCAL

Lecția 4. **Orizontul, linia orizontului, punctele cardinale**

Lecția 5. **Hărți ale orizontului local**

C. CARACTERISTICI OBSERVABILE ALE ORIZONTULUI LOCAL

Lecția 6. **Relief, climă, hidrografie, vegetație, faună, soluri**

INVESTIGAȚIE. **Orizontul meu local (partea I)**

Lecția 7. **Populație, așezări, activități ale oamenilor**

INVESTIGAȚIE. **Orizontul meu local (partea a II-a)**

D. MODIFICĂRI OBSERVABILE ȘI REPERE DE TIMP

Lecția 8. **Modificări observabile în realitatea înconjurătoare**

Lecția 9. **Ora, ziua, săptămâna, anul**

Lecția 10. **Calendarul**

E. DE LA ORIZONTUL LOCAL LA ȚARĂ

Lecția 11. **Localitatea natală**

INVESTIGAȚIE. **Localitatea natală**

Lecția 12. **Regiunea înconjurătoare**

Lecția 13. **De la orizontul local la regiune și țară**

RECAPITULARE
(AUTO)EVALUARE

Cuvinte-cheie

orizont apropiat,
orizont local,
linia orizontului,
orientare,
plan,
hartă,
puncte cardinale

Ce vei ști să faci?

- Să localizezi elemente din orizontul apropiat cu ajutorul unor repere și al punctelor cardinale.
- Să realizezi planuri ale clasei și ale școlii, utilizând forme geometrice simple.
- Să identifiți modificări geografice observabile în realitatea înconjurătoare și să le corelezi cu intervale cunoscute de timp.
- Să citești și să înțelegi semne și reprezentări convenționale utilizate pe hărți ale orizontului local, ale localității și ale regiunii.

Acesta este **primul manual de Geografie** din viața ta. Acum te întâlnești cu o „regină” a științelor, GEOGRAFIA, care îți va dezvălui din minunăția tainelor naturii și ale oamenilor și te va învăța să faci pași siguri pe Terra, planeta noastră.

Pentru început **vei învăța** cum să observi ceea ce ne înconjoară și cum să te orientezi în spațiul geografic. Să nu uii că geografii își pun, cel mai adesea, două întrebări: **unde** și **de ce**? Apoi **vei descoperi** frumusețea țării noastre. Vei afla lucruri deosebite despre natură, despre noi – oamenii care trăim aici – și activitățile noastre.

*

Probabil, unul dintre **primii oameni** de pe Terra a îndrăznit să părăsească comunitatea și să vadă ce este pe celălalt mal al râului sau dincolo de dealul din fața sa. Apoi s-a întors și a început să povestească celorlalți semeni ce a văzut, desenând pe pământ, în țărână, traseul pe care îl făcuse. A fost **prima reprezentare grafică a unei porțiuni din suprafața terestră, prima hartă...** și el, omul care a îndrăznit să treacă râul sau să urce dealul, **primul geograf**. Îndrăznește și tu!

Lecția 1. Clasa, școala, cartierul, localitatea

Observ!

În această secțiune voi observa ilustrațiile și voi descoperi o serie de răspunsuri care mă vor ajuta să-mi pregătesc lecția de geografie.

1 Sală de clasă

2 Cartier

- Cum este așezat mobilierul? • Ce alte încăperi se mai află în școală?

Explic!

- De ce mobilierul clasei este așezat într-o anumită ordine?

Concluzionez!

- A.** În fiecare sală de clasă există bănci, scaune, catedră, tablă. În școală se află numeroase clase.
- B.** Pe stradă, clădirile sunt așezate într-o anumită ordine. Una dintre clădirile de pe stradă este școala.

Descopăr!

Localizez!

- Imaginează-ți că locuiești în blocul din figura 2.
- Unde se află școala față de blocul tău?

Descriu!

- Ce observi în imaginile 1 și 2? • Ce clădiri se află în cartierul din imagine? • Ce obiecte se află în clasă?

Rețin!

Clasa (1) reprezintă **locul** unde se desfășoară o parte din activitatea zilnică a fiecărui elev. Ea este un spațiu delimitat, organizat de om, în care obiectele sunt așezate într-o anumită ordine.

Școala reprezintă și ea un spațiu organizat, în care sunt așezate, într-o anumită ordine, sălile de clasă, cancelaria, sala de sport și alte încăperi. Clasa este un element component al școlii.

În fiecare zi, când vin și plec de la școală, o iau pe o anumită stradă și așa ajung acasă. Sunt multe alte străzi și fiecare duce undeva: la locul de joacă, la magazin, la prietenii mei. Deci și locuința, școala, locul de joacă, magazinele, biserica, stația de autobuz, străzile fac parte dintr-un spațiu mai mare, numit **cartier** (2). Și ele sunt aranjate într-o anumită ordine.

Localitatea (3) este un spațiu și mai mare, compus din mai multe cartiere și reprezintă locul unde un om se naște, trăiește, muncește și își desfășoară activitățile zilnice. Într-o localitate putem trăi, călători, petrece vacanța. Aceasta poate fi un oraș sau un sat.

Clasa în care înveți, școala în care se află clasa ta, cartierul în care locuiești și în care se găsește școala, localitatea în care este situat cartierul tău, toate acestea fac parte din **orizontul tău apropiat**.

Orizontul apropiat este spațiul în care trăim, ne desfășurăm activitatea și ne deplasăm în fiecare zi.

3 Localitate

Aplic!

✓ Activitate practică

Construiește din carton clădiri asemănătoare celor din cartierul în care locuiești. Folosește cutii de carton, după modelul de mai jos.

✓ Exerciții

1. Enumeră obiectele din clasa ta.
2. Enumeră obiectivele importante (clădiri reprezentative: școală, muzeu etc.) din cartierul tău.

✓ Joc

Găsește traseul!

Ajută-l pe Valentin (blocul galben) să găsească drumul spre casa Adinei (blocul albastru) din figura 3. După modelul din figura 2, enumeră clădirile/obiectivele importante pe care le întâlnește pe drum.

✓ Joc de rol

Bine ai venit în cartierul nostru!

Formează, în sala de clasă, un cartier cu ajutorul clădirilor confecționate din cutiile de carton. Urmează un traseu și realizează dialoguri cu ceilalți colegi.

Lecția 2. Orientarea și distanțele în orizontul apropiat

Observ!

1 Sala de clasă

Descopăr!

Localizez!

- Unde se află locul Adinei în sala de clasă?
- Unde este ușa de la intrare în raport cu locul Adinei?

Descriu!

- Ce repere își poate lua Adina pentru a se orienta în sala de clasă?

Explic!

- La ce ne ajută orientarea în spațiu?

Locul liber din primul rând este al meu!

Concluzionez!

A. Adina stă în prima bancă, pe rândul de la perete. În fața sa este tabla, în spate este cuierul, în stânga este fereastra, iar în partea dreaptă este ușa de la intrare.

B. Acestea sunt câteva repere cu ajutorul cărora Adina se poate orienta în sala de clasă.

Rețin!

Stânga, dreapta, în față, în spate sunt direcțiile în care mă uit întotdeauna pentru a-mi fixa repere care mă ajută să vorbesc despre poziția sau așezarea mea într-un anumit spațiu. De exemplu, în clasă (1) eu am în față tabla, în spate cuierul sau dulapul, în dreapta ușa de la intrarea în clasă, iar în stânga, ferestrele.

Sunt în curtea școlii: în spatele meu este școala, iar în față, terenul de sport.

Sunt pe stradă, în cartier: în stânga mea este o biserică, în dreapta, un parc, în față, un magazin, iar în spate, școala și locul de joacă. Pentru a afla ce distanță este de la școală până acasă sau cât de mare este clasa, aș putea număra pașii. Așa voi ști cât de aproape sau cât de departe locuiesc față de școală sau cât de mare este clasa mea.

Pentru a se orienta mai ușor în orizontul apropiat, într-o localitate sau într-o clădire, oamenii folosesc, de obicei, *repere*.

Aplic!

✓ Activitate practică

1. Măsoară distanța de la banca ta la tablă, numărând pașii, apoi folosește un instrument de măsură. Ce instrumente ai la îndemână?

2. Măsoară distanțele indicate în tabel, folosind ca unitate de măsură metrul. Notează distanțele măsurate și compară rezultatele cu cele ale colegilor.

Repere	Distanța în metri (100 cm = 1 m)
bancă – tablă	
catedră – tablă	

Dicționar

distanță: interval care desparte două obiecte în spațiu

orientare: identificarea direcției în care doresc să mă deplasez sau în care se află un anumit reper (clădire, oraș, lac, munte)

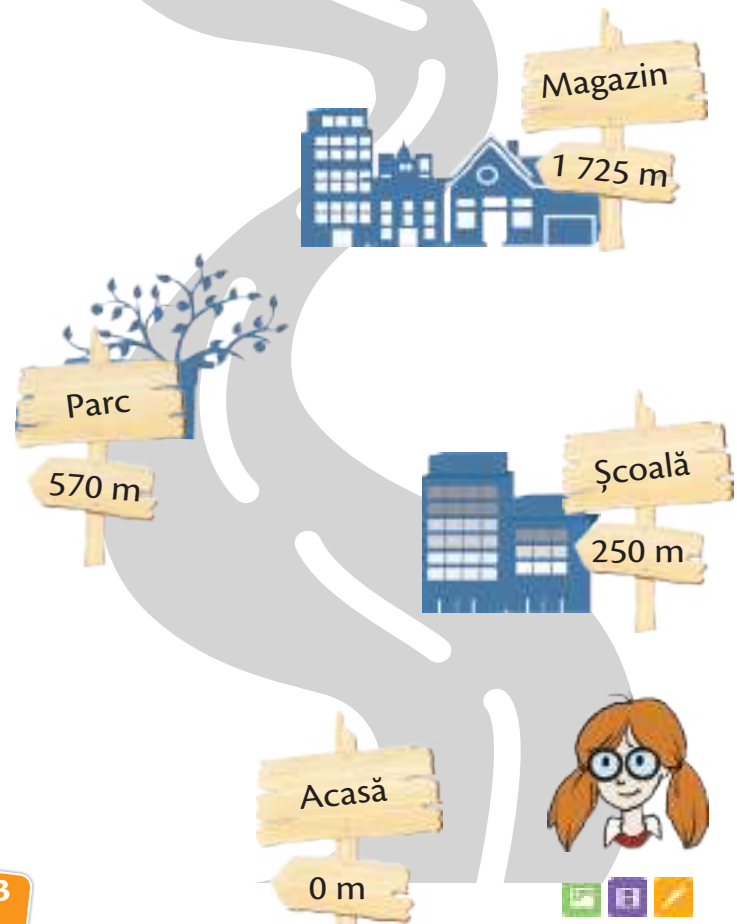
reper: element fix, semn, indicator utilizat pentru orientare

✓ Joc

Descoperă distanțele!

Calculează și scrie pe caiet distanțele care trebuie parcurse între următoarele obiective:

Școală	Parc	... m
Școală	Magazin	... m
Parc	Magazin	... m

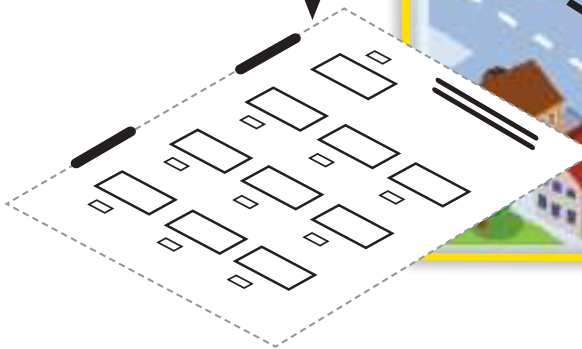

Lecția 3. Planul clasei, al locuinței, școlii, cartierului, localității

Observ!

1 *Reprezentarea în plan a clasei și a cartierului*

Descopăr!

Localizez!

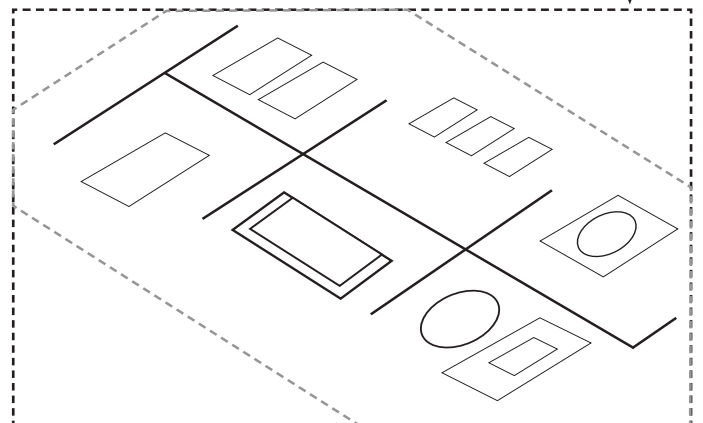
• La intersecția căror străzi se află școala?

Descriu!

• Ce observi în imagini? • Cum este reprezentat în plan mobilierul școlar? • Dar clădirile din cartier? • Cum apar ele reprezentate în plan, față de realitate?

Explic!

• De ce este util să reprezentăm în plan ceea ce vedem în realitate?

Concluzionez!

A. Toate obiectele sunt reprezentate micșorat față de realitate.

B. Toate obiectele sunt reprezentate simbolic, prin forme geometrice simple.

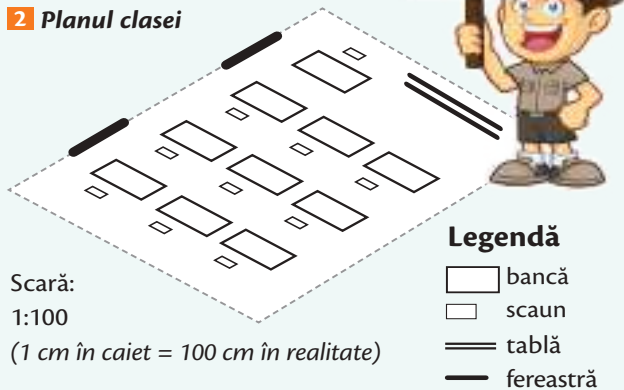

Reșin!

Pentru că Pământul este foarte mare și suprafața pe care o vedem cu ochiul liber este foarte întinsă, oamenii utilizează reprezentări **micșorate** (1). Pentru acestea se folosesc anumite **simboluri**. Un semn care reprezintă pentru noi toți același lucru devine un **simbol** sau un **semn convențional**. Se utilizează, deci, *pătrate, triunghiuri, cercuri și alte forme geometrice*, pentru a reprezenta diferite obiecte din orizontul apropiat.

O reprezentare micșorată a unei suprafețe mari de teren (regiune, țară, continent) se numește **hartă**. Dacă suprafața de teren reprezentată este mai mică (o clădire, un cartier, o localitate), atunci reprezentarea micșorată se numește **plan** (2).

2 Planul clasei

Scară:
1:100
(1 cm în caiet = 100 cm în realitate)

Desenul prin care se reprezintă, micșorat, obiectele din natură sau dintr-un spațiu (cum ar fi locuința, sala de clasă, școala, cartierul, localitatea) se numește **plan**.

Aplic!

✓ Activitate practică

A. Să construim planul clasei!

CE VOM REALIZA?

Planul clasei

DE CE ÎL VOM REALIZA?

- pentru a învăța să reprezentăm corect un spațiu;
- pentru a înțelege mai bine cum este organizat acel spațiu;
- pentru a ne orienta mai ușor în acel spațiu.

CUM VOM LUCRA?

- în echipe

ETAPE ÎN REALIZAREA UNUI PLAN

Folosim o foaie dintr-un caiet de matematică:
2 căsuțe = 1 cm.

1. Delimităm suprafața clasei:

- măsurăm cu atenție dimensiunile clasei (*lungime, lățime*);
- le micșorăm la scară (**1 cm în caiet = 1 m în realitate**). De câte ori am micșorat dimensiunile reale?

În caietul de matematică	În realitate
 1 centimetru	 1 metru

2. Stabilim poziția obiectelor în raport cu anumite repere din clasă.
3. Măsurăm dimensiunile (*lungimea, lățimea*) obiectelor pe care dorim să le reprezentăm și distanța dintre acestea.
4. Micșorăm dimensiunile reale la scară (**1 cm în caiet = 1 m în realitate**).
5. Desenăm forma fiecărui obiect, redus la scară, sub forma unui simbol.
6. Realizăm legenda, adăugăm titlul și scara.

B. Realizează, după același model, planul camerei tale.

Dicționar

legendă: secțiune a unui plan în care se explică simbolurile reprezentate

scară: raportul de mărime dintre dimensiunile reale și cele reprezentate pe plan (de câte ori au fost micșorate dimensiunile reale pentru a putea fi reprezentate)

Lecția 4. Orizontul, linia orizontului, punctele cardinale

Observ!

1 Excursie în natură

Este important să stabilești direcția unui singur punct cardinal. Îl vei găsi imediat și pe al doilea sau pe celelalte.

Descopăr!

Localizez!

- Unde se află excursioniștii?

Descriu!

- Urmărește direcția în care se află umbra lor. Din ce direcție bate Soarele?
- Ce se observă în depărtare, acolo unde cerul pare să întâlnească Pământul?

Explic!

- Cum pot afla excursioniștii în ce direcție trebuie să se deplaseze?

Concluzionez!

- A.** În natură, ziua, mă pot orienta după Soare (iar noaptea, după Steaua Polară).
B. Aceste puncte fixe după care ne putem orienta în natură sunt *repere geografice*.

Acolo, în depărtare, unde cerul pare că se întâlnește cu Pământul, vedem linia orizontului!

Rețin!

Orizontul reprezintă tot ceea ce putem cuprinde cu privirea de jur-împrejur, între cer și Pământ (1). Ce vedem? Depinde de locul unde ne aflăm. Dacă stăm pe plajă și privim spre mare, vom observa o întindere uriașă de apă care pare să se unească cu cerul în depărtare. Dacă ne aflăm la munte, vom vedea: stânci, păduri, case răzlețe. Când suntem într-o localitate, privirea cuprinde mult mai multe detalii: stradă, clădiri, case, oameni. Nu mai putem vedea până departe. Numim acest spațiu, în centrul căruia se află localitatea ta, **orizont local**.

Acolo, în depărtare, unde ni se pare că cerul întâlnește Pământul, sub forma unei linii continue, drepte (la mare sau la câmpie) sau ondulate (la deal sau la munte), vedem **linia orizontului** (1).

Cum ne putem orienta în natură, când nu avem repere ca în localitate (un magazin, o biserică, o clădire impozantă, o intersecție) sau instrumente? Care ar fi reperul cel mai potrivit? Ziua, acesta este Soarele, iar în fiecare dimineață el răsare din aceeași parte a orizontului, numită **răsărit** sau **est** (E). La fel, seara, Soarele apune în direcția opusă, numită **apus** sau **vest** (V). Dacă ne așezăm cu mâna dreaptă întinsă spre est, cealaltă mână va fi spre vest; atunci, în față va fi întotdeauna **nordul** (N) sau **miazănoapte**, iar în spate, **sudul** (S) ori **miazăzi**.

Est (E), vest (V), nord (N), sud (S) sunt **punctele cardinale**. Acestea sunt puncte fixe în funcție de care ne putem orienta oriunde pe suprafața planetei, în cartier, în localitate sau în natură.

Au fost inventate diferite instrumente care ne arată cu precizie punctele cardinale: busola, unele ceasuri de mână, GPS-ul (instrument care indică poziția geografică prin intermediul sateliților).

Întotdeauna estul va fi indicat de locul unde răsare Soarele sau de altarul unei biserici. În direcția opusă va fi vestul. Și nordul poate fi reperat cu ușurință: pe scoarța copacilor, mușchiul se dezvoltă mai bogat pe partea dinspre nord, iar zidurile și mușuroaiele de pământ sunt mai umede, de asemenea, pe partea dinspre nord.

Aplic!

✓ Activități practice

1. Folosește o busolă. Ce direcție indică acul busolei dacă stai cu fața spre tablă?
2. Realizează un desen cu titlul **La munte**. Trasează linia orizontului și indică punctele cardinale pe marginile desenului.

✓ Exercițiu

Scrive pe caiet noțiunile de mai jos și unește fiecare denumire cu punctul cardinal corespunzător:

a. răsărit	1. N
b. apus	2. S
c. miazăzi	3. E
d. miazănoapte	4. V
	5. SV

Puncte intercardinale:
nord-est (NE)
nord-vest (NV)
sud-est (SE)
sud-vest (SV)

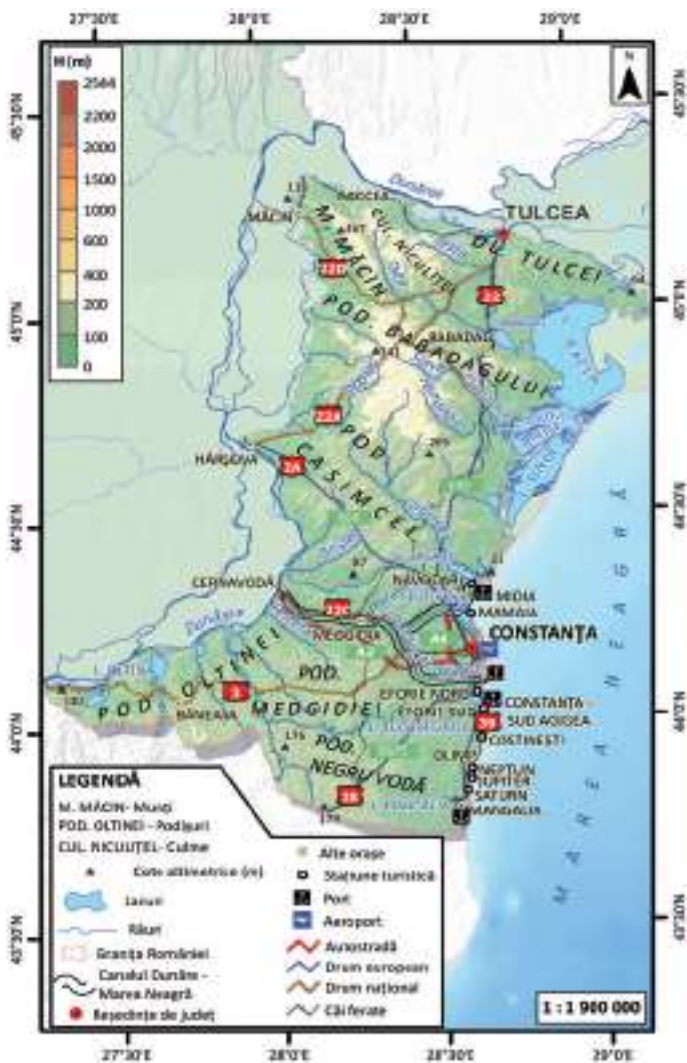
Dicționar

puncte intercardinale: puncte fixe de orientare aflate între două puncte cardinale

Lecția 5. Hărți ale orizontului local

Observ!

1 Dobrogea – harta generală

2 Peisaj din Dobrogea

Descopăr!

Localizez!

• Fixează punctele cardinale pe harta de mai sus.

Descriu!

• Care sunt elementele unei hărți? • Care este deosebirea dintre un plan și o hartă? • Ce elemente conține harta de mai sus?

Explic!

• La ce sunt utile hărțile? • De ce este importantă legenda?

Concluzionez!

A. Pe o hartă apar următoarele elemente: titlu, scară, legendă, elemente de orientare.

B. Legenda oferă informații despre conținutul hărții.

Reșin!

Pentru a studia un teritoriu, geograful fie merge la locul respectiv (observație directă), fie analizează diverse **reprezentări** ale aceluși loc: imagini (fotografie, film) sau diverse modele grafice (planuri, hărți, grafice și altele).

Cel mai utilizat model geografic de descriere a realității unui teritoriu (2) îl reprezintă **harta** (1).

Elementele unei hărți sunt:

- **titlul:** indică „subiectul” hărții și tipul acesteia;
- **elementele de orientare:** punctele cardinale;
- **elementele de conținut:** semnele convenționale (culori, simboluri și altele);
- **scara:** oferă informații referitoare la mărimea suprafeței reprezentate și poate fi **numerică** – sub forma unei împărțiri (1:100 000) – sau **grafică**

0 400 000 km

- **legenda:** explică semnificația culorilor și a simbolurilor utilizate și permite citirea hărții.

Hărțile sunt foarte utile în multe domenii: *transporturi rutiere, aviație, navigație, construcții, turism și altele.*

Harta este o reprezentare **aproximativă, micșorată și simbolică** (cu ajutorul semnelor convenționale) a unui teritoriu. Ea reprezintă principalul mijloc de orientare în teren.

Aplic!

✓ Activități practice

1. Observă harta (3). Propune un titlu și realizează, pe caiet, legenda hărții.

2. Observă harta (3) și notează, pe caiet, următoarele elemente:

- denumirea localității indicate;
- cinci localități din jurul localității indicate.

3. Realizează o hartă a orizontului local care să cuprindă localitatea unde locuiești și împrejurimile acesteia, ținând cont de elementele ce alcătuiesc o hartă.

✓ Joc

Găsește moneda!

Ascunde, în sala de clasă, o monedă confecționată din carton.

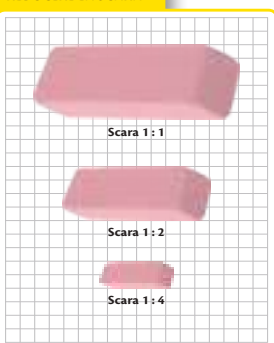
Realizează, pentru colegul/colega de bancă, o hartă, pe baza căreia să găsească moneda.

Dicționar

atlas geografic: colecție de hărți, ordonate după anumite criterii

REDUCERE LA SCARĂ

Cum o fi cu...
reducerea la scară?
A, ce aiurit sunt, uite
explicația alături!

1

Lecția 6. **Relief, climă, hidrografie, vegetație, faună, soluri****Observ!**

1 Peisaj montan

De curând am fost în excursie. Iată ce fotografie am făcut!

Descopăr!**Localizez!**

• Unde a fost făcută fotografia? Indică forma de relief.

Descriu!

• Ce arată forma de relief observată în fotografie? • Ce alte elemente mai apar în peisajul din fotografie? • În ce anotimp a fost făcută fotografia?

Explic!

• De ce crezi că, aparent, apa lacului are culoarea verde?

Concluzionez!

A. Într-o excursie pot observa relieful, dacă este cald sau frig, dacă plouă sau bate vântul, apele, plantele, animalele și multe alte elemente.

B. Toate aceste elemente constituie caracteristici geografice observabile ale orizontului local.

Rețin!

Am văzut că orizontul local sau orice teritoriu poate fi reprezentat pe hartă. Urmărind legenda hărții, observ care sunt caracteristicile reprezentate: dacă este munte sau câmpie, dacă sunt râuri sau lacuri, dacă sunt păduri sau pajiști. Toate acestea constituie **elemente care definesc orizontul local** și care oferă informații precise despre ceea ce există acolo.

Munții, dealurile, podișurile și câmpiile reprezintă **formele de relief**. Țara noastră are toate aceste forme de relief. Munții sunt înalți și au vârfuri ascuțite, dealurile sunt mai rotunjite și mai puțin înalte decât munții, iar câmpiile sunt plate și întinse. La munte este mai frig, plouă des, iar vântul bate cu putere. Spre deosebire, la câmpie temperaturile sunt mai ridicate. **Temperatura, precipitațiile și vântul** definesc **clima** unei regiuni.

De asemenea, la munte își au izvoarele cele mai multe dintre **râuri**, iar pe unele dintre acestea omul a construit baraje pentru a reține apa, formând **lacuri** de acumulare. Din peisajul montan (1) nu lipsesc **pădurile**, care, la câmpie, lasă locul **pajiștilor ierboase**. Dar, pentru că **solurile** pe care se dezvoltă sunt fertile, pajiștile naturale au fost înlocuite de culturi agricole.

Multe animale sălbatice pot fi întâlnite în natură: ursul, lupul, cerbul la munte, veverița la deal, iepurele la câmpie și multe altele.

Caracteristicile menționate anterior, pe care le observăm în realitate sau pe hărți, sunt **caracteristici geografice**. Ele sunt principalele **elemente naturale** cu ajutorul cărora putem descrie orizontul nostru local sau un teritoriu mai întins.

Aplic!

✓ Investigație

Realizează o investigație cu titlul **Orizontul meu local** (partea I).

CUM VOI PROCEDA?

1. *Mă documentez:* caut informații despre orizontul meu local (în cărți, pe internet).
2. *Mă deplasez pe teren:* fac o excursie (sau o plimbare) în orizontul local și încerc să observ elementele care mă interesează (cum arată relieful, ce fel de ape sunt, ce vegetație observ și așa mai departe). Iau notițe, fac fotografii.
3. *Elaborez un model de fișă de observație geografică:*
 - așezarea geografică a localității;
 - formele de relief;
 - clima;
 - apele;
 - vegetația;
 - fauna;
 - solurile.

Dicționar

climă: totalitatea aspectelor legate de vreme urmărite pe o suprafață mare și timp îndelungat

faună: totalitatea animalelor sălbatice care populează un anumit teritoriu

hidrografie: totalitatea formelor în care apa este prezentă într-un loc (izvoare, râuri, lacuri etc.)

relief: totalitatea formelor, denivelărilor suprafeței Pământului

sol: strat subțire de pământ de la suprafața scoarței terestre

vegetație: totalitatea plantelor care se dezvoltă în mod natural pe suprafețe mari

1

Lecția 7. Populație, așezări,
activități ale oamenilor

Observ!

1 Piața Centrală din Sibiu

Uaaa... ce de
lume!
Oare de ce s-au
adunat atâția
oameni aici? Ce o
fi: sat sau oraș?

Descopăr!

Localizez!

- Unde se află oamenii din imagine?

Descriu!

- Ce fel de localitate este: sat sau oraș?
- Ce activități ale oamenilor se pot identifica în imagine?

Explic!

- De ce se adună oamenii în anumite locuri?

Concluzionez!

- A.** Într-o localitate pot observa dacă așezarea este sat sau oraș, dacă este mică sau mare, ce fel de oameni locuiesc, trăiesc și muncesc acolo.
- B.** Activitățile oamenilor imprimă un anumit specific localității.

Rețin!

Totalitatea oamenilor care trăiesc pe un teritoriu formează **populația** (1). Astfel, este important să știm câți oameni trăiesc acolo, dacă sunt femei sau bărbați, ce vârste au sau unde locuiesc, în sate sau orașe. În general, vom observa că oamenii sunt concentrați în **ășezări umane**. Acestea sunt de două tipuri: **rurale (sate)** și **urbane (orașe)**. În sate (2) oamenii formează comunități strânse și se ocupă, în principal, cu agricultura. Aici predomină casele și sunt prezente elemente tradiționale.

Orașele (3) sunt mai mari ca întindere, au o populație numeroasă, sunt observabile prin infrastructura specifică: străzi asfaltate, iluminat public, mijloace de transport, construcții mari (blocuri, fabrici, malluri), iar oamenii lucrează în industrie, în construcții, în transporturi și alte domenii.

Activitățile umane sunt cuprinse, de obicei, în trei sectoare mari: **sectorul primar** (activitățile agricole – cultura plantelor și creșterea animalelor, la care se adaugă pescuitul, valorificarea lemnului, extracția resurselor de subsol), **sectorul secundar** (activitățile industriale – obținerea energiei electrice, prelucrarea metalelor, prelucrarea diverselor materii prime și obținerea produselor finite) și **sectorul terțiar** (serviciile – transporturile, comerțul și turismul). Toate aceste activități umane se mai numesc **activități economice**.

Pe lângă **elementele naturale** (relief, climă, ape, vegetație, faună și soluri), descrierea orizontului local este completată cu o serie de alte caracteristici geografice, și anume **elementele antropice**. Acestea oferă informații cu privire la populație, ășezări și activități economice.

Aplic!

✓ Investigație

Realizează o investigație cu titlul **Orizontul meu local** (partea a II-a).

CUM VOI PROCEDEA?

Voi relua etapele realizării fișei de observație geografică (partea I, de la pag. 21), adăugând următoarele elemente:

- populația;
- tipurile de ășezări;
- activitățile economice.

În ultima vreme s-au dezvoltat foarte mult tehnologia informației (prescurtat IT), cea a comunicațiilor și robotica.

📖 Dicționar

activitate economică: activitate specific umană de valorificare și prelucrare a resurselor pentru obținerea unor produse necesare vieții

antropic: referitor la om; rezultat în urma intervenției umane

comunitate: totalitatea oamenilor care trăiesc pe un teritoriu restrâns (sat, cartier dintr-un oraș) și care au anumite elemente comune (se cunosc între ei, au un anumit mod de viață)

infrastructură: orice dotare tehnică a unui teritoriu (străzi, stâlpi de iluminat, rețea de telefonie, cablu, conducte de apă și altele)

Lecția 8. Modificări observabile în realitatea înconjurătoare

Observ!

1 Modificări observabile în realitatea înconjurătoare

Zi

Noapte

Primăvară

Vară

Toamnă

Iarnă

Țărm neamenajat

Țărm amenajat – port

Formă de relief – Sfinxul din Bucegi

Construcție antropică – școală

Descopăr!

Localizez!

- Unde s-au realizat imaginile de mai sus?

Descriu!

- Ce observi în fotografiile?

Explic!

- De ce peisajul unui munte se schimbă mult mai lent?
- De ce peisajul unei străzi se schimbă mai repede?

Concluzionez!

Peisajul geografic se schimbă continuu:

A. Peisajele naturale se modifică lent.

B. Peisajele antropice se schimbă rapid.

Rețin!

Realitatea ce ne înconjoară se află într-o **permanentă transformare** (1).

Pentru un geograf această realitate (tot ceea ce se întâmplă) este strâns legată de un teritoriu, adică o porțiune din suprafața planetei. La nivelul teritoriului interacționează **elementele naturale** (relief, climă, ape, vegetație, faună, soluri) și **elementele antropice** (populație, așezări, activități economice). Aceste elemente interacționează strâns și se condiționează reciproc, modificând, în timp și spațiu, ceea ce vedem la suprafața planetei, adică **peisajul geografic** (2). El poate fi *natural* dacă predomină elementele naturale (peisaj montan, peisaj de deltă, peisaj de pădure și altele) sau *antropic*, dacă predomină cele antropice (de exemplu: peisaj urban – ceea ce vedem într-un oraș, peisaj industrial – imaginea unei rafinării sau a unei fabrici, peisaj agricol – o cultură de cereale etc.).

Peisajul geografic se **schimbă continuu**: **lent** în cazul peisajelor naturale și **rapid** în cazul peisajelor antropice. Factorii naturali care transformă (lent) peisajul sunt: apa (precipitațiile, râurile, valurile mării), vântul, ghețarii etc. Factorii antropici care transformă (rapid) peisajul sunt: omul și activitățile sale economice. De aceea, cel mai ușor de observat în timp sunt modificările făcute de om.

Aplic!

✓ Activități practice

1. Observă cele două imagini. Precizează tipul peisajului și cum se modifică acesta în timp.

Construcția unei școli

Construcția unei școli durează, în medie, câteva luni de zile.

Formarea unui munte

Înălțarea munților durează sute de milioane de ani.

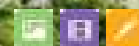
2. Realizează o călătorie imaginară în timp, pornind de la imaginea de mai jos (2). Menționează factorii care contribuie la modificarea peisajului.

Dicționar

peisaj geografic: imagine de ansamblu a unui teritoriu, vizibilă cu ochiul liber, rezultată din interacțiunea elementelor naturale și a celor antropice

teritoriu: întindere de pământ cuprinsă între anumite limite

Lecția 9. Ora, ziua, săptămâna, anul

Observ!

1 Repere de timp în peisajul geografic

Descopăr!

Localizez!

• Unde întâlnim fiecare dintre elementele de mai sus?

Descriu!

• Ce observi în fiecare imagine?
 • Care sunt elementele naturale și care sunt cele ce se referă la om?

• Ce fotografie indică „vârsta” cea mai mică?
 • Dar cea mai înaintată?

Explic!

• De ce Pământul are cea mai mare vechime?

Concluzionez!

A. Peisajul geografic se schimbă continuu.
 B. Peisajele naturale se modifică lent, iar cele antropice rapid.

Rețin!

Ora, ziua, săptămâna, luna, anul sunt **coordonatele de timp** în funcție de care un peisaj se schimbă (1).

Ziua astronomică reprezintă timpul în care Pământul se rotește o dată în jurul axei sale. Ce observăm? Că fiecare zi are o perioadă în care este **lumină (ziua)** – o parte a planetei este îndreptată spre Soare – și o perioadă în care este **întuneric (noapte)** – aceeași parte a planetei a ajuns în partea umbră (opusă Soarelui). Pământul s-a rotit complet în jurul axei sale.

Ziua este unitatea de timp în care omul își desfășoară activitatea, fiecare zi (alternanța zi-noapte) fiind alcătuită din **24 de ore**. Alternanța dintre zi și noapte a determinat comportamentul omului, dar și al celorlalte viețuitoare de pe Terra. De exemplu, noaptea dormi, iar ziua mergi la școală, te joci, mergi în parc sau la prieteni. Vremea se schimbă și ea de la o zi la alta; în schimb, pe planetă, există insecte care trăiesc numai câteva ore.

Șapte zile formează o **săptămână**, iar patru săptămâni alcătuiesc o lună. **Luna** este timpul în care satelitul natural al Pământului (**Luna**) se rotește o dată în jurul planetei.

Anul reprezintă timpul în care Pământul se rotește o dată în jurul **Soarelui**. Așa se succed cele patru **anotimpuri** (primăvară, vară, toamnă, iarnă). Fiecare dintre ele durează câte **trei luni**. De la un anotimp la altul, peisajul geografic se schimbă considerabil.

Peisajul geografic **se modifică în timp**. Realitatea înconjurătoare se modifică permanent. Unitățile de timp în care putem observa aceste modificări diferă de la câteva ore, în cazul oamenilor, până la milioane și miliarde de ani, în cazul planetei.

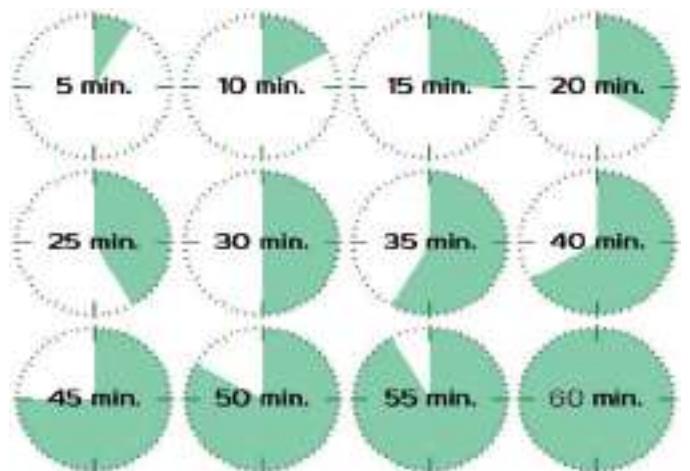
Aplic!

✓ Exerciții

- Răspunde la următoarele întrebări.
 - Ce faci tu în timpul în care Pământul se rotește o dată în jurul axei sale?
 - Câte luni sunt într-un an? Cum se numesc acestea?
- Realizează câte un desen specific fiecărui anotimp și precizează lunile corespunzătoare.

- Măsoară, folosind ceasul, durata orei de curs și a pauzei.

- Scrive într-un tabel activitățile din fiecare zi a săptămânii.

Dicționar

miliard: o mie de milioane

timp: interval, durată de desfășurare a unui eveniment, a unei acțiuni, a unui fenomen

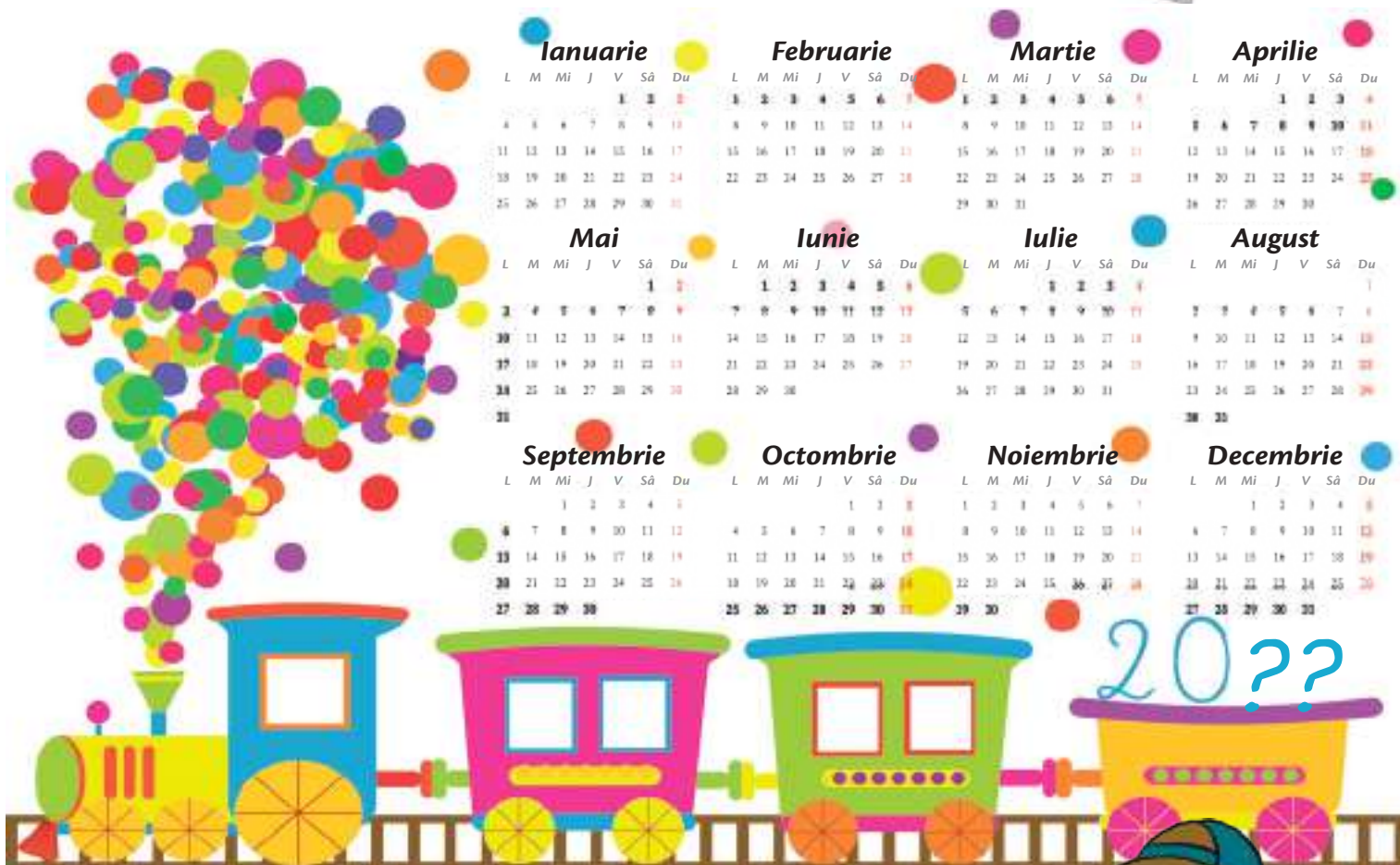
1

Lecția 10. Calendarul

Observ!

1 Calendarul anului 2021

Descopăr!

Localizez!

- Unde și când este necesar calendarul?

Descriu!

- Ce unități de timp recunoști în calendar?

Explic!

- De ce a fost creat calendarul?

Oare ce zi este azi?
În ce lună ne aflăm?
Ce anotimp? Ce an?

Concluzionez!

- A.** Ora, ziua, săptămâna, luna, anul reprezintă repere observabile de trecere a timpului.
B. Calendarul indică zilele, săptămânile și lunile dintr-un an.

Rețin!

Ora, ziua, săptămâna, luna, anul reprezintă **repere observabile** de trecere a timpului.

În trecut, până la apariția unor instrumente precise de măsurare a timpului, acesta era socotit pe baza observațiilor directe din natură. Astfel, succesiunea zi (lumină) – noapte (întuneric) a fost cel mai ușor de observat.

Fiecare fază a lunii (lună nouă, primul pătrar, lună plină, ultimul pătrar) pe cerul nopții dura șapte zile, adică o săptămână, iar până la următoarea lună nouă se scurgeau patru săptămâni întregi, intervalul acesta de timp fiind numit „lună”, după numele astrului.

La fel, se putea observa succesiunea anotimpurilor (primăvară, vară, toamnă, iarnă) și faptul că acestea durau mai mult (trei luni pline fiecare). Astfel, omul a înțeles noțiunea de an, cât îi trebuie Pământului să se rotească o dată în jurul Soarelui.

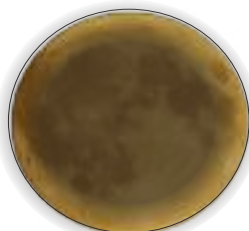
Mai târziu a observat, însă, că timpul necesar Pământului să se rotească în jurul Soarelui nu este exact de 365 de zile, ci de 365 de zile (un an) și un sfert de zi, ceea ce înseamnă că, la patru rotații complete în jurul Soarelui, apare o zi în plus (este an bisect).

Oamenii au fost nevoiți să stabilească anumite **convenții** legate de trecerea timpului. Una dintre aceste convenții este **calendarul**, care stabilește succesiunea zilelor și numărul de zile dintr-o lună. Numărul zilelor diferă de la o lună la alta, ca urmare și numărul săptămânilor diferă în cadrul unei luni. Însă numărul lunilor dintr-un an este stabilit: 12 luni.

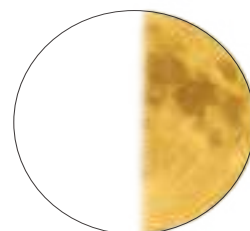
Aplic!

✓ Exerciții

1. Observă calendarul (1) de pe pagina alăturată și precizează câte zile are fiecare lună.
2. Observă din nou calendarul (1) și numește:
 - a) ziua din săptămână când îți aniversezi ziua de naștere;
 - b) ziua din săptămână când sărbătorim: Ziua Copilului, Ziua Femeii, Ziua Națională a României.
3. Observă calendarul anului în care te afli și numește aceleași zile de la exercițiul 2.
4. Plecând de la ziua ta de naștere, realizează calendarul lunii în care te-ai născut. Compară-l cu cel din figura 1. Ce observi?

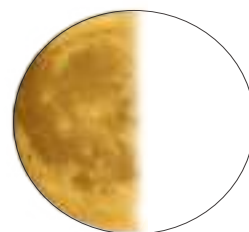
Lună nouă

Primul pătrar

Lună plină

Ultimul pătrar

5. Desenează Luna în cele patru faze ale sale.

Dicționar

convenție: înțelegere între oameni cu privire la o anumită problemă

Știai că... ?

La patru rotații complete ale Pământului în jurul Soarelui apare o zi în plus (ziua de 29 februarie).

Lecția 11. Localitatea natală

Observ!

1 Planul localității

Descopăr!

Localizez!

- În ce parte a localității locuiește Adina?
- Unde se află râul? • În ce parte a localității se află portul? • Dar spitalul?

Descriu!

- În ce direcție curge râul? • Ce direcție trebuie să urmeze Adina pentru a ajunge de la locuința sa la râu?

Explic!

- De ce forma localității a fost influențată de râu?

Concluzionez!

- A.** Localitatea natală a Adinei se află pe malul unui râu.
- B.** Ea poate fi reprezentată sub forma unui plan sau a unei hărți.

Rețin!

Este timpul să aflu mai multe despre localitatea în care m-am născut. Ce am învățat până acum? Că pot afla informații despre un loc „citind” (interpretând) o hartă a locului respectiv.

Orice suprafață de teren poate fi redată pe un plan (1) – dacă este mică – sau pe o hartă – dacă este mare. Cu cât suprafața reprezentată este mai mică, cu atât, pe hartă, apar mai multe detalii. În acest caz, spunem că **scara de proporție este mare**, adică suprafața reprezentată pe hartă este micșorată de puține ori. Dacă **scara de proporție este mică**, atunci suprafața reprezentată este micșorată de multe ori, iar detaliile oferite sunt mai puține.

Ce mai știi? Știu că **școala mea** se află pe o anumită **stradă**. Strada este situată într-o anumită parte a localității și face parte dintr-un ansamblu mai mare numit **cartier**, iar mai multe cartiere învecinate formează o **localitate**. În acest caz, localitatea este un **oraș**.

Localitatea unde m-am născut reprezintă **localitatea mea natală**. Ea se află într-un anumit **județ** al României.

2 Casă memorială

Dicționar

cartier: parte (administrativă) a unui oraș

județ: unitate administrativă a unei țări în componența căreia intră mai multe sate și orașe

localitate: așezare omenească (sat sau oraș)

Aplic!

Investigație

Realizează o investigație cu titlul **Localitatea natală**. Amintește-ți etapele de realizare a unei fișe de observație (vezi pag. 21, 23) și caracterizează, din punct de vedere geografic, localitatea ta natală, folosind modelul de mai jos:

- Numele localității;
- Tipul localității;
- Județul din care face parte;
- Poziția localității în cadrul județului;
- Forma de relief predominantă;
- Apele;
- Alte aspecte naturale: climă, vegetație predominantă, faună etc.;
- Populația (număr de locuitori);
- Principalele activități economice;
- Principalele căi de transport;
- Modul de organizare (Unde sunt locuințele? Unde sunt concentrate activitățile economice?).

Exercițiu

Precizează o asemănare și trei deosebiri între sat și oraș. Notează-le pe caiet, după modelul tabelului de mai jos:

Localitate	Sat	Oraș
Asemănări		
Deosebiri		

Activitate practică

Realizează o excursie imaginară în localitatea ta natală și numește cinci obiective turistice (2) ce pot fi vizitate.

1

Lecția 12. Regiunea înconjurătoare

Observ!

1 Regiunea înconjurătoare a orașului Brașov

Cu ajutorul hărților ne putem orienta pe teren!

Descopăr!

Localizez!

• Unde se află localitățile: Codlea, Zărnești, Râșnov, Predeal, Săcele, Sfântu Gheorghe, în raport cu orașul Brașov? Folosește punctele cardinale.

Descriu!

• Ce alte elemente observi pe harta de mai sus?

Explic!

• Din ce hartă crezi că face parte detaliul de mai sus?

Concluzionez!

A. Strada, școala, cartierul fac parte dintr-o localitate.
B. Teritoriul din jurul localității formează regiunea înconjurătoare.

Rețin!

Unde locuiesc bunicii tăi? Cum se numește localitatea lor? Face parte din regiunea înconjurătoare a localității tale?

Regiunea înconjurătoare este caracterizată printr-o formă de relief predominantă. Ea poate fi o regiune montană, de podiș, de deal sau de câmpie. De asemenea, predomină anumite activități economice, iar din acest punct de vedere, regiunea poate fi agricolă, industrială, turistică etc. Din regiunea înconjurătoare, o localitate se aprovizionează, de regulă, cu resursele necesare activităților umane.

Care sunt resursele cele mai cunoscute în regiunea ta?

Între o localitate (de exemplu, un oraș mare) și regiunea înconjurătoare oamenii se deplasează permanent. Din regiunea înconjurătoare, oamenii vin să lucreze în oraș, copiii vin la școală, tinerii la studii, se aduc materii prime. În oraș se produc mărfuri, iar locuitorii orașului merg să se recreieze în regiunea înconjurătoare (drumeții, excursii).

Regiunea înconjurătoare este spațiul geografic (teritoriul) care se desfășoară în jurul localității natale. Aici se află și alte localități cu care localitatea natală se învecinează.

Aplic!

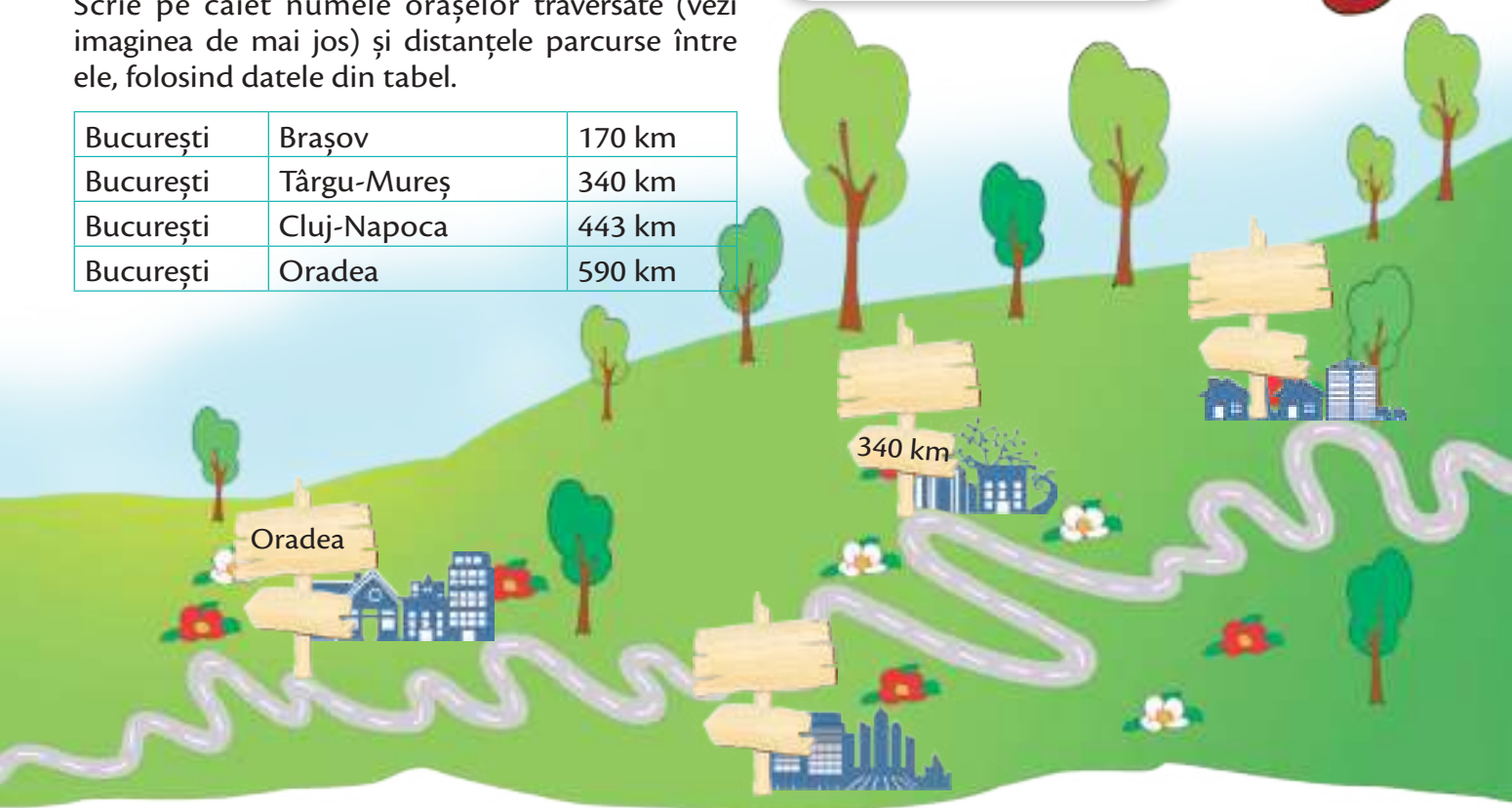
✓ Joc

La drum

Scrive pe caiet numele orașelor traversate (vezi imaginea de mai jos) și distanțele parcurse între ele, folosind datele din tabel.

București	Brașov	170 km
București	Târgu-Mureș	340 km
București	Cluj-Napoca	443 km
București	Oradea	590 km

Trebuie să ajung din București în Oradea, prin Brașov! Oare prin ce localități trebuie să trec și ce distanță trebuie să parcurg?

Lecția 13. De la orizontul local la regiune și țară

Observ!

1 De la orizontul local la regiune și țară

Descopăr!

Localizez!

- Unde se află localitatea ta natală?
- În ce parte a țării?

Descriu!

- Care sunt principalele caracteristici observabile ale regiunii tale înconjurătoare?

Explic!

- Ce se întâmplă cu scara de proporție pe măsură ce se trece de la harta regiunii înconjurătoare la cea a țării?

Concluzionez!

- A.** Regiunea înconjurătoare face parte dintr-un teritoriu și mai mare, bine delimitat, organizat și administrat, care reprezintă teritoriul țării noastre.
- B.** Țara noastră se numește România.

Rețin!

Am văzut că **școala, strada, cartierul** fac parte dintr-un teritoriu mai mare, organizat sub forma unei **localități**. La rândul lor, **localitatea și orizontul local** fac parte dintr-un teritoriu și mai mare, respectiv **regiunea înconjurătoare**.

Regiunea înconjurătoare face, la rândul ei, parte dintr-un teritoriu și mai mare, bine delimitat, organizat și administrat, care reprezintă teritoriul **țării noastre** (1).

CARTIER

LOCALITATE

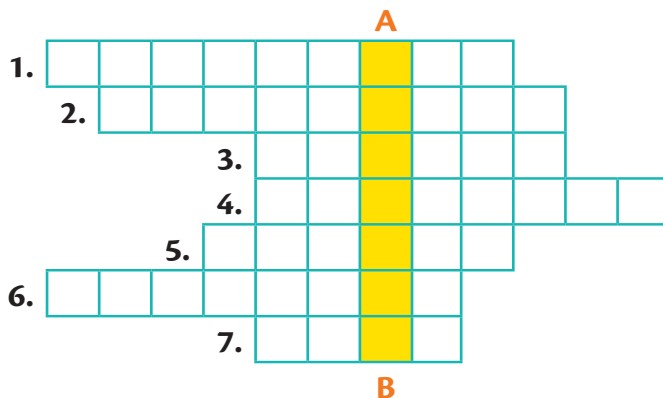
REGIUNE

Aplic!

✓ Activități practice

1. Transcrie pe caiet sau pe o foaie de matematică careul de mai jos și rezolvă-! Pe verticala **A-B** vei descoperi denumirea țării noastre.

1. Deplasare	5. Caiet cu însemnări zilnice
2. Întindere de pământ delimitată	6. Excursie pe munte
3. Locuitori ai României	7. Țară
4. Obiceiuri, datini	

2. Orientează-te pe *Harta României* și realizează planul unei excursii imaginare, pornind din localitatea în care locuiești către o altă localitate din țară. Notează:

- denumirea localității în care locuiești;
- denumirile localităților întâlnite;
- formele de relief;
- apele (râurile traversate);
- obiectivele turistice întâlnite.

ȚARĂ

Recapitulare

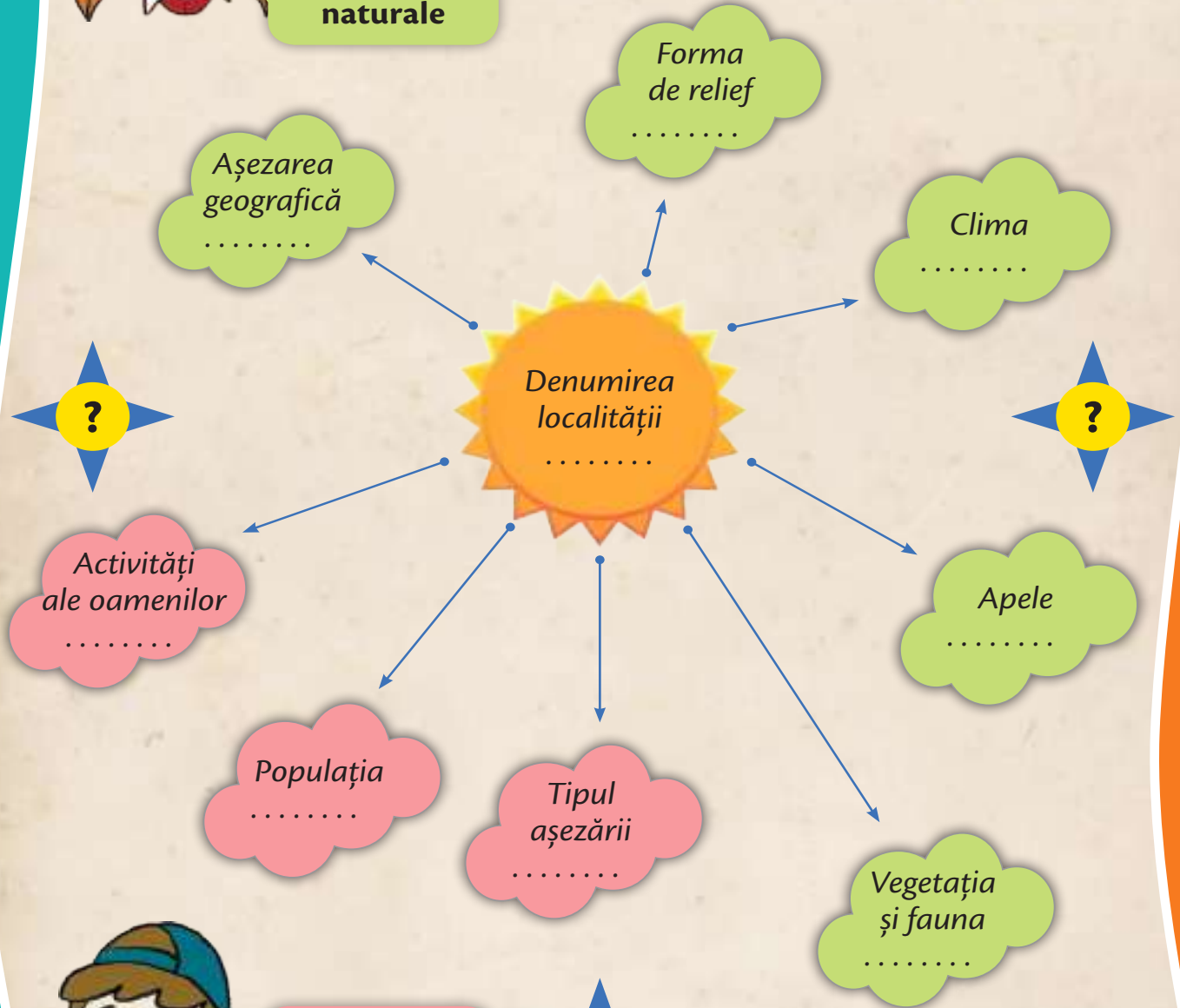
1

Elemente naturale

Fixează noțiunile învățate până acum, completând spațiile libere.

Elemente antropice

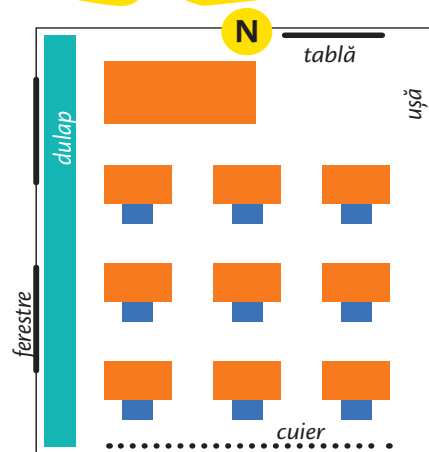

(AUTO)EVALUARE

S (2-3) B (4-6) FB (7-8)
asocieri corecte

1. Observă planul alăturat și asociază corespunzător noțiunile din coloanele A, B, C, D, conform modelului:

A	B	C	D
1. S →	I. sud	a. miazăzi	A. cuier
2. E	II. vest	b. apus	B. ferestre
3. V	III. est	c. răsărit	C. ușă
4. N			

S (1-2) B (3-4) FB (5)
enunțuri completate corect

2. Completează spațiile libere din enunțurile de mai jos, după model:

- Legenda este un element al (*hărții*).
- Harta este un mijloc de ().
- O hartă este realizată cu ajutorul semnelor ().
- () oferă informații referitoare la micșorarea suprafeței terestre pe hartă.
- Harta este o reprezentare () a unei suprafețe terestre.
- () ne indică subiectul și tipul hărții.

S (1-3) B (4-7) FB (8-9)
elemente corect specificate

3. Alcătuește un text de 5-7 rânduri, în care să caracterizezi, din punct de vedere geografic, localitatea natală, specificând următoarele elemente:

- denumirea localității;
- localizarea;
- forma/treapta de relief;
- aspecte legate de ape, climă, vegetație, faună și soluri;
- populație (locuitori);
- tipul de așezare.

* Pentru autoevaluare vezi răspunsurile (pag. 126).

** Completează fișa *Observ. Apreciez. Evoluez* (pag. 127).

România

Elemente de geografie generală

PLANUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

A. LIMITELE ȘI VECINII

Lecția 1. **Limitele și vecinii României**

B. RELIEFUL: CARACTERISTICI GENERALE ȘI TREPTE DE RELIEF

Lecția 2. **Relieful României – caracteristici generale**

Lecția 3. **Principalele trepte de relief ale României**

C. CLIMA, APELE, VEGETAȚIA, FAUNA ȘI SOLURILE

Lecția 4. **Clima României**

Lecția 5. **Apele României**

Lecția 6. **Dunărea și Marea Neagră**

Lecția 7. **Vegetația, fauna și solurile României**

D. LOCUITORII ȘI AȘEZĂRILE OMENEȘTI

Lecția 8. **Populația României**

Lecția 9. **Așezările României**

E. ACTIVITĂȚILE ECONOMICE

Lecția 10. **Resursele și activitățile industriale**

Lecția 11. **Agricultura și principalele produse agricole**

Lecția 12. **Căile de comunicație**

RECAPITULARE

(AUTO)EVALUARE

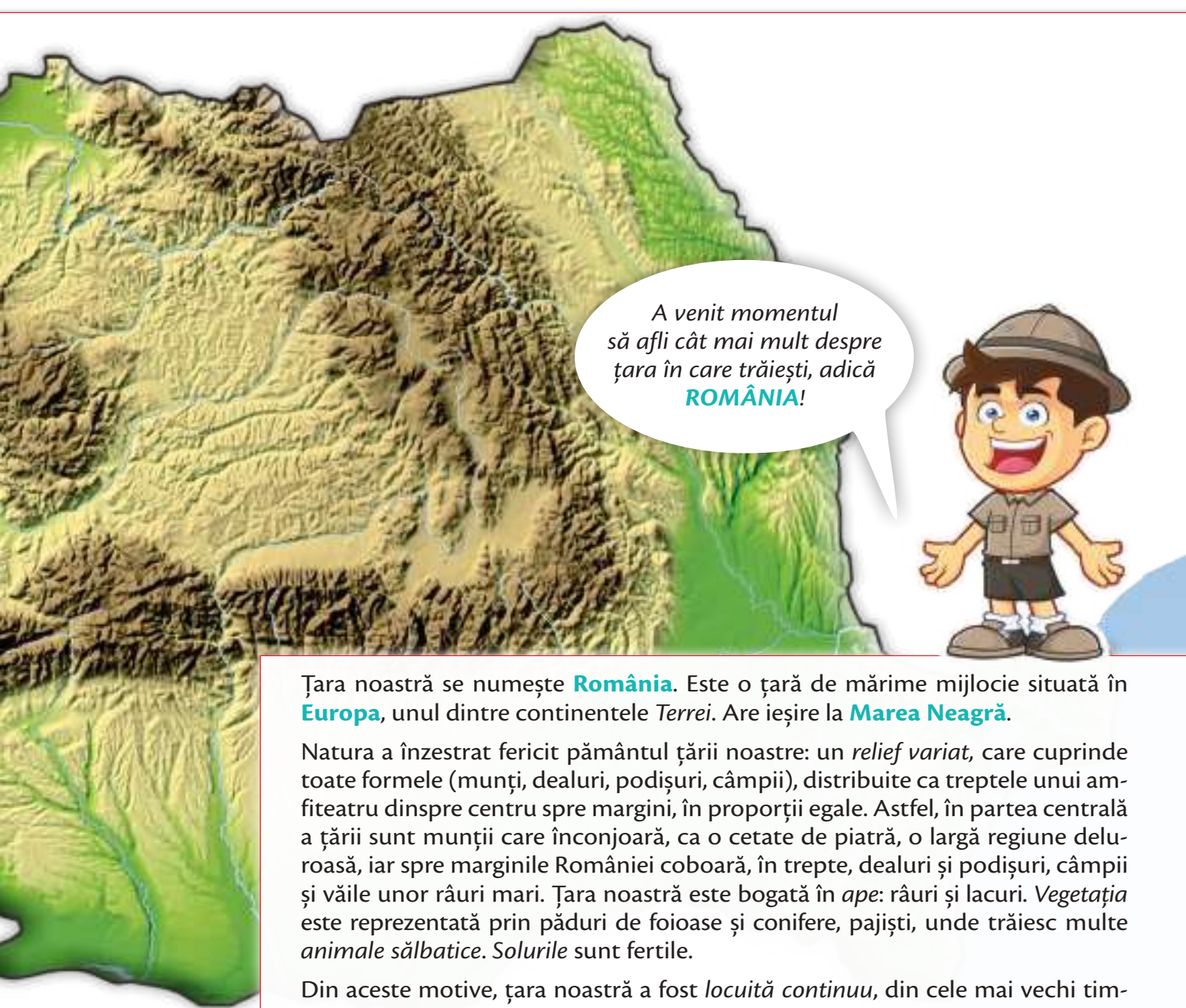

Cuvinte-cheie

*România,
relief, climă,
ape, vegetație,
faună, soluri,
populație,
așezări omenești,
activități
economice*

Ce vei ști să faci?

- Să localizezi pe hartă România și țările vecine.
- Să caracterizezi România din punct de vedere geografic (trepte de relief, climă, ape, vegetație, faună și soluri).
- Să descrii populația și așezările omenești din România.
- Să corelezi prezența unor resurse naturale cu activitățile economice.

A venit momentul să afli cât mai mult despre țara în care trăiești, adică **ROMÂNIA!**

Țara noastră se numește **România**. Este o țară de mărime mijlocie situată în **Europa**, unul dintre continentele *Terrei*. Are ieșire la **Marea Neagră**.

Natura a înzestrat fericit pământul țării noastre: un *relief variat*, care cuprinde toate formele (munți, dealuri, podișuri, câmpii), distribuite ca treptele unui amfiteatru dinspre centru spre margini, în proporții egale. Astfel, în partea centrală a țării sunt munții care înconjoară, ca o cetate de piatră, o largă regiune deluroasă, iar spre marginile României coboară, în trepte, dealuri și podișuri, câmpii și văile unor râuri mari. Țara noastră este bogată în *ape*: râuri și lacuri. *Vegetația* este reprezentată prin păduri de foioase și conifere, pajiști, unde trăiesc multe *animale sălbatice*. *Solurile* sunt fertile.

Din aceste motive, țara noastră a fost *locuită continuu*, din cele mai vechi timpuri și până astăzi. Relieful variat, clima temperată și resursele naturale au oferit un cadru optim de dezvoltare a **activităților economice**.

Lecția 1. Limitele și vecinii României

Observ!

1 Limitele și vecinii României

Descopăr!

Localizez!

• Care sunt vecinii României? Localizează-i pe hartă!

Descriu!

• Cum se numesc localitățile de la extremitățile României? • Ce tip de granițe (convenționale sau naturale) se află între țara noastră și Ungaria, Serbia, Republica Moldova, Ucraina, Bulgaria?

Explic!

• De ce există granițe între țări?

Concluzionez!

A. Țara noastră are ieșire la Marea Neagră și se învecinează cu mai multe țări.

B. În **nord** se învecinează cu Ucraina, în **est** cu Republica Moldova și Ucraina, în **sud** cu Bulgaria, în **sud-vest** cu Serbia, iar **nord-vest** cu Ungaria.

Rețin!

Țara noastră, **România**, este de **întindere potrivită**, adică are o mărime mijlocie între celelalte țări ale continentului, aflându-se situată în sud-estul Europei Centrale.

Suprafața țării noastre este de 238 397 km². Are o **formă compactă**, aproape rotundă, și este caracterizată de prezența a trei unități geografice majore de importanță continentală: Munții Carpați, Fluviul Dunărea și Marea Neagră. Aceste unități sunt **definitorii pentru cadrul natural și cultura poporului român**.

Limitele teritoriului României sunt date de **granițele de stat**. Ele se suprapun în unele cazuri cu *hotare naturale* (Marea Neagră în sud-est, Fluviul Dunărea în sud, râurile Prut în est și Tisa în nord, pe o mică porțiune), iar în alte cazuri sunt *convenționale* (stabilite de om).

Cu excepția părții de sud-est a României, acolo unde **apele Mării Negre** scaldă țărmul țării noastre, teritoriul național se învecinează cu câte o țară.

Să ne cunoaștem vecinii (1)! În nord și o mică porțiune în est, România se învecinează cu **Ucraina** (cea mai mare țară europeană ca suprafață, după Rusia).

Tot în partea de est se află **Republica Moldova** (cel mai mic vecin al României și una dintre cele mai mici țări europene), hotarul constituindu-l râul Prut.

În sud, România se învecinează cu **Bulgaria**, hotarul fiind Fluviul Dunărea.

În vest, țara noastră are doi vecini (mai mici, comparabili ca întindere și populație): **Serbia**, în sud-vest, și **Ungaria**, în nord-vest.

Aplic!

✓ Joc

Ghicește vecinii!

Confecționați cartonașe cu denumirea țărilor vecine României și cartonașe cu punctele cardinale/intercardinale.

Elevii sunt împărțiți în trei grupe. Conducătorul jocului extrage bilețele cu întrebări/cerințe și le citește. Elevii trebuie să ridice cartonașele care reprezintă răspunsul la întrebarea citită. Grupa care răspunde corect și cel mai rapid câștigă câte un punct. În final, câștigă grupa care a acumulat cele mai multe puncte. Cartonașele se afișează la tablă.

Cerințele sunt de tipul:

- Numiți punctul cardinal/intercardinal corespunzător țării (scrise pe bilețel) și arătați cartonașul;
- Numiți țara și arătați cartonașul când auziți denumirea punctului cardinal/intercardinal.

✓ Activitate practică

Desenează conturul țării, după modelul de mai jos, și scrie vecinii României.

✓ Exercițiu

Notează pe caiet și unește denumirea țărilor vecine cu punctul cardinal corespunzător:

a. Ungaria	1. N
b. Bulgaria	2. E
c. Republica Moldova	3. NV
d. Serbia	4. S
	5. SV

Dicționar

graniță de stat: linie convențională care separă teritoriile naționale a două sau mai multe state

teritoriu național: teritoriul unui stat, cuprins între granițele sale

Lecția 2. Relieful României – caracteristici generale

Observ!

1 Relieful României

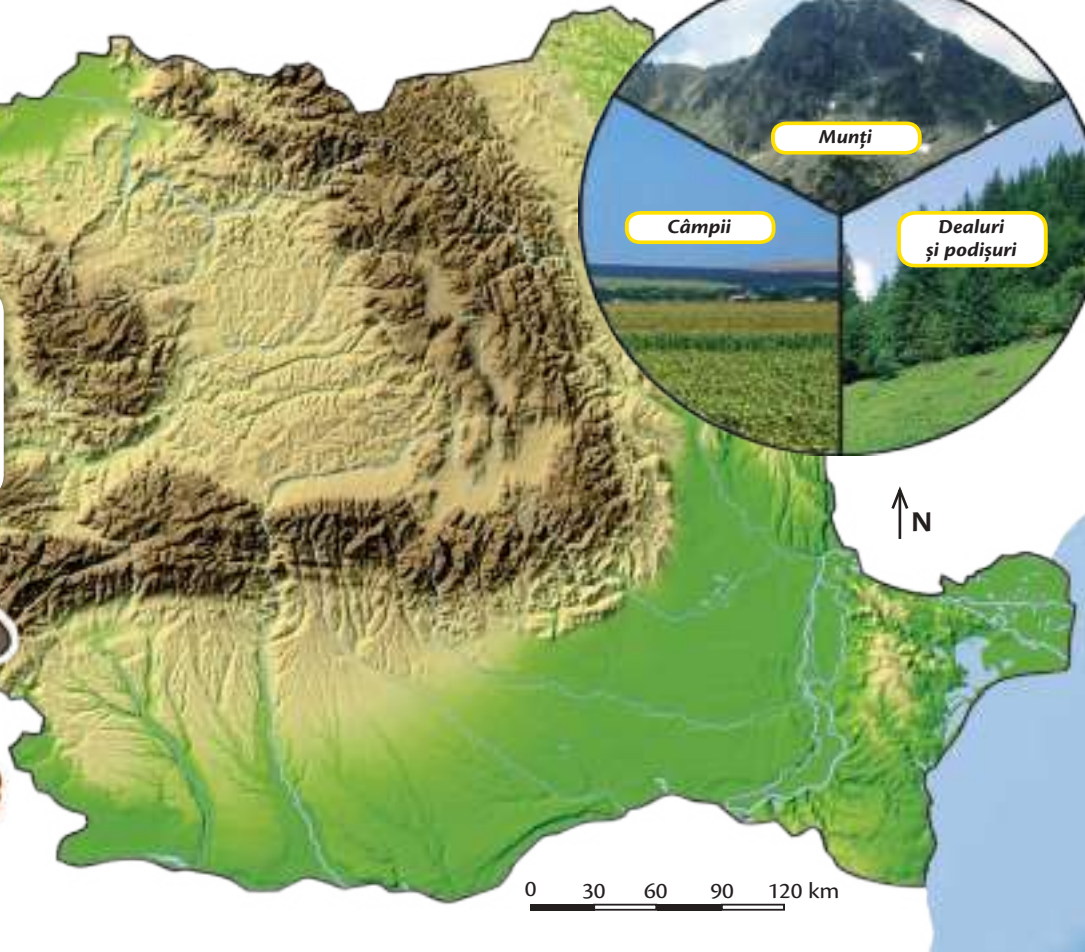
Să privim legenda:

Trepte de relief

Munți

Dealuri și podișuri

Câmpii

Descopăr!

Localizează!

- Unde se află situați munții, pe teritoriul țării noastre?
- Unde sunt câmpiile?

Descriu!

- Cum arată relieful țării noastre?
- Care sunt formele de relief întâlnite în țara noastră?
- Cum sunt distribuite (poziționate) formele de relief?
- Care este cea mai înaltă formă de relief?
- Dar cea mai joasă?

- Cu ce culoare sunt reprezentate câmpiile?
- Dar munții și dealurile?
- Ce reprezintă culoarea albastră pe hartă?

Explic!

- Ce importanță are relieful?

Concluzionează!

- A.** Formele de relief prezente în țara noastră sunt: munții, dealurile, podișurile, câmpiile. România are un relief variat.
- B.** Munții sunt situați în partea centrală a țării, iar câmpiile coboară spre margini.

Rețin!

Relieful țării noastre (1) este format din **munți, dealuri și podișuri, câmpii** și, spre deosebire de țările vecine, prezintă o serie de caracteristici generale aparte. Astfel:

- **Este variat.** Toate formele de relief sunt prezente pe teritoriul țării noastre, oferind o diversitate de peisaje, resurse variate și posibilitatea practicării unor activități economice diferite.

- **Munții, dealurile și podișurile, câmpiile ocupă întinderi aproximativ egale din suprafața țării.** Fiecare deține câte o treime, împărțind suprafața României în trei părți aproape egale. Este o caracteristică rară pe Glob, în special la țările mici și mijlocii, unde predomină o anumită formă de relief. De exemplu, pe continentul nostru sunt țări cu un relief predominant de câmpie (Regatul Țărilor de Jos) sau de munte (Elveția).

- **Este dispus în trepte, ca un amfiteatru, dinspre centru spre margini.** În partea centrală a țării se află munții, dispuși ca un arc sau un inel

de piatră, care înconjoară ca zidurile unei cetăți o largă depresiune cu aspect colinar. La exteriorul arcului montan, coboară în trepte spre marginile țării celelalte forme de relief: dealurile înconjoară arcul montan, strâns legate de acesta, apoi se desfășoară podișurile, iar spre margini, câmpiile. În concluzie, **relieful României este armonios și formează un întreg unitar.** El constituie *suportul tuturor celorlalte elemente ale mediului geografic* (ape, vegetație, faună, soluri, om). Grație caracteristicilor generale ale reliefului, teritoriul țării noastre a fost extrem de favorabil pentru așezările și activitățile umane, fiind populat continuu din cele mai vechi timpuri.

Pe hartă (1), în funcție de înălțimea lor, treptele de relief sunt marcate cu anumite culori: de regulă, *maro închis* pentru treptele de relief înalte (munții), *galben* pentru cele de înălțime mijlocie (dealurile și podișurile) și *verde* pentru cele de înălțime mică (câmpiile). Râurile, lacurile și Marea Neagră (adâncimile) sunt reprezentate prin culoarea *albastră*. Toate aceste culori apar pe harta României!

Aplic!

✓ Joc

Răspunde corect!

Fiecare elev primește cartonașe cu următoarele forme de relief: *munți, dealuri, câmpii* și trebuie să arate cartonașul potrivit răspunsului la întrebare. Elevii care nu arată cartonașul corect ies din joc.

Fii atent și răspunde la întrebare!

1. Care este forma cea mai înaltă de relief?
2. Dar cea mai joasă?
3. Ce reprezintă pe hartă culoarea maro? Dar galben? Dar verde?
4. Ce unitate de relief se aseamănă cu un arc?
5. Ce formă de relief coboară spre marginea de sud a țării?

6. Ce forme de relief sunt mai joase decât munții și mai înalte decât câmpiile?
7. Ce formă de relief are creste abrupte?
8. La ce formă de relief face referire denumirea „Carpați”?

✓ Activitate practică

Desenează harta României după contur. Colorează cu maro regiunile muntoase, cu galben regiunile de dealuri și podișuri și cu verde câmpiile.

Dicționar

altitudine: înălțime

colinar: deluros

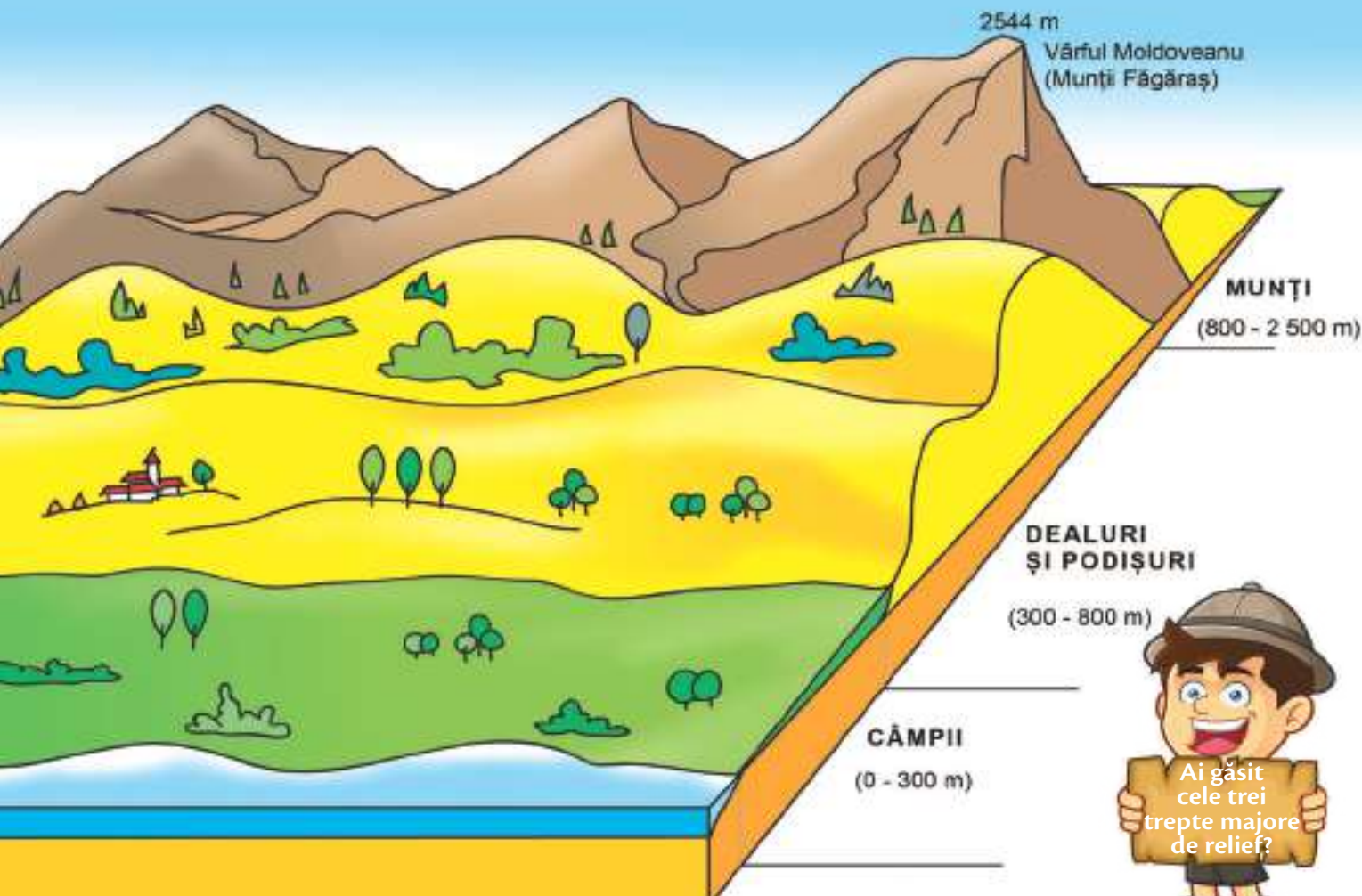
treaptă de relief: interval de înălțime care corespunde unei anumite forme de relief, cu caracteristici asemănătoare

Lecția 3. Principalele trepte de relief ale României

Observ!

1 Treptele de relief

Descopăr!

Localizează!

• Unde sunt situate treptele înalte de relief în țara noastră? • Dar cele joase?

Descriu!

• Ce forme de relief predomină în fiecare dintre aceste trepte?

Explic!

• Care este importanța reliefului? • Cum influențează el celelalte componente ale mediului?

Concluzionează!

A. Țara noastră dispune de trei trepte majore de relief.

B. Relieful României se desfășoară, în altitudine, între 0 m și 2 544 m.

Rețin!

Relieful României este dispus, după altitudine, în trei trepte majore (1):

- **0-300 m**, treaptă în care se află situate, în general, câmpiile (3), unele dealuri mai mici, Delta Dunării și țărmul Mării Negre;
- **300-800 m**, treapta de mijloc, în care se înscriu majoritatea dealurilor (4) și podișurilor;
- **800-2 500 m**, treapta care include majoritatea munților (5) și înălțimile cele mai mari.

În funcție de caracteristicile sale, relieful României este împărțit în câteva mari unități de relief (2):

- **Munții Carpați**, dispuși în partea centrală a țării noastre, în jurul **Depresiunii colinare a Transilvaniei** (situată în interiorul arcului carpatic);
- **Subcarpații, Dealurile de Vest, Podișul Moldovei, Podișul Getic, Podișul Mehedinți, Podișul Dobrogei** (la exteriorul arcului carpatic);
- **Câmpia Română** (în sud, spre Dunăre) și **Câmpia de Vest** (în vest);
- **Delta Dunării**.

Țara noastră se desfășoară, în altitudine, între 0 m (țărmul Mării Negre) și 2 544 m (înălțimea maximă atinsă în Munții Carpați).

Aplic!

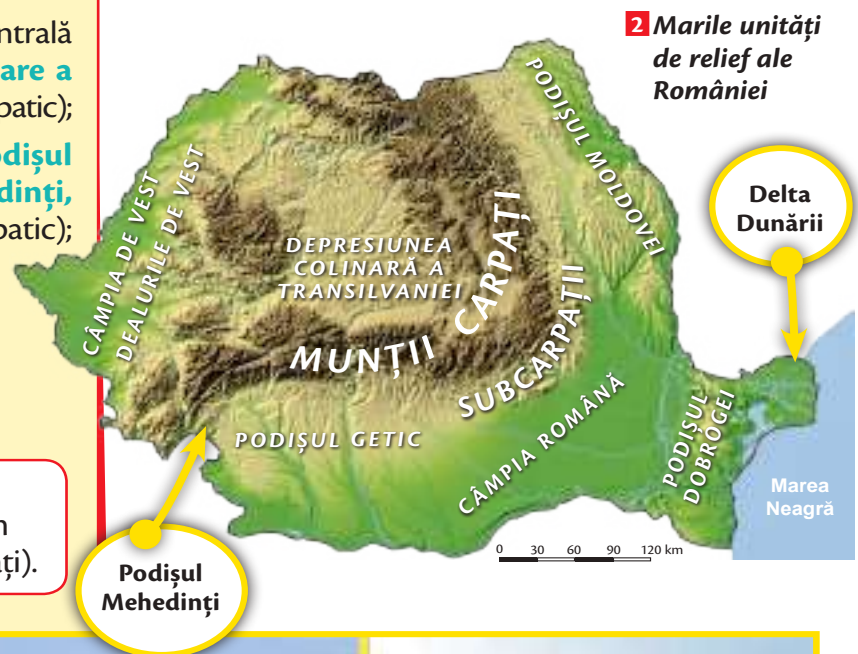
✓ Joc

Formele de relief

Așază corect cartonașul pe Harta României!

Elevii sunt organizați în trei echipe.

Fiecare echipă primește cartonașe (colorate diferit) cu denumirea formelor de relief și a marilor unități de relief ale României pe care trebuie să le așeze, printr-un reprezentant, pe hartă (poate fi desenată și pe tablă). Câștigă echipa care a așezat corect toate cartonașele.

Unde ai dori să trăiești:
la câmpie, la deal
sau la munte?

3 Câmpie

4 Deal

5 Munte

Lecția 4. Clima României

Observ!

1 Fenomen meteorologic – ploaia

Brrr, ce vreme urâtă! Dar, să nu uităm, ploaia aduce belșug...!

Parametrii climatici sunt: temperatura, precipitațiile, vântul.

Descopăr!

Localizez!

• Unde este mai frig, în general: la munte sau la câmpie? • Dar vântul, unde bate mai tare?

Descriu!

• Cum (prin ce) se manifestă vremea în imaginea de mai sus: este cald sau frig, este cer senin sau înnorat, plouă sau ninge? • Ce anotimp poate fi? • Care sunt indiciile?

Explic!

• Cum influențează vremea felul în care ne desfășurăm activitatea?

Concluzionez!

A. Vremea se manifestă prin temperatură (cald sau frig), precipitații (plouă sau ninge) și vânt (bate sau nu bate vântul).

B. Acești parametri se modifică în funcție de anumiți factori.

Rețin!

Factorii principali care determină clima României sunt:

- **Poziția geografică.** Pe Glob, România se află situată în Emisfera Nordică, la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord, ceea ce o plasează **în zona de climă temperată, cu 4 anotimpuri.**
- **Circulația generală atmosferică.** În țara noastră bat *Vânturile de Vest* (permanente), care aduc mase de aer încărcate cu umiditate dinspre Oceanul Atlantic. Pentru că ne aflăm în interiorul continentului și influența acestora scade treptat până la noi, clima României are o **nuanță continentală.**
- **Relieful.** Munții Carpați influențează parametrii climatici: cu cât crește înălțimea, temperatura scade (este mai frig), plouă mai mult, vântul bate mai puternic.
- **Marea Neagră** are o influență redusă, dar întotdeauna pe litoral vara este mai răcoare, iar iernile sunt mai blânde.

Țara noastră înregistrează o temperatură potrivită, cu o medie de 10° C (mai ridicată vara și în regiunile de câmpie și mai scăzută iarna și în regiunile deluroase și de munte).

Clima este o caracteristică importantă a mediului, având un rol deosebit în modificarea aspectului peisajului geografic: influențează vegetația, fauna și, implicit, solurile și condiționează dezvoltarea activităților omenești.

Vremea reprezintă starea fenomenelor meteorologice (1), iar acestea se schimbă de la o oră la alta sau de la o zi la alta. Spre deosebire de vreme, clima se manifestă pe un teritoriu extins și pe timp îndelungat (ani).

Țara noastră, România, are o **climă temperat-continentală** (2).

Aplic!

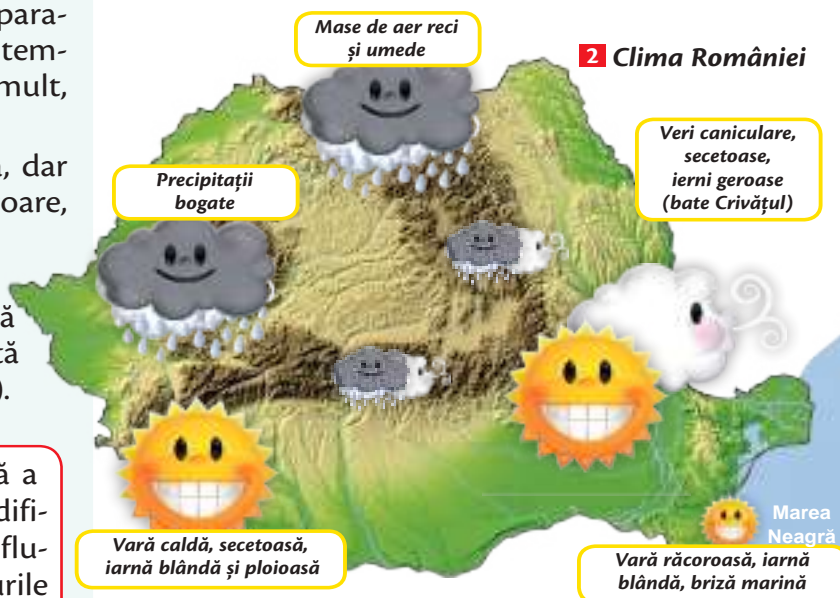
✓ Joc de rol

Cum este vremea?

Se alege o regiune geografică a României și elevii trebuie să prezinte vremea dintr-o săptămână aleasă.

✓ Activități practice

1. Completează *Calendarul naturii* cu elemente specifice anotimpului, dar și regiunii geografice. Compară observațiile tale cu cele ale colegilor. Ce concluzii rezultă?

2 Clima României

2. Realizează un tabel după modelul de mai jos:

- localitatea
- anotimpul
- luna
- săptămâna

Temperatură	Precipitații	Vânt	Alte observații

- a) Precizează starea vremii în momentul acesta.
- b) Realizează comparații între anotimpuri/luni/săptămâni.

Dicționar

fenomen meteorologic: fenomen atmosferic (ploaie, ceață, brumă, chiciură, ger, vânt și altele)

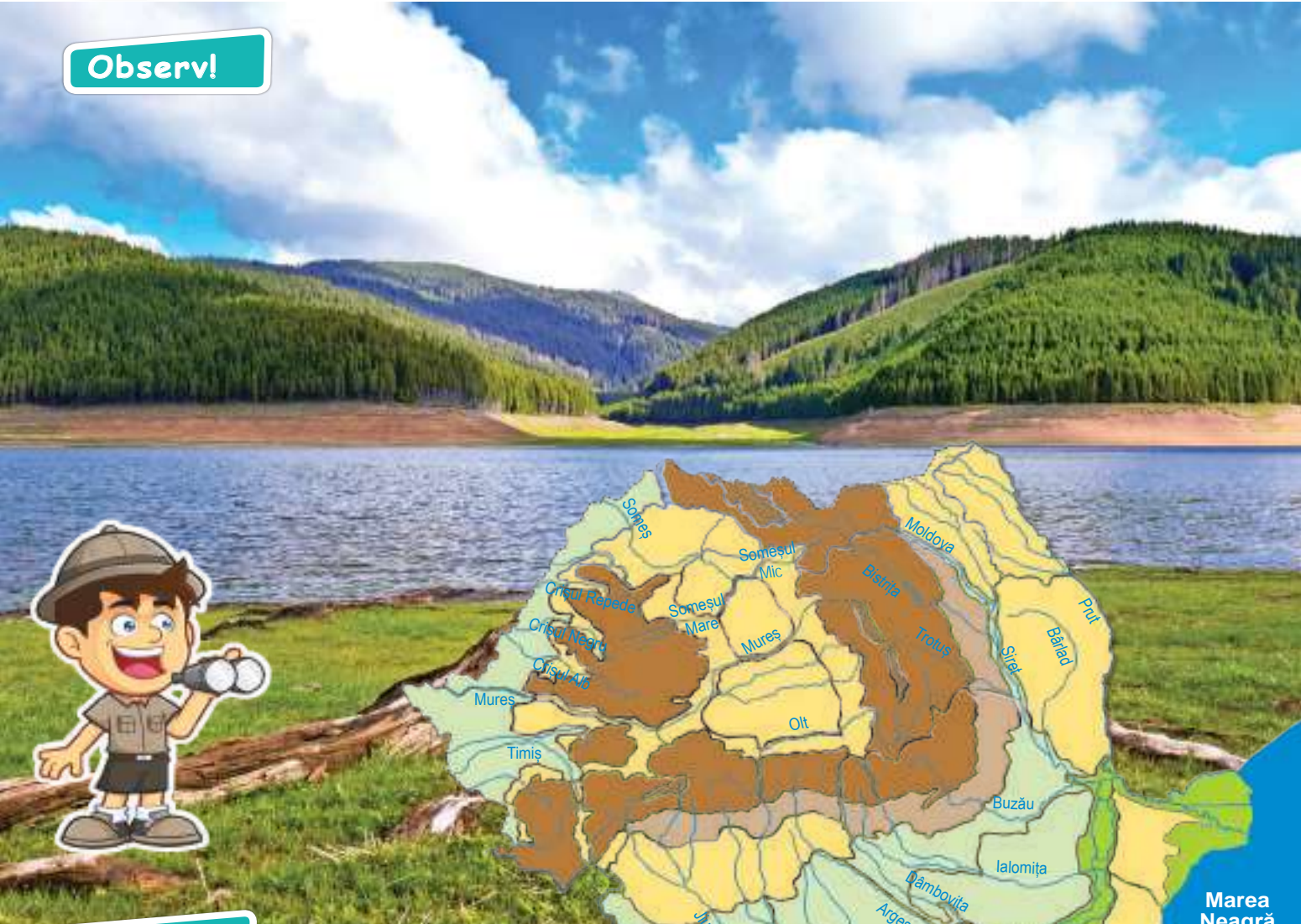

Lecția 5. Apele României

1 Lacul de acumulare Vidra (Munții Carpați)

Observ!

Descopăr!

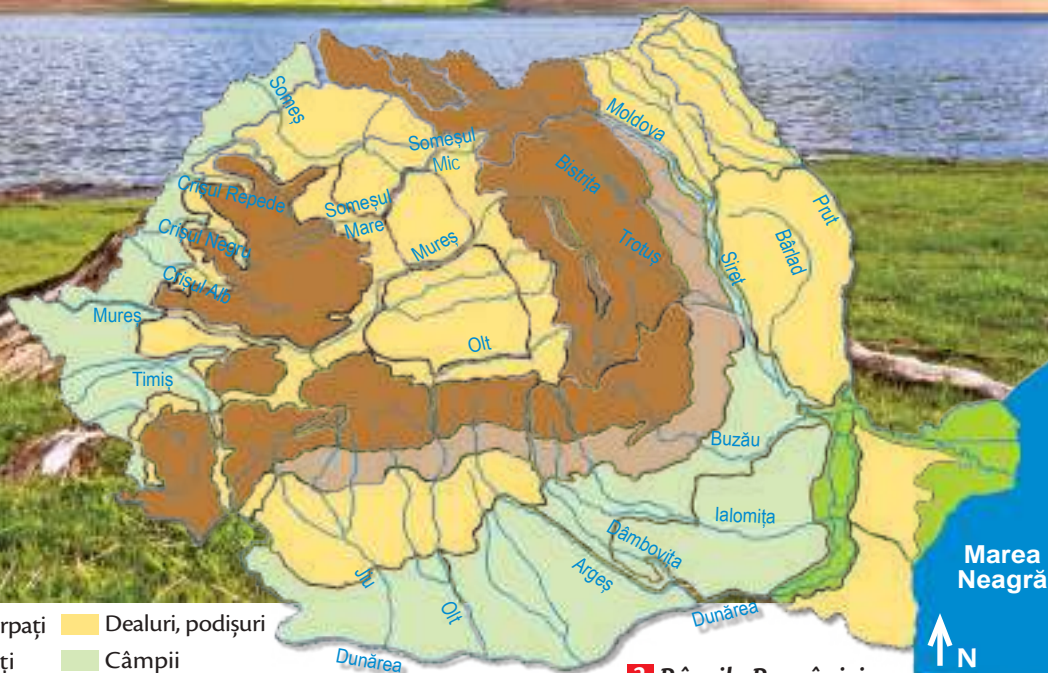
Munții Carpați	Dealuri, podișuri
Subcarpați	Câmpii

Localizez!

- De unde izvorăsc majoritatea râurilor din țara noastră?
- Unde se află situată Marea Neagră?

Descriu!

- Cu ce culoare sunt reprezentate apele pe hartă?
- Unde se varsă majoritatea râurilor din țara noastră?
- În imaginea 1 apare o apă curgătoare sau stătătoare?

2 Râurile României

Explic!

- Care este diferența dintre un lac și un râu?

Concluzionez!

- A.** Apele pot fi curgătoare (râuri) și stătătoare (lacuri).
- B.** Țara noastră este bogată în ape curgătoare și stătătoare.

Rețin!

Majoritatea cursurilor de apă din țara noastră izvorăsc din Munții Carpați și se îndreaptă spre margini, în toate direcțiile. Adevărate raze „albastre” ce se revarsă din cununa carpatică, ele se varsă în Dunăre, pe teritoriul țării noastre, sau în exteriorul granițelor, cu excepția câtorva râuri mici din Dobrogea, care se îndreaptă spre lacurile de pe țărmul Mării Negre. Principalele râuri ale României (2) sunt:

- **Someșurile (Mare și Mic), Crișurile (Alb, Negru și Repede), Mureșul,** în partea de vest a țării. Toate sunt afluenți ai râului Tisa, pe teritoriul Ungariei, acesta vărsându-se în Dunăre pe teritoriul Serbiei, înainte ca fluviul să intre pe teritoriul României. Sunt râuri cu ape bogate tot timpul anului.

- **Jiul, Oltul, Argeșul, Ialomița,** în partea de sud a țării. Acestea se varsă direct în Dunăre, pe teritoriul României. Vara-toamna au ape mai scăzute, iar primăvara, bogate.

- **Siretul și Prutul,** în partea de est a țării. Sunt râuri mari, cu afluenți mulți, care se varsă în Dunăre. Pe lângă cursurile de apă, țara noastră dispune și de numeroase **lacuri** (peste 3 000).

Cele mai multe (2/3) sunt **naturale** și cunosc o largă diversitate: **glaciare** (formate din apa acumulată în locul unde, în trecut, au fost ghețari în Munții Carpați), **vulcanice** (Lacul Sfânta Ana, format în craterul unui vulcan stins), **de baraj natural** (formate prin blocarea, pe cale naturală, a cursului unui râu; de exemplu, Lacul Roșu), **lacuri sărate** (formate, în principal, în masivele de sare), **limane fluviatile, lagunele de pe țărmul Mării Negre** și multe altele. Sunt și lacuri făcute de om prin construcția unor baraje, cum sunt **lacurile de acumulare** (1), necesare pentru obținerea energiei electrice sau iazurile din regiunile deluroase și de câmpie, realizate pentru combaterea inundațiilor, dar și pentru agricultură (irigații), pescuit, agrement.

Grație *climei temperate*, cu patru anotimpuri, care determină un circuit echilibrat al apei în natură (evaporare – precipitații – scurgere), țara noastră este bogată în **apă curgătoare** (pâraie, râuri, fluviul Dunărea) și **stătătoare** (lacuri). La acestea se adaugă **izvoarele minerale** (unele cu proprietăți deosebite, unice pe Glob) și prezența Mării Negre.

Un curs de apă are următoarele elemente: **izvorul** (locul de unde apare din subteran), **valea** (albia) prin care curge și **gura de vărsare**.

Râurile care se varsă, la rândul lor, în râuri mai mari se numesc **afluenți**. Locul unde un râu se varsă în altul se numește **confluență**.

Aplic!

✓ Exerciții

1. Localizează pe hartă principalele râuri din vestul, sudul și estul României.
2. Desenează harta României după contur. Colorează cu albastru traseul Dunării în țara noastră.
3. Transcrie pe caiet și taie varianta incorectă:
 - a) Lacul de acumulare este *antropic* / ~~natural~~.
 - b) Lacul Sfânta Ana este *glaciar* / *vulcanic*.
 - c) Un lac de baraj natural este *Vidra* / *Lacul Roșu*.
 - d) O întindere de apă separată de mare printr-o fâșie de uscat se numește *lagună* / *liman*.
 - e) Un râu care se varsă într-un alt râu mai mare se numește *izvor* / *afluent*.

Dicționar

lagună: lac format într-un fost golf marin, prin bararea gurii acestuia cu cordoane de nisip

liman: lac format pe cursul unui râu, prin bararea gurii de vărsare a unui afluent mai mic

Lecția 6. Dunărea și Marea Neagră

Observ!

1 Dunărea aproape de vărsarea în Marea Neagră

Descopăr!

Localizez!

- Unde se varsă Dunărea?

Descriu!

- În câte brațe se desface Dunărea la vărsare?
- Cum se numesc ele?
- Ce formează cele trei brațe?

Explic!

- Cum crezi că s-a format Delta Dunării?

Concluzionez!

- A.** Cele mai importante ape ale României sunt Dunărea și Marea Neagră.
- B.** Dunărea și Marea Neagră au importanță continentală (europeană).

Rețin!

Apele României sunt completate cu două elemente geografice de importanță europeană: fluviul Dunărea și Marea Neagră.

Fluviul Dunărea. Este al doilea ca lungime de pe continent (după fluviul Volga, din Rusia), fiind un curs de apă de importanță europeană:

- Este singurul fluviu care străbate Europa, de la vest la est, traversând 10 țări (Germania, Austria, Slovacia, Ungaria, Croația, Serbia, România, Bulgaria, Republica Moldova, Ucraina) și patru capitale (Viena, Bratislava, Budapesta și Belgrad);
- Dunărea izvorăște din Germania (Munții Pădurea Neagră) și se varsă în Marea Neagră (1), pe teritoriul țării noastre, prin trei brațe principale: *Chilia* (nord), *Sulina* (centru) și *Sf. Gheorghe* (sud), care formează o **deltă – Delta Dunării**;
- Dunărea a avut o importanță deosebită în istoria poporului nostru.

Pe marele fluviu circulă vapoare încărcate cu mărfuri. La intrarea Dunării în țară, au fost construite hidrocentrale. Apele fluviului sunt importante și pentru agricultură, pescuit, iar în sezonul cald ne plimbăm cu vaporul.

Aplic!

✓ Activitate practică

Elevii sunt împărțiți în două grupe: **Dunărea** și **Marea Neagră**.

1. Fiecare grupă are pe bancă conturul țării realizat pe o planșă. Un elev desemnat desenează pe planșă apa pe care o reprezintă: Dunărea, respectiv Marea Neagră.
2. Fiecare grupă alege un alt reprezentant care să scrie pe o foaie de hârtie, cu ajutorul celorlalți colegi, importanța apei pe care o reprezintă.
3. Fiecare grupă comunică rezultatele colegilor sub forma unor prezentări intitulate:
 - **Croazieră pe Dunăre** (grupa **Dunărea**)
 - **Navigăm pe Marea Neagră** (grupa **Marea Neagră**)

Marea Neagră. Constituie „poarta” țării noastre către lumea largă, comunicând cu Marea Mediterană (prin intermediul a două strâmători) și, prin ea, cu întreg Oceanul Planetar. Marea Neagră este o mare aparte, cu o serie de particularități:

- Este o mare „închisă”, de tip **continental**, fiind înconjurată de uscat;
- Se află între două continente (Europa și Asia), pe țărmurile ei înflorind civilizații pe cât de multe, pe atât de diferite. Țările care au ieșire la Marea Neagră sunt: România, Bulgaria, Ucraina, Rusia (în Europa), Turcia (în Europa și Asia), Georgia (în Asia).
- Are două straturi de apă suprapuse, caz unic pe Glob: unul subțire, la suprafață (până la 200 m adâncime) și plin de viață (pești, printre care o specie de rechin, delfini și, până nu demult, chiar și o specie de focă) și altul mai gros (2 000 m), dedesubt, lipsit complet de oxigen și aproape fără forme de viață.

Marea Neagră asigură legătura țării noastre cu întreaga planetă, pe calea apelor. Constanța este cel mai mare port de la Marea Neagră. În apropierea țărmului, în subsol, se află petrol și gaze naturale. Pescuitul constituie o altă activitate economică. Și nu uita: vara mergem la mareeeee!

Lecția 7. Vegetația, fauna și solurile României

Observ!

1 Pădure de foioase

2 Pădure de conifere

Descopăr!

Localizează!

- Unde întâlnim pădurile?

Descriu!

- De ce au nevoie copacii ca să trăiască?
- De câte feluri sunt pădurile?
- Ce animale trăiesc în ele?

Explic!

- De ce pădurile și, în general, natura trebuie protejate?

Concluzionează!

- A.** Răspândirea vegetației este determinată de condițiile de mediu (relief, climă, ape, soluri).
- B.** Tipul de vegetație influențează fauna.

Câmpie

Deal

Munte

Rețin!

Vegetație

La câmpie predomină **stepa** – pajiște cu ierburi pitice, rezistente la uscăciune și, uneori, cu mici pâlcuri de pădure.

Vegetație

Păduri de foioase (1), cu **stejar** în regiunile joase (sub 500-600 m) și **fag** mai sus (peste 600 m).

Vegetație

Pădurea de foioase – fag (până la 1 200 m). **Pădurea de conifere (2)** – brad, molid (1 200-1 800 m). **Pajiștea alpină** (peste 1 800 m). Pe vârfurile munților înalți, stâncile sunt lipsite de vegetație.

Faună

Animalele sălbatice întâlnite frecvent în stepă sunt **rozătoarele** (șoarecele-de-câmp, popândăul), iepurele și altele, iar dintre păsări, prepelița.

Faună

În pădurile de stejar și fag întâlnim animale precum **vulpea, lupul, mistrețul** și altele, la care se adaugă multe **păsări cântătoare** (cucul, privighetoarea, pu-păza, mierla).

Faună

Ursul brun, cerbul, capra-neagră, iar dintre păsări, cocoșul-de-munte, vulturul.

Soluri

Sunt **foarte fertile**, deci bogate în substanțe hrănitoare și închise la culoare.

Soluri

Sunt **mai puțin fertile** decât la câmpie și mai deschise la culoare (cenușii, brun-roșcate).

Soluri

Un **strat foarte subțire** de sol, sărac în substanțe hrănitoare.

Atât plantele, cât și animalele sălbatice au nevoie de suport (relieful) și de anumite condiții de mediu pentru a supraviețui (climă, ape, soluri). **Factorii de mediu** determină răspândirea și tipul vegetației și al faunei.

Aplic!

✓ Jocuri

1. Domino cu animale

Potrivește, cu atenție, pe tablă, jetonul cu animalul reprezentat, în funcție de locul unde trăiește.

2. Ghicește animalul!

Fiecare elev primește jetoane cu animale din diverse regiuni geografice. La auzul exemplului, el ridică jetonul potrivit.

Elevii care nu ridică jetonul corect, rapid, ies din joc.

Exemple:

- Animal sălbatic întâlnit frecvent în stepă;
- Animal rozător;
- Animal din pădurile de fag și stejar;
- Pasăre întâlnită în pădurile de fag și stejar;
- Animal care trăiește în pădurile de conifere;
- Pasăre întâlnită în pădurile de conifere;
- Pasăre din Delta Dunării;
- Animal din Delta Dunării;
- Alt animal din zona de stepă etc.

Lecția 8. Populația României

Observ!

Nu trebuie să uităm niciodată: familia este... patria cea mică!

Descopăr!

Localizez!

- Unde trăiesc oamenii?
- Unde sunt concentrate așezările omenești: la munte sau la câmpie, pe cursul apelor sau departe de apă?

Descriu!

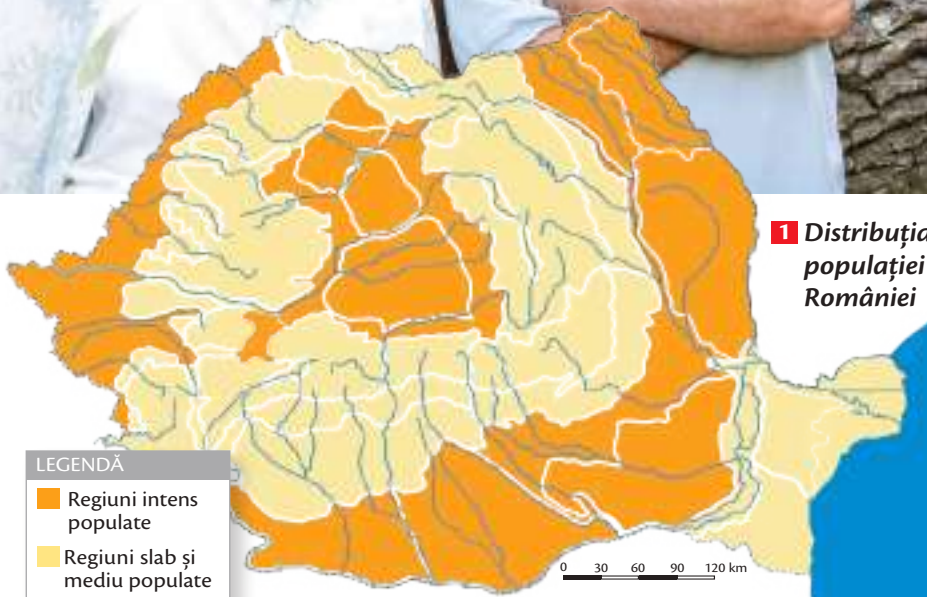
- Cum este distribuită populația în țara noastră? Urmărește harta alăturată.

Explic!

- De ce populația nu este distribuită uniform?
- Care sunt factorii care influențează distribuția populației?

Concluzionez!

- A. Natura, istoria, dezvoltarea economică influențează distribuția populației într-o regiune sau țară.
- B. Populația este mai concentrată în regiunile de câmpie și pe cursurile apelor.

LEGENDĂ

- Regiuni intens populate
- Regiuni slab și mediu populate

0 30 60 90 120 km

Populația ROMÂNIEI la ultimul recensământ din ANUL

2011

20 121 641

Rețin!

Grație condițiilor naturale extrem de favorabile (relief variat, temperaturi potrivite, soluri fertile, resurse de sol și de subsol), teritoriul țării noastre a fost locuit permanent, din cele mai vechi timpuri. Dar populația României nu este distribuită uniform pe întreg teritoriul țării (1). Astfel, în general, regiunile de câmpie, depresiunile (cu altitudini scăzute și suprafața netedă ce a favorizat dezvoltarea construcțiilor și a așezărilor, cu soluri fertile), văile marilor râuri sunt mai populate, iar regiunile montane și deluroase, înalte, cu relief accidentat, sunt mai puțin populate.

>65 ani

25-65 ani

0-25 ani

2 Structura populației pe grupe de vârstă

În ceea ce privește structura populației:

- cea mai mare parte a locuitorilor României sunt **români** (4), la care se adaugă alte etnii. Acestea constituie *minorități naționale*: maghiari, rromi, ucraineni (ruteni), germani, turci, tătari și alții;
- predomină religia **creștin-ortodoxă**, la care se adaugă alte culte;
- mai mult de jumătate din populație este reprezentată de populația adultă (2), feminină, urbană (3), care lucrează în sectorul serviciilor.

Toți oamenii care au o locuință stabilă pe teritoriul țării noastre formează **populația României**.

3 Structura populației după gen și mediul de viață

Aplic!

✓ Exercițiu

Scrive pe caiet și completează textul, folosind expresiile din lista de mai jos:

Oamenii care locuiesc pe teritoriul țării noastre formează **populația României**. Populația României nu este distribuită pe teritoriul țării. Astfel, în regiunile de, și, populația este densă, iar în regiunile de și, populația este mai puțin densă. Populația majoritară o formează Principalele minorități naționale sunt formate din.....,,,,

(tătari, depresiuni, munte, turci, ~~populația României~~, uniform, maghiari, câmpie, românii, dealuri înalte, creștin-ortodoxi, ucraineni, văile râurilor, rromi)

4 Etnici români

✓ Activitate practică

Fiecare elev are un set de imagini cu oameni de diverse naționalități, în port popular. Așază imaginile în tabel, în rubrica potrivită.

Observație: Tabelul va fi scris pe tablă.

ROMÂNI	MAGHIARI	RROMI	UCRAINENI	TURCI	TĂTARI

Dicționar

etnie: comunitate de oameni cu trăsături comune (limbă, religie, obiceiuri), care s-a format și a evoluat într-un anumit loc

recensământ: înregistrarea populației dintr-o țară sau dintr-o regiune prin numărare

Lecția 9. Așezările României

Observ!

1 Brașov

Descopăr!

Localizez!

- În ce regiune geografică se află localitatea din imagine?

Descriu!

- Ce tip de așezare omenească este în imagine?
- Cum a intervenit omul în mediul natural?

Explic!

- De ce oamenii construiesc orașe?

Concluzionez!

- A. Așezările sunt medii de viață artificiale, construite de om.
B. Așezările omenești pot fi sate sau orașe.

Cluj-Napoca:

- 324 000 locuitori;
- centrul regional al Transilvaniei;
- situat pe râul Someșul Mic;
- oraș vechi daco-roman (Napoca).

Iași:

- 376 000 locuitori;
- centrul regional al Moldovei;
- situat pe râul Bahlui;
- cetate medievală;
- „orașul” lui Mihai Eminescu și al lui Ion Creangă.

Timișoara:

- 329 000 locuitori;
- centrul regional al Banatului;
- situat pe râul Bega;
- cetate medievală;
- primul oraș european iluminat electric (1884).

Constanța:

- 314 000 locuitori;
- centrul regional al Dobrogei;
- situat pe țărmul Mării Negre;
- cel mai vechi oraș din România (anticul Tomis);
- cel mai mare port de la Marea Neagră.

Cluj-Napoca

Iași

Timișoara

Brașov

București

Constanța

Rețin!

Așezările omenești sunt medii de viață construite de om pentru propriile nevoi și sunt de două tipuri: **așezări rurale (sate)** și **urbane (orașe)**.

Satul constituie cea mai veche formă de așezare omenească. El este alcătuit dintr-un teritoriu unde sunt concentrate casele și anexele gospodărești (**vatra satului**) și sătenii, care formează o comunitate mică tradițională (**populația**), a cărei ocupație principală este agricultura, ce se practică pe terenurile din împrejurimi (**moșia satului**).

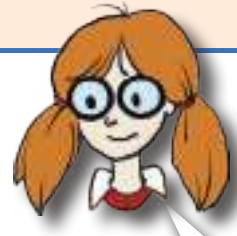
În România, satele sunt diverse și au aspecte diferite. De exemplu, forma de relief influențează atât numărul oamenilor și al caselor, cât și felul în care sunt dispuse acestea în spațiu. Astfel, după numărul de locuitori, satele pot fi **mari, mijlocii sau mici**, iar după modul de așezare a caselor (2), ele pot fi **adunate** (în general, la câmpie sau în depresiunile montane), **răsfirate** (în regiunile de dealuri) sau **risipite** (la munte).

În satele de câmpie, peisajul este dominat de culturile agricole și fermele de animale, în timp ce în regiunile deluroase și de podiș predomină podgoriile cu viță-de-vie și livezile cu pomi fructiferi, iar la munte, fânețele și stânele de oi. În Delta Dunării întâlnim satele pescărești, influențate de prezența apei.

Orașele României (1) sunt și ele destul de vechi și de diferite. Primele orașe au fost cele de pe țărmul Mării Negre, construite de coloniștii greci, din care astăzi se mai păstrează Constanța (în trecut se numea Tomis) și Mangalia (Callatis). Apoi, pe locul cetăților dacice, romanii au înălțat și ei orașe (Apulum, Drobeta, Napoca și altele). Perioada medievală aduce o nouă generație de orașe, în special cele întărite sub forma unor cetăți de apărare (Suceava, Iași, Câmpulung, Târgoviște, Brașov, Timișoara și altele) sau a târgurilor (Târgu-Jiu, Târgu-Mureș, Târgu-Neamț). Dezvoltarea activităților economice a dus, în perioada modernă, la înflorirea vechilor orașe și la apariția a noi generații de orașe, de regulă, cu anumite funcții urbane: orașe miniere, industriale, porturi, turistice.

Care or fi cele mai mari orașe din România?

Păăăi..., ia să vedem, pe hartă!

2 Tipuri de sate

Sat adunat

Sat răsfirat

Sat risipit

Aplic!

✓ Jocuri de rol

1. Cel mai talentat actor

Elevii interpretează rolurile personajelor din fabula *Șoarecele de oraș și șoarecele de țară* (de La Fontaine).

2. Sătenii și orașenii

Elevii sunt împărțiți în două echipe: **sătenii** și **orașenii**. Fiecare echipă are un conducător. Într-un timp stabilit, ei trebuie să finalizeze sarcinile date:

- să scrie pe o foaie de hârtie cinci activități specifice tipului de așezare (urban/rural), pe care le desfășoară zilnic;
- să realizeze un colaj foto cu tipul de așezare pe care îl reprezintă;
- să așeze, pe o hartă dată, cartonașele cu denumiri de orașe/tipuri de sate, astfel: echipa **orașenii** – București, Brașov, Constanța; echipa **sătenii** – sate adunate, răsfirate, risipite.

Lecția 10. Resursele și activitățile industriale

Observ!

1 Activitate industrială extractivă

România are o diversitate mare de resurse... Care or fi acelea?

În anul **1857**, **România** a atins trei recorduri mondiale:

1.

• prima țară din lume care și-a înregistrat (statistic) producția de petrol.

2.

• prima rafinărie din lume, inaugurată la Ploiești.

3.

• primul oraș din lume iluminat cu petrol lampant (gaz) – București.

Descopăr!

Localizez!

- Unde poate fi întâlnită această activitate (1)?

Descriu!

- Ce fel de activitate este reprezentată în imagine?
- Ce resurse naturale sunt valorificate? • Există această activitate pe teritoriul României?

Explic!

- De ce trebuie ca oamenii să desfășoare activități industriale?

Concluzionez!

- A. Țara noastră dispune de resurse naturale variate.
 B. Resursele naturale sunt prelucrate de om prin activități industriale și transformate în produse necesare vieții.

Rețin!

Toate elementele componente ale naturii pe care omul le folosește în activitatea economică poartă numele de **resurse naturale**. Acestea pot fi: de **subsol** (cărbuni, petrol, gaze naturale, minereuri, sare) sau de **suprafață** (ape, pajiști și păduri, soluri).

• **Resursele României.** În munți își au izvoarele cele mai multe dintre râuri și tot aici sunt prezente cele mai multe **lacuri de acumulare**. Apa din aceste lacuri este folosită în cadrul **hidrocentralelor**, pentru a se obține o parte din curentul electric fără de care multe lucruri ale civilizației noastre nu ar funcționa (computer, televizor, cuptor cu microunde, frigider etc.). În adâncul muntelui se găsesc metalele – **aur, argint, fier** și altele. De asemenea, sunt prelucrate rocile de construcție și lemnul.

În subsolul dealurilor se găsesc **cărbuni, petrol și gaze naturale**, iar uneori **sare**. Petrolul și gazele naturale sunt principalele resurse de subsol și ale câmpiei.

• **Activitățile industriale** sunt acele activități economice prin care resursele sunt prelucrate și transformate în **produse finite**.

• **Industria României.** Este reprezentată prin toate ramurile, mai dezvoltate fiind cea energetică, petrochimică (exploatarea și rafinarea petrolului și a gazelor naturale), metalurgie și construcții de mașini, industrie ușoară și alimentară.

Grație reliefului variat, România dispune de o **diversitate mare de resurse**. Țara noastră are o bogată și veche tradiție industrială care, la rândul-i, continuă tradiția unor activități meșteșugărești din cele mai vechi timpuri.

Activitățile economice sunt activități desfășurate doar de om, prin care resursele sunt valorificate și transformate în produse, bunuri și servicii necesare vieții. Aceste activități sunt grupate în trei sectoare economice. Ți le reamintești?

✓ Activitate practică

Aplic

Urmărește tabelul de mai jos și descoperă din ce materii prime și prin ce industrie au fost prelucrate unele obiecte din camera ta.

Resurse și materii prime			
Resurse energetice	Minereuri, metale	Produse petroliere, sare	Lemn și roci de construcție
 cărbuni, petrol, gaze naturale	 fier, aur, argint, alte metale	 țiței, sare	 bușteni, nisip, pietriș, marmură
Industria prelucrătoare și produsele finite			
Industria energetică	Metalurgie, construcții de mașini	Industria chimică	Industria lemnului, materiale de construcție
 curent electric, combustibil	 oțel, unelte, mijloace de transport, electrotehnică	 cauciuc, materiale plastice, fibre sintetice și altele	 mobilă, instrumente muzicale, sticlă și altele

Lecția 11. Agricultură și principalele produse agricole

Observ!

1 Legume și fructe

Oare ce importanță are agricultura în viața oamenilor?

Descopăr!

Localizez!

- De unde provin fructele și legumele? • Unde se cultivă grâul și porumbul? • Unde pasc vacile și oile?

Descriu!

- Ce plante se cultivă în țara noastră?

Explic!

- De ce cresc oamenii animale?

Concluzionez!

- A.** Cultura plantelor și creșterea animalelor sunt cele două ramuri importante ale agriculturii.
B. Prin agricultură se asigură hrana oamenilor.

Rețin!

România are condiții extrem de favorabile pentru practicarea agriculturii:

- relieful este variat, predominând totuși câmpiile, dealurile și podișurile joase (înălțimi sub 300 m), cu un climat blând (temperaturi potrivite, precipitații suficiente), soluri de o fertilitate ridicată (în special, cele de culoare neagră din câmpie), favorabile cultivării **cerealelor și legumelor** (1);
- la altitudini mai ridicate, chiar dacă fertilitatea solului scade, iar condițiile climatice și cele de relief se înăspresc, se pot practica anumite culturi – **viță-de-vie și pomi fructiferi** pe versanții

însoriți ai dealurilor, iar pajiștile de dealuri și cele montane susțin **creșterea animalelor**;

- agricultura este o ocupație cu tradiție în țara noastră, fiind practică neîntrerupt din cele mai vechi timpuri;
- circa 2/3 din suprafața României sunt reprezentate de terenuri care pot fi utilizate pentru activitățile agricole.

Agricultura este **cea mai veche activitate economică practică de om**. Importanța agriculturii este deosebită, asigurând hrana necesară omului. Principalele activități agricole sunt: **cultura plantelor și creșterea animalelor**.

Cultura plantelor

cereale	plante industriale	legume	viță-de-vie și pomi fructiferi
 grâu, porumb, orz, ovăz, secară	 floarea-soarelui, in, cânepă, sfeclă de zahăr	 mazăre, roșii, ardei, ceapă, fasole, cartofi etc.	 viță-de-vie, meri, pruni

Creșterea animalelor

vaci, oi, porci, păsări	albine, pește	animale exotice
		

Aplic!

✓ Joc

Locul potrivit

Fiecare echipă are în față *Harta României* și jetoane cu plante cultivate și animale domestice. Elevii fiecărei echipe trebuie să așeze cât mai multe jetoane la locul potrivit, pe hartă. Câștigă echipa care așază în cel mai scurt timp jetoanele la locul potrivit, pe hartă.

✓ Exercițiu

Realizează tabelul de mai jos. Selectează plantele și animalele date și scrie-le în tabel la locul potrivit: floarea-soarelui, oaie, sfeclă de zahăr, porumb, cartof, vacă, ~~grâu~~, capră, viță-de-vie, măr, ovăz, prun, păstrăv, orz, ardei.

Câmpie	Deal	Munte
grâu, ...		

✓ Activitate practică

Realizează un desen cu titlul: **În livadă**.

Lecția 12. Căile de comunicație

Observ!

1 Transport feroviar

Descopăr!

Localizez!

- Pe unde circulă trenul și autobuzul?
- Dar metroul? • Dar avionul? • Dar vaporul?

Descriu!

- Descrie ce vezi în imaginea de mai sus.

Explic!

- De ce este nevoie de mijloace de transport și căi de comunicație?

Concluzionez!

A. Autoturismele circulă pe șosele, iar trenul și tramvaiul, pe șine. Acestea sunt mijloace de transport pe uscat. Avionul zboară, deci este un mijloc de transport aerian. Vaporul plutește și este un mijloc de transport pe apă. Metroul circulă pe sub pământ, deci este un mijloc de transport subteran.

B. Mijloacelor de transport le sunt asociate anumite căi de comunicație.

Rețin!

România are dezvoltate toate tipurile de căi de comunicație, având o infrastructură de transport complexă:

- **căile ferate** constituie o rețea de transport care acoperă întreg teritoriul țării (1). **Din București** pleacă mai multe *magistrale* spre marile orașe situate la marginea țării și, de acolo, mai departe spre alte țări europene. Între marile orașe ale țării și pe distanțe mari circulă trenurile **inter-regio**, mai moderne și mai rapide, iar pe distanțe mici, circulă trenurile **regio**.

București, capitala României, este singurul oraș din România deservit și de o rețea de transport subterană, și anume **metroul**.

- **șoselele** alcătuiesc o rețea complexă, acoperind o suprafață mult mai mare și deservind mai multe localități, unele greu accesibile.

Mai multe **magistrale europene (E)** traversează țara noastră, cum ar fi **E60, E70, E85**, la care se adaugă câteva segmente de **autostradă (A)**, precum **A1, A2, A3** etc.

De asemenea, în România sunt câteva șosele de altitudine care traversează munții, printre care **Transfăgărășanul (2)** și **Transalpina**, ambele modernizate.

- **căile fluviale și maritime:** Dunărea (principalele porturi fiind Drobeta-Turnu Severin, Giurgiu, Oltenița, Călărași, Brăila, Galați, Tulcea, Sulina), Canalul Dunăre – Marea Neagră (64 km), Canalul Bega (Timișoara).

Marea Neagră asigură deschiderea către întreg Oceanul Planetar, principalele porturi fiind Constanța (cel mai mare), Mangalia, Sulina.

- **căile aeriene:** România este interconectată și pe calea aerului cu multe țări ale lumii, principalul aeroport internațional fiind „Henri Coandă” Otopeni (București), la care se adaugă altele mai mici. De asemenea, România mai are dezvoltate o serie de **căi de comunicație speciale:** conducte (prin care se transportă apa, petrolul, gazele naturale), liniile electrice, telecomunicațiile (radioul, televiziunea, telefonul fix și mobil, internetul).

Transporturile și căile de comunicație au o importanță majoră în dezvoltarea tuturor celorlalte activități economice.

Ele asigură **deplasarea oamenilor și a mărfurilor dintr-un loc în altul** (dintr-o localitate în alta, de la bazinul de resurse la piața de desfacere, de la fabrică la supermarket și așa mai departe).

Aplic!

✓ Jocuri de rol

- Prin oraș cu autobuzul
- Croazieră pe Dunăre
- Cu trenul prin țară
- Traversăm oceanul cu avionul

✓ Exercițiu

Scrive pe caiet și asociază mijloacelor de transport (stânga) căile de comunicație (dreapta), cu ajutorul săgeților:

1. tren	a. șosele
2. avion	b. căi ferate
3. autobuz	c. fluvii, mări și oceane
4. vapor	d. culoare aeriene
	e. conducte

Dicționar

infrastructură de transport: ansamblul elementelor care susțin activitatea de transport (șosele, căi ferate, gări, aeroporturi și așa mai departe)

magistrală: linie principală

Recapitulare

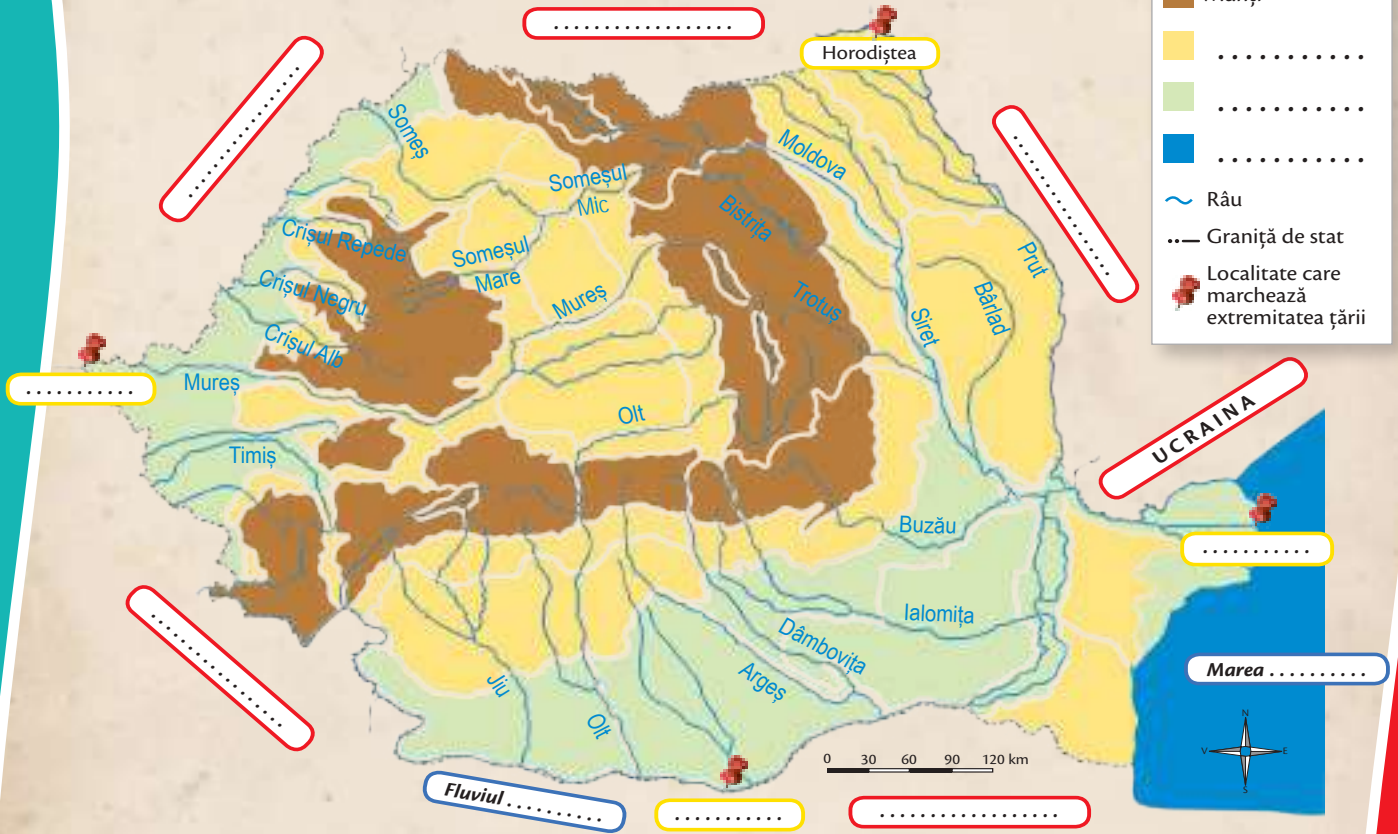
2

Fixează noțiunile învățate până acum, completând spațiile libere.

LEGENDĂ

- Munți
-
-
-
- Râu
- Graniță de stat
- Localitate care marchează extremitatea țării

Câmpie	Deal	Munte
---------------	-------------	--------------

Câmpie	Deal	Munte
Vegetație	Vegetație	Vegetație
Faună	Faună	Faună
Soluri	Soluri	Soluri
Resurse	Resurse	Resurse
Activități economice	Activități economice	Activități economice

(AUTO)EVALUARE

S (1-2) B (3-4) FB (5)
răspunsuri corecte

1. Selectează litera corespunzătoare răspunsului corect:

- 1) Printre vecinii țării noastre se află:
a) Slovacia;
b) Serbia;
c) Rusia.
- 2) Relieful României este format din:
a) munți și câmpii;
b) munți, dealuri și podișuri, câmpii;
c) munți, dealuri, câmpii.
- 3) Clima României este:
a) temperat-continentală;
b) subpolară;
c) mediteraneeană.
- 4) Un râu din România aflat pe graniță este:
a) Olt;
b) Prut;
c) Mureș.
- 5) După modul de așezare a caselor, satele României sunt:
a) răsfirate, mici, mijlocii;
b) mari, risipite, mici;
c) adunate, răsfirate, risipite.
- 6) Un element geografic de importanță europeană îl reprezintă:
a) Râul Olt;
b) Fluviul Dunărea;
c) Podișul Dobrogei.

S (1-2) B (3-4) FB (5)
asocieri corecte

2. Notează țările vecine României în dreptul punctelor (inter)cardinale corespunzătoare, după model:

Puncte (inter)cardinale	Țări vecine
N
NV
SV	<i>Serbia</i>
S
E,

S (1-3) B (4-5) FB (6-7)
enuunțuri corecte

3. Alcătuește un text de 7-9 rânduri, în care să caracterizezi România din punct de vedere geografic, specificând următoarele elemente:

- forme/trepte de relief;
- aspecte legate de climă;
- ape;
- aspecte legate de vegetație, faună și soluri;
- populație;
- așezări omenești;
- activități economice.

* Pentru autoevaluare vezi răspunsurile (pag. 126).

** Completează fișa *Observ. Apreciez. Evoluez* (pag. 127).

România

Elemente de geografie regională

PLANUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

A. MARILE UNITĂȚI GEOGRAFICE ALE ROMÂNIEI – CARACTERISTICI GENERALE

ATLAS. **Harta marilor unități geografice ale României**

Lecția 1. **Munții Carpați**

AFLĂ MAI MULT DESPRE... **Ramurile Carpaților românești**

Lecția 2. **Dealurile și podișurile**

AFLĂ MAI MULT DESPRE... **Dealurile și podișurile extracarpatice**

Lecția 3. **Câmpiile**

Lecția 4. **Delta Dunării**

B. CARACTERISTICI GEOGRAFICE ALE REGIUNII ÎN CARE ESTE SITUAT ORIZONTUL LOCAL

PROIECT. **Elemente de caracterizare geografică a unei regiuni**

PORTOFOLIU. **Caracterizarea geografică a regiunii din jurul orizontului local**

C. ORGANIZAREA ADMINISTRATIVĂ A ROMÂNIEI

ATLAS. **Harta administrativă a României**

Lecția 5. **Organizarea administrativă actuală**

Lecția 6. **Orașul București – caracterizare geografică**

PORTOFOLIU. **Caracterizarea geografică a județului și a localității natale**

RECAPITULARE

(AUTO)EVALUARE

Cuvinte-cheie

*România,
Munții Carpați,
Depresiunea colinară
a Transilvaniei,
Subcarpații,
Dealurile de Vest,
Podișul Moldovei,
Podișul Getic,
Podișul Dobrogei,
Podișul Mehedinți,
Câmpia Română,
Câmpia de Vest,
Delta Dunării,
București*

Ce vei ști să faci?

- Să localizezi și să descrii principalele regiuni geografice ale României după un anumit model.
- Să identifici elementele observabile care caracterizează o regiune geografică.
- Să identifici unitățile administrativ-teritoriale ale României.

Ar trebui să fie o hartă pe aici, pe undeva...

Marile unități geografice ale României alcătuiesc, asemenea unui puzzle, teritoriul țării noastre, ca un întreg. Să-l recompunem împreună, așezând cu atenție fiecare „piesă”!

Acum vei învăța să îți caracterizezi, din punct de vedere geografic, țara și locul în care te-ai născut.

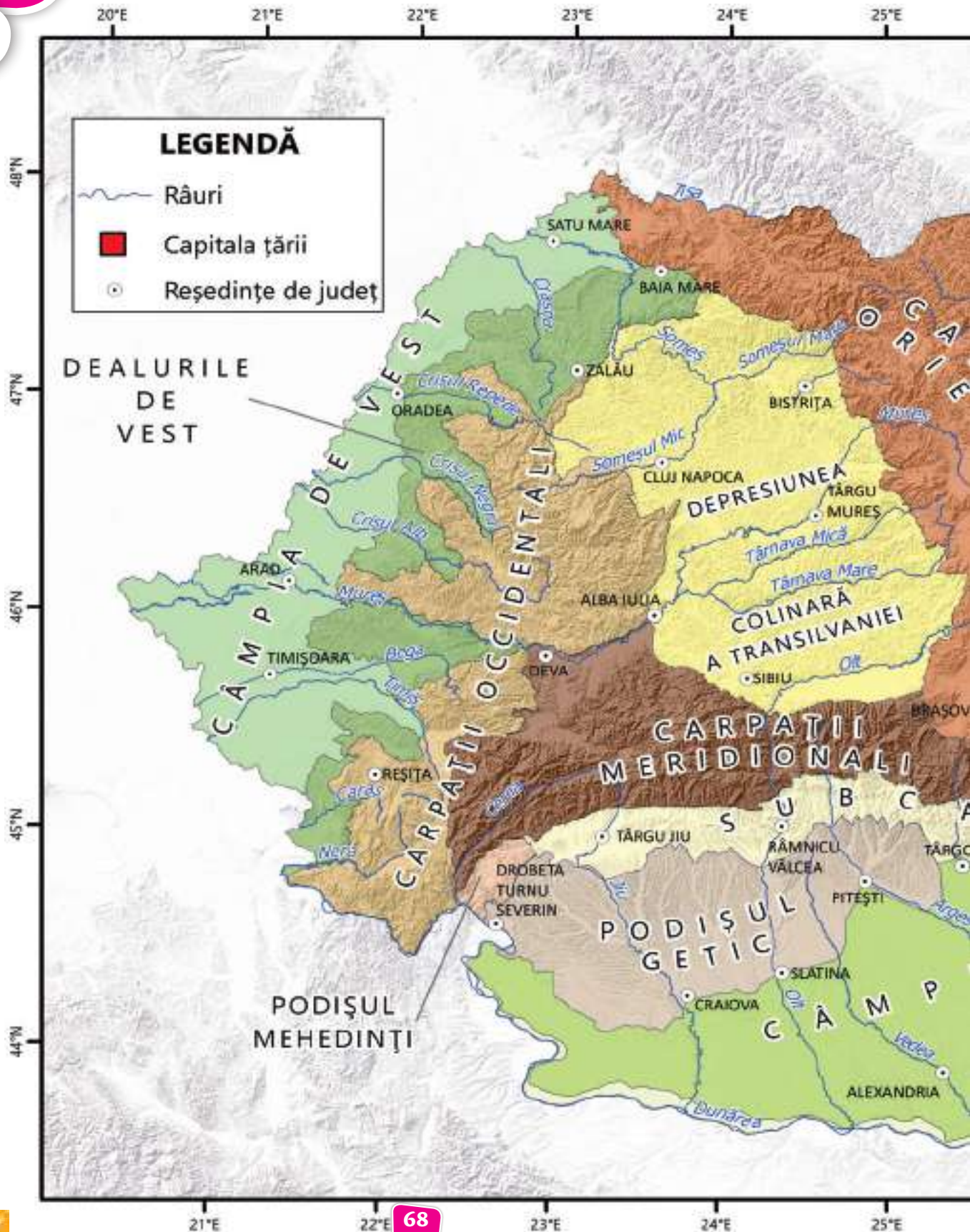

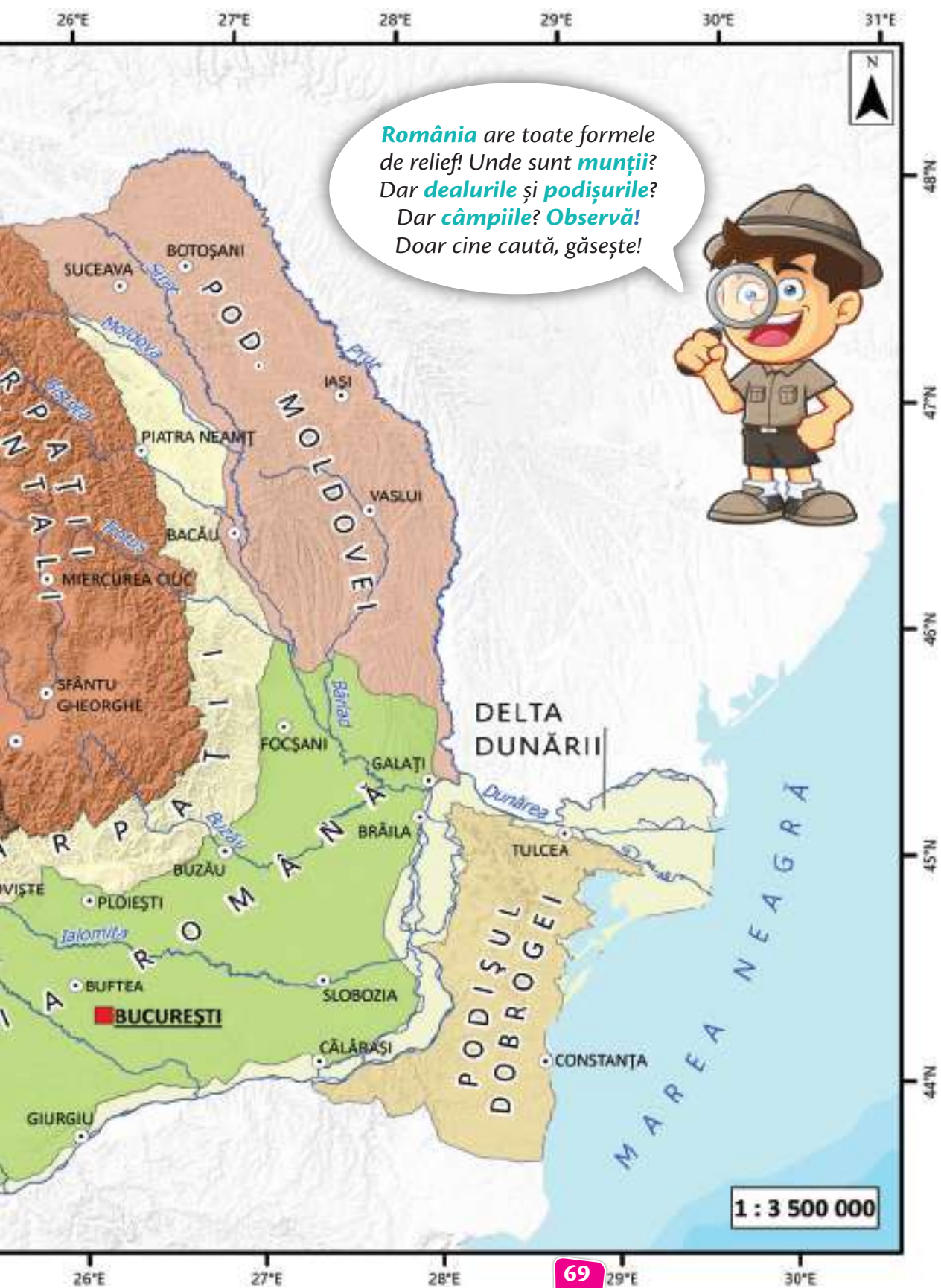
Carpații sunt dispuși în partea centrală a țării, înconjurând ca o cunună **Depresiunea colinară a Transilvaniei**. Spre exterior, la poale și strâns lipite de ei, se desfășoară dealuri cu vii și livezi, respectiv **Subcarpații** și **Dealurile de Vest**. Subcarpații intră în contact cu marile unități de podiș, **Podișul Moldovei** și **Podișul Getic**, la care se adaugă alte două podișuri mai mici, **Podișul Dobrogei** și **Podișul Mehedinți**. Spre marginile țării, relieful coboară în trepte, desfășurându-se două mari câmpii, **Câmpia Română** și **Câmpia de Vest**. La gura de vărsare a fluviului Dunărea se află **Delta Dunării**, o tânără câmpie în formare.

Acestea sunt marile unități geografice care alcătuiesc teritoriul țării noastre. Despre fiecare vei învăța unde se află și care sunt caracteristicile principale ce compun peisajul geografic distinct al fiecărei unități în parte. Totodată, ele constituie suportul (teritorial) al oamenilor, al așezărilor și al activităților economice.

Atlas. Harta marilor unități geografice ale României

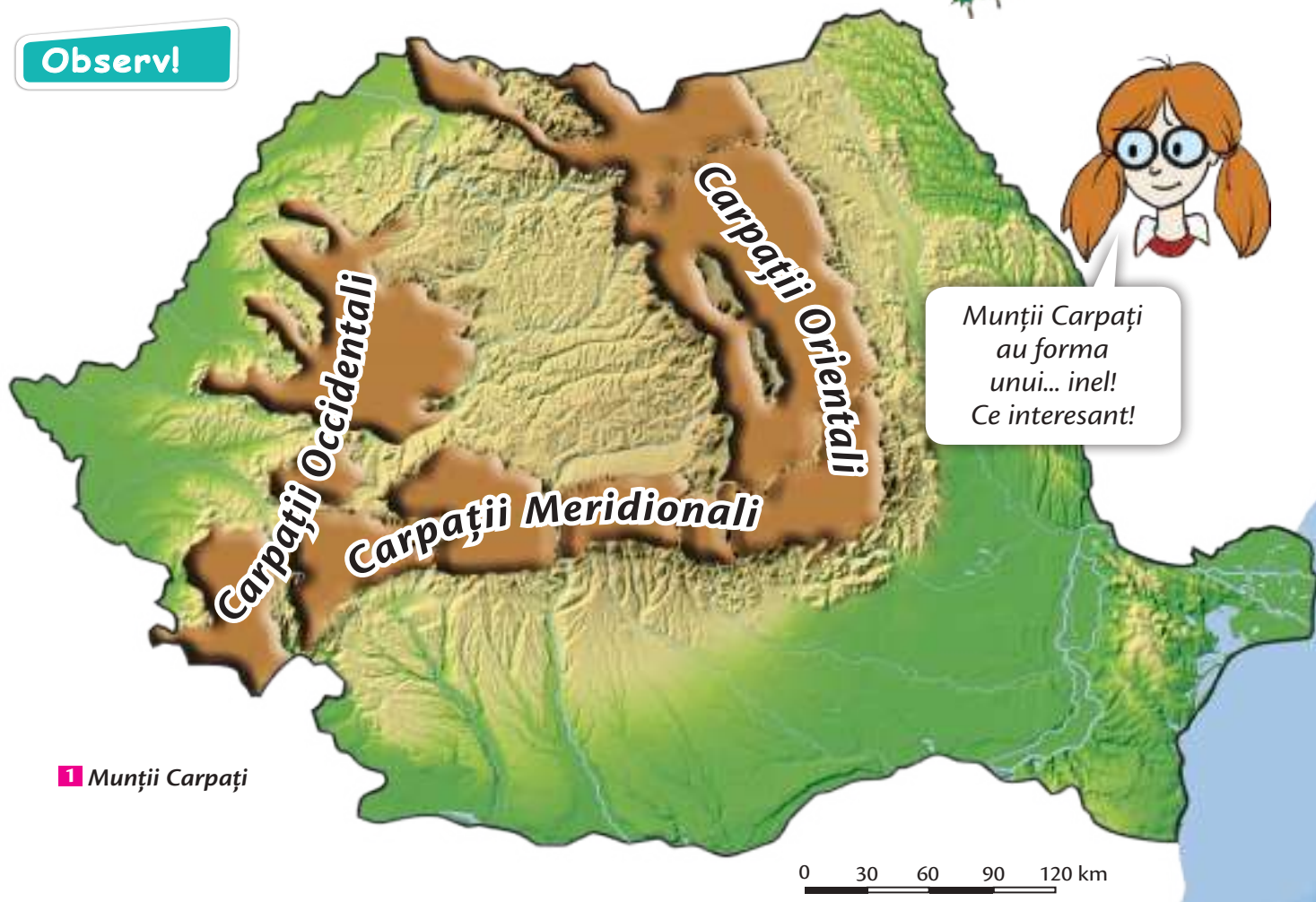
*România are toate formele de relief! Unde sunt **munții**? Dar **dealurile** și **podișurile**? Dar **câmpiile**? **Observă!** Doar cine caută, găsește!*

Lecția 1. Munții Carpați

Observ!

1 Munții Carpați

Descopăr!

Localizez!

• Unde se află situați Carpații Orientali? • Dar Carpații Meridionali? • Unde se găsesc Carpații Occidentali?

Descriu!

• Cum sunt orientate cele trei ramuri? • Ce formă alcătuiesc ele pe teritoriul țării noastre? • Comparativ cu regiunile din jur, ce fel de înălțimi au?

Explic!

• De ce munții au înălțimi mari? • De ce crezi că Munții Carpați au această formă?

Concluzionez!

A. Munții Carpați sunt împărțiți în trei ramuri: Carpații Orientali, Carpații Meridionali și Carpații Occidentali.

B. Pentru că Munții Carpați influențează toate celelalte aspecte ale peisajului natural și cultural, România este numită o țară carpatică.

Rețin!

● **Așezare geografică.** Munții Carpați (1) se desfășoară sub forma unui inel dispus în partea centrală a țării, înconjurând, în interior, larga Depresiune colinară a Transilvaniei.

● **Caracteristici naturale.** Sunt munți tineri, care s-au format prin **încrêțirea scoarței terestre**, fiind definitivai, ulterior, în anumite părți, prin **vulcanism**. Sunt alcătuiți din roci dure, în general, și au înălțimi mari. Altitudinea maximă este de 2 544 m în Vârful Moldoveanu (Munții Făgăraș din Carpații Meridionali).

Clima este mai rece decât în restul țării, precipitațiile sunt mai bogate, iar vânturile, puternice. Cele mai multe dintre râurile țării noastre izvorăsc din Carpați, aici găsiindu-se și lacuri de diferite origini. Sunt acoperiți de păduri – de foioase și de conifere – până spre vârfuri, unde își face apariția pajștea alpină. Pe vârfurile foarte înalte nu se mai dezvoltă vegetație, stâncile fiind golașe. Dintre animalele ce trăiesc în Carpați amintim: lupul, ursul, capra-neagră și altele.

● **Populație și așezări.** Munții Carpați sunt populați în întregime, până pe culmi. În general, satele sunt mici, cu casele risipite printre

pășuni și fânețe, iar în depresiuni s-au dezvoltat orașe mari, cum ar fi Brașov.

● **Resurse și activități economice.** Munții Carpați sunt bogaiți în resurse de subsol (mineuri de fier, aur, argint) și de suprafață (ape, pajști, păduri). Activitățile economice sunt reprezentate prin creșterea animalelor, valorificarea lemnului, minerit și, mai recent, turism.

Munții Carpați reprezintă un lanț montan important al Europei. Acesta se întinde pe o distanță de peste 1 500 km, începând de pe teritoriul Austriei (din bazinul Vienei, care îl separă de Munții Alpi) și până în Serbia (Valea Timocului, care îl separă de Munții Balcani).

Cea mai mare parte (aproximativ 2/3) din întregul lanț carpatic se află în România – țara noastră fiind deci o **țară carpatică**.

În funcție de poziția lor geografică, Munții Carpați au fost împărțiiți în trei ramuri:

- **CARPAȚII ORIENTALI** (situați la est);
- **CARPAȚII MERIDIONALI** (situați la sud);
- **CARPAȚII OCCIDENTALI** (situați la vest).

Aplic!

✓ Joc

Găsește cât mai multe caracteristici!

Elevii formează trei grupe și, într-un timp dat, încearcă să enumere cât mai multe caracteristici ale Carpaților. Fiecare grupă le notează pe o foaie de hârtie și le prezintă după expirarea timpului. Câștigă grupa care a găsit cele mai multe caracteristici și s-a încadrat în timpul acordat.

✓ Activitate practică

Desenează harta țării după contur și colorează coresponzător Munții Carpați.

✓ Exercițiu

Transcrie pe caiet enunțurile adevărate:

- a) Pe teritoriul țării noastre, Munții Carpați au o formă liniară.
- b) România este o țară carpatică.
- c) Munții Carpați sunt munți tineri care s-au format, în principal, prin încrêțirea scoarței terestre.
- d) Altitudinea maximă este de 2 544 m în Vârful Moldoveanu.

Dicționar

rocă: piatră cu o anumită compoziție, din care este alcătuită scoarța terestră

vulcanism: proces geologic exploziv, prin care magma fierbinte din interiorul Pământului erupe la suprafață

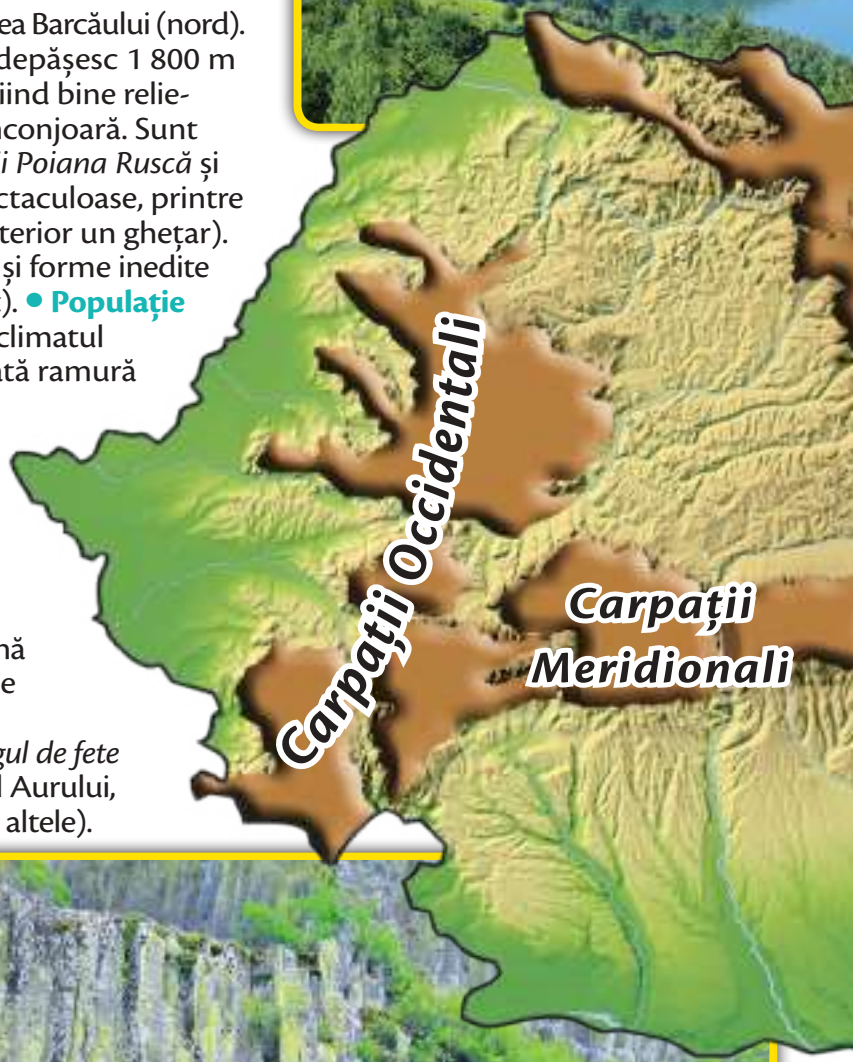

Ramurile Carpaților românești

- ✓ Citește textele următoare, apoi realizează, la alegere, o prezentare a unei ramuri a Carpaților românești. Prezentarea poate fi însoțită de imagini, materiale video sau audio sugestive.

CARPAȚII OCCIDENTALI

- **Limite.** Se întind de la Dunăre (sud) până la Valea Barcăului (nord).
- **Caracteristici naturale.** Sunt scunzi (abia depășesc 1 800 m altitudine), alcătuiți din toate tipurile de roci, fiind bine reliefați în peisaj prin existența depresiunilor ce-i înconjoară. Sunt împărțiți în trei grupe: *Munții Banatului*, *Munții Poiana Ruscă* și *Munții Apuseni*. Aici s-au dezvoltat peșteri spectaculoase, printre care Urșilor, Vântului, Scărișoara (care are în interior un ghețar). La acestea se adaugă numeroase cascade, chei și forme inedite de relief (*Detunatele*, coloane verticale de bazalt).
- **Populație și așezări.** Înălțimile mici, culmile domoale și climatul blând au făcut ca aceasta să fie cea mai populată ramură carpatică, fiind locuită din cele mai vechi timpuri și până pe cele mai mari înălțimi. Satele mici din Munții Apuseni se numesc *crânguri*. Orașele sunt situate pe cursul apelor și în depresiunile largi de la poalele munților.
- **Resurse.** Sunt bogăți în aur și argint (Munții Apuseni), păduri, fânețe și pajiști, roci de construcție.
- **Activități economice.** Predomină mineritul, prelucrarea lemnului, turismul (peisaje deosebite cu peșteri, cascade, chei, stânci; tradiții cu serbări populare – *nedei*, precum *Târgul de fete* de pe Muntele Găina; în Brad se găsește Muzeul Aurului, iar la Țebea, faimosul *gorun al lui Horea* și multe altele).

Detunatele, coloane verticale de bazalt (Carpații Occidentali)

CARPAȚII MERIDIONALI

- **Limite.** Se întind de la Valea Prahovei (est) până la culoarul Timiș-Cerna (vest).
- **Caracteristici naturale.** Sunt alcătuiți din roci foarte dure, de aceea sunt masivi și înalți (2 544 m, Vârful Moldoveanu din Munții Făgăraș, altitudinea maximă din țara noastră). Râuri mari îi traversează (Oltul) sau izvoarăsc de aici (Prahova, Dâmbovița, Jiu, Cerna) și sunt împărțiți în patru grupe (*Bucegi*, *Făgăraș*, *Parâng* și *Retzat-Godeanu*), toate depășind 2 500 m altitudine. Carpații Meridionali impresionează prin lacurile glaciare și prin formele unice de relief, cum sunt stâncile cu forme ciudate, Babele și Sfinxul (Munții Bucegi).

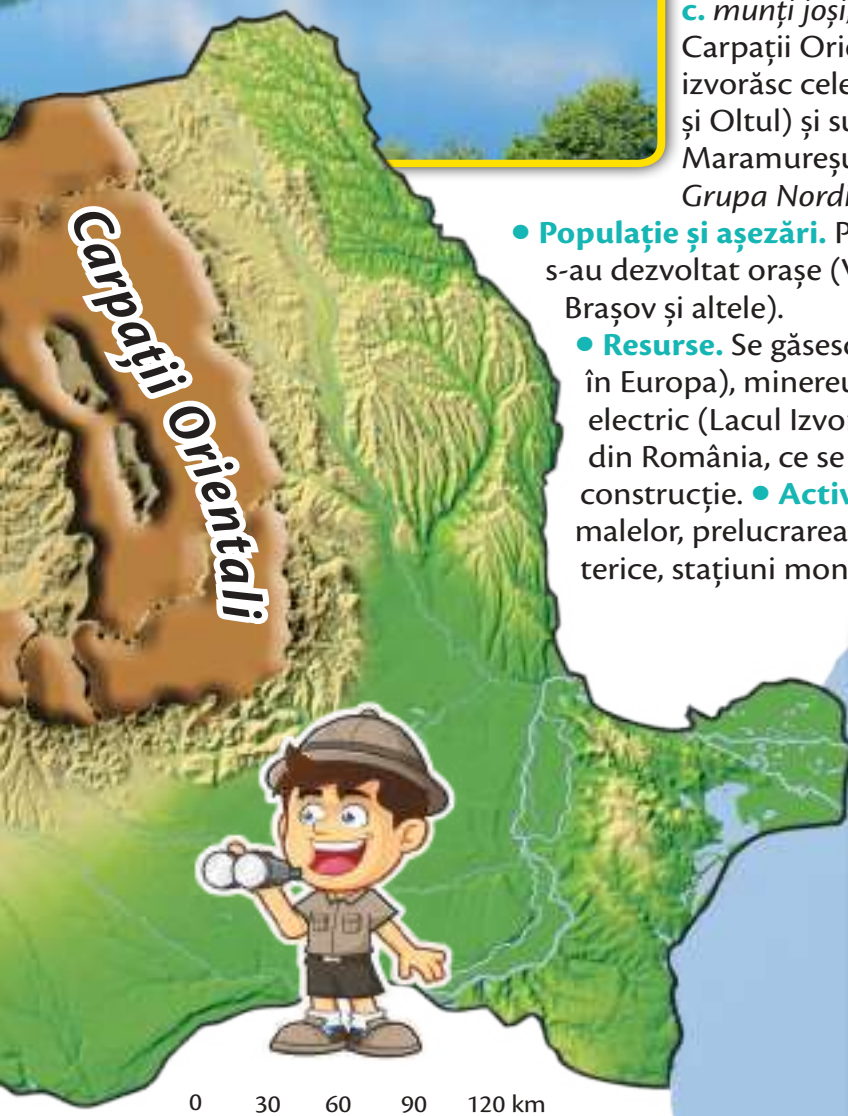

CARPAȚII ORIENTALI

- **Limite.** Se întind de la granița cu Ucraina (nord) până la Valea Prahovei (vest).
- **Caracteristici naturale.** Reprezintă cea mai întinsă ramură a Munților Carpați, fiind alcătuită din trei șiruri de munți diferiți: **a. munți vulcanici** (cel mai lung lanț din Europa), situați spre vest (vulcanii sunt vechi, stinși, cei mai înalți fiind Munții Călimani); **b. munți înalți**, alcătuiți din roci dure, situați în partea centrală (2 303 m altitudinea maximă din Carpații Orientali, în Munții Rodnei); **c. munți joși**, alcătuiți din roci mai moi, situați la est. Carpații Orientali sunt străbătuți de râuri (de aici izvorăsc cele mai lungi râuri ale țării noastre, Mureșul și Oltul) și sunt prezente depresiuni mari (Depresiunile Maramureșului, Brașovului). Sunt împărțiți în trei grupe: *Grupa Nordică, Grupa Centrală și Grupa Curburii.*

- **Populație și așezări.** Predomină satele risipite, iar în depresiuni s-au dezvoltat orașe (Vatra Dornei, Câmpulung Moldovenesc, Brașov și altele).

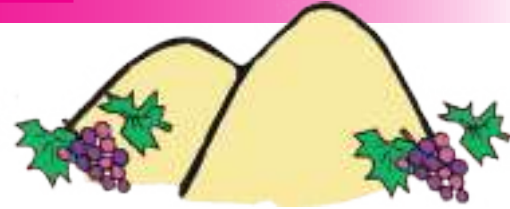
- **Resurse.** Se găsesc izvoare minerale (unele cu proprietăți unice în Europa), minereuri, ape utilizate pentru obținerea curentului electric (Lacul Izvoru Muntelui, cel mai lung lac de acumulare din România, ce se întinde pe 40 km), pajiști, păduri, roci de construcție.
- **Activități economice.** Se practică creșterea animalelor, prelucrarea lemnului, turismul (stațiuni balneoclimaterice, stațiuni montane și de sporturi de iarnă, agroturism).

Sarmizegetusa Regia (Carpații Meridionali)

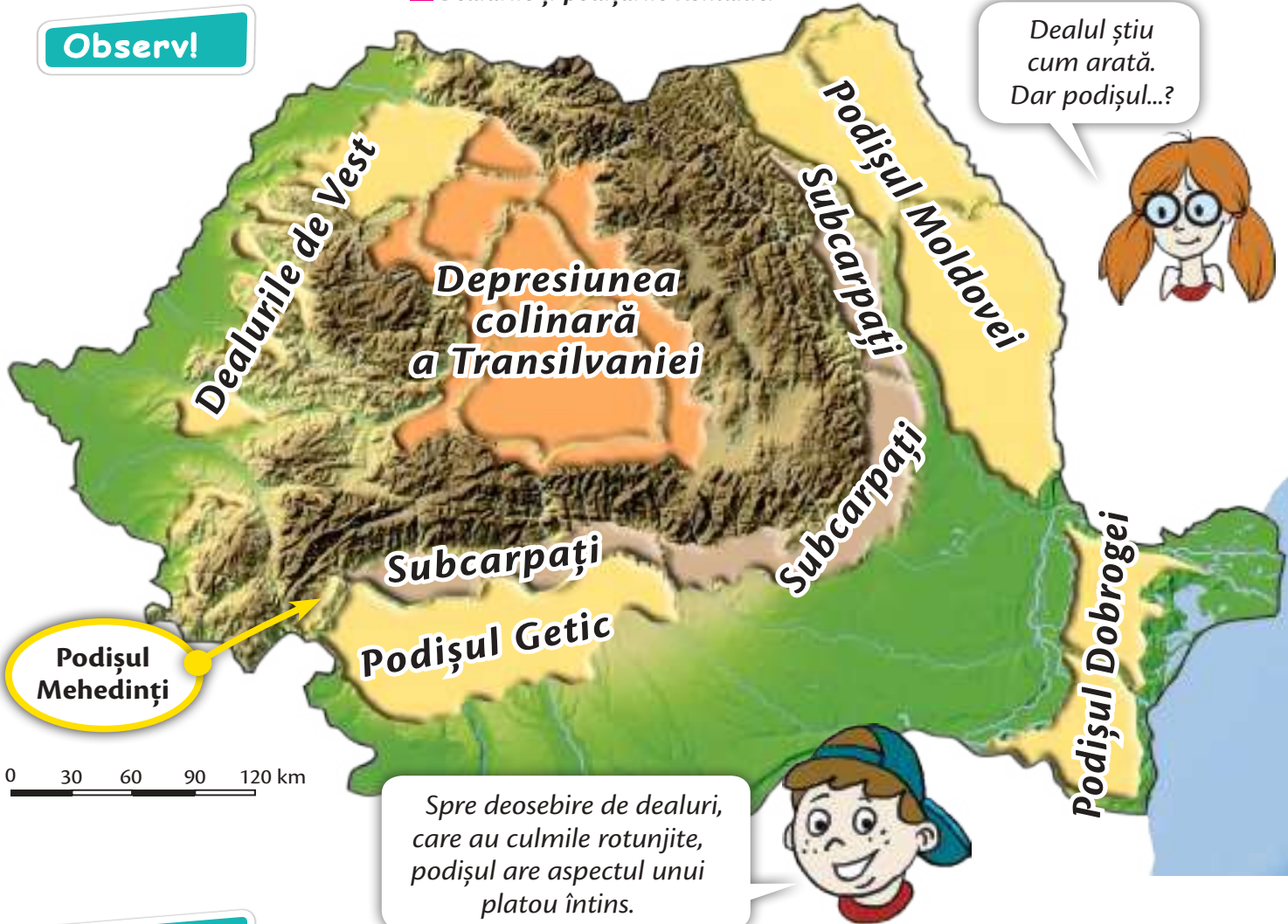
- **Populație și așezări.** Așezările omenești sunt mai rare, fiind concentrate în depresiuni și pe văile râurilor, unde apar și câteva orașe mici. Aici, în partea de nord-vest a Carpaților Meridionali, s-a aflat capitala strămoșilor noștri daci, Sarmizegetusa Regia.
- **Resurse.** Se găsesc cărbuni (bazinul Petroșani), lacuri de acumulare (Lacul Vidra pe râul Lotru, Lacul Vidraru pe râul Argeș), păduri, roci de construcție.
- **Activități economice.** Se practică creșterea oilor, mineritul, transporturile (șosele de altitudine: *Transfăgărășan* și *Transalpina*), turismul (sunt faimoase stațiunile de pe Valea Prahovei – Sinaia, Bușteni – sau castelele Peleș și Bran).

Lecția 2. Dealurile și podișurile

1 Dealurile și podișurile României

Observ!

Descopăr!

Localizez!

- Unde se află situată Depresiunea colinară a Transilvaniei? • Cu cine se învecinează? • Ce unități de dealuri și podișuri se află în exteriorul arcului carpatic?

Descriu!

- Ce aspect au dealurile, spre deosebire de munți?
- Dar podișurile?
- Ce înălțimi au, comparativ cu munții?

Explic!

- De ce dealurile de la poalele munților se numesc Subcarpați?

Concluzionez!

A. Unitatea de relief cuprinsă în interiorul arcului carpatic se numește Depresiunea colinară a Transilvaniei.

B. În exteriorul arcului carpatic se află următoarele unități de dealuri și podișuri: Subcarpații, Dealurile de Vest, Podișul Moldovei, Podișul Getic, Podișul Mehedinți, Podișul Dobrogei.

Rețin!

Dealurile și podișurile se găsesc atât în interiorul arcului carpatic, sub forma unei regiuni unitare numite *Depresiunea colinară a Transilvaniei*, cât și în exterior, în prelungirea munților. Principalele unități de dealuri și podișuri extracarpaticе sunt: *Subcarpații*, *Dealurile de Vest*, *Podișul Moldovei*, *Podișul Getic*, *Podișul Mehedinți*, *Podișul Dobrogei* (1).

DEPRESIUNEA COLINARĂ A TRANSILVANIEI

- **Așezare geografică.** Se află în partea centrală a țării, fiind înconjurată de Munții Carpați.
- **Caracteristici naturale.** S-a format prin depunerea unor straturi groase de sedimente (nisipuri, pietrișuri) cărate de ape din munții din jur, pe un fundament scufundat, de origine carpatică. Relieful are un aspect diferit: **dealuri** cu înălțimi mari (în est), **depresiuni largi, submontane** (la poalele muntelui, în sud și vest): Depresiunea Făgăraș (prin care curge Oltul), Depresiunea Sibiu și altele, dar și aspect de **podis** (în partea centrală). Altitudinea medie este de 400-500 m.

Principalele râuri sunt: Mureșul, Someșul Mare și Mic, Oltul. Sunt prezente lacuri în masive de sare, formate în fostele saline (Ocna Dej, Ocna Mureș, Praid și altele).

- **Populație și așezări.** Datorită condițiilor favorabile, Depresiunea colinară a Transilvaniei a fost populată încă din cele mai vechi timpuri.

Evenimentele istorice au făcut ca, în Transilvania, împreună cu **românii** (care alcătuiesc majoritatea populației) să locuiască și minorități etnice: **maghiari** (prezenți îndeosebi în județele Covasna, Harghita, Mureș), **germani** (sași, în județele Brașov, Sibiu), **romi**. Satele sunt **mijlocii**, cu casele **răsfirate** printre grădini, vii și livezi. Tradiția urbană este neîntreruptă încă de pe vremea dacilor și romanilor, printre **orașele** mai mari numărându-se: Cluj-Napoca, Sibiu, Târgu Mureș, Sighișoara, Alba Iulia (unde a fost atestată prima Unire a Țărilor Române).

- **Resurse.** Principala bogăție a subsolului o constituie zăcămintele de **gaze naturale**, la care se adaugă **sarea**.
- **Activități economice.** Se cultivă cereale și plante tehnice, cartof, viță-de-vie, meri și pruni, se cresc animale. Sunt reprezentate toate ramurile industriale, iar pe aici trec principalele magistrale feroviare și drumuri de importanță europeană. Orașele mai mari, cum ar fi Cluj-Napoca, Sibiu, Târgu-Mureș, dispun de aeroporturi. Este dezvoltat turismul (cetăți medievale, biserici fortificate, orașe-muzeu, lacuri sărate cu stațiuni balneoclimaterice și de îngrijire a sănătății).

Dealurile și podișurile sunt forme de relief cu altitudini mijlocii (300-800 m), care fac trecerea dinspre treapta înaltă a munților (peste 800 m) spre cea joasă a câmpiilor (sub 300 m).

Aplic!

✓ Exerciții

1. Observă harta (1), citește informațiile din manual, apoi rezolvă cerințele:
 - a) Scrie caracteristicile Depresiunii colinare a Transilvaniei;
 - b) Numește unitățile de dealuri și podișuri din exteriorul arcului carpatic.

Dicționar

sedimente: particule mărunte de rocă, transportate de apele râurilor și depuse la gura de vărsare

2. Desenează harta țării după contur și colorează corespondent unitățile de dealuri și podișuri.
3. Precizează trei râuri și trei orașe din Depresiunea colinară a Transilvaniei.

Dealurile și podișurile extracarpatiche

- ✓ Citește textele următoare, apoi realizează o prezentare a unei unități de dealuri și podișuri extracarpatiche. Prezentarea poate fi însoțită de imagini, materiale video sau audio sugestive.

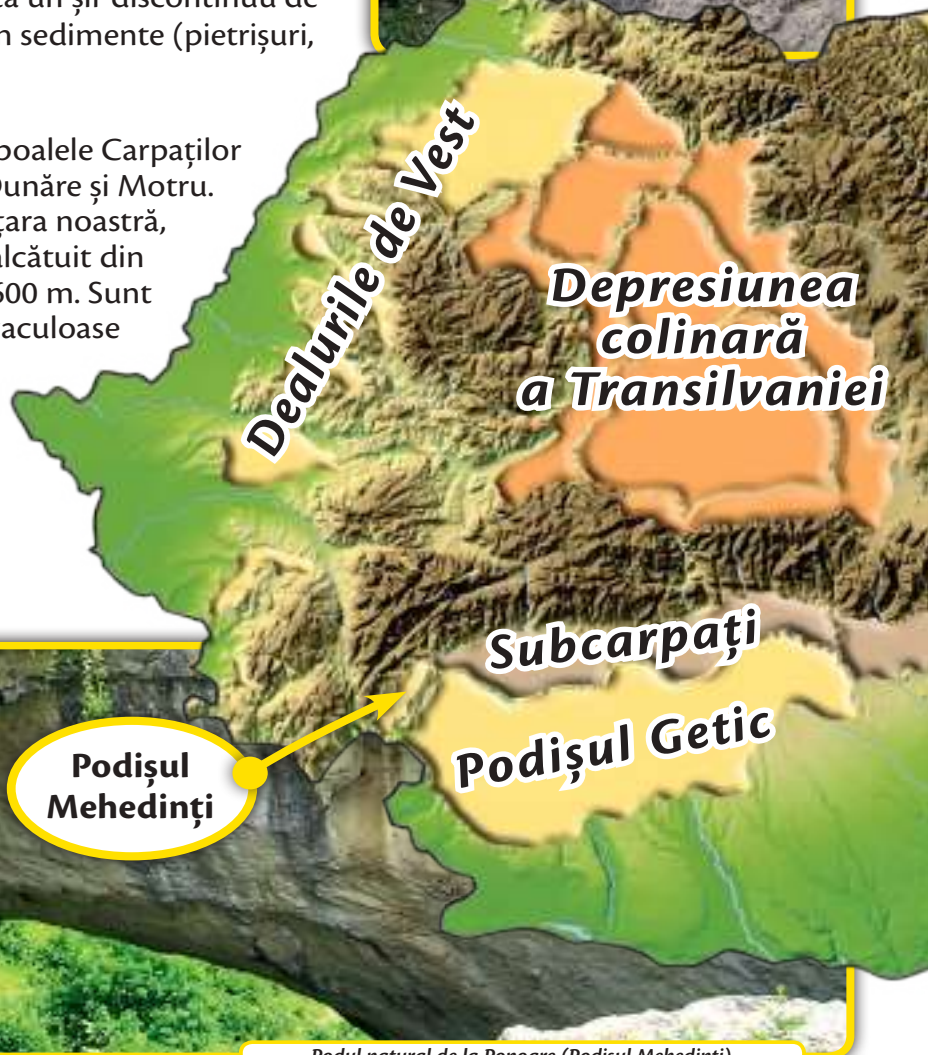
DEALURILE DE VEST

Sunt situate în vestul țării, mărginite de Carpații Occidentali (est) și Câmpia de Vest (vest). Reprezintă un șir discontinuu de dealuri scunde (200-300 m), formate din sedimente (pietrișuri, nisipuri). Predomină agricultura.

PODIȘUL MEHEDIȘI

Este situat în sud-vestul României, la poalele Carpaților Meridionali (Munții Mehediși), între Dunăre și Motru. Este cea mai mică unitate de podiș din țara noastră, având origini și aspecte montane. Este alcătuit din roci dure și are altitudini medii de 500-600 m. Sunt prezente peșteri și alte formațiuni spectaculoase („Podul natural” de la Ponoare). Clima este blândă, întâlnim o vegetație specifică de liliac sălbatic și viețuitoare precum țestoasa de uscat, vipera cu corn, scorpionul. Podișul este foarte puțin populat, așezările sunt extrem de puține, motiv pentru care și activitatea economică este destul de restrânsă.

Masiv de sare (Subcarpați)

Podișul Mehediși

Podul natural de la Ponoare (Podișul Mehediși)

PODIȘUL GETIC

Se învecinează la nord cu Subcarpații și Podișul Mehediși, iar la sud cu Câmpia Română. Este un podiș alcătuit din sedimente, traversat de marile râuri – Argeș, Olt, Jiu, care vin dinspre Carpați și curg spre sud, spre Dunăre. Așezările omenești sunt puține și rare, dezvoltându-se la contactul podișului cu Subcarpații (în nord) și cu Câmpia Română (în sud). Este bogat în resurse energetice: petrol, gaze naturale și cărbuni. Se cultivă porumb și sunt dezvoltate industria extractivă și cea energetică.

Bustul și teiul lui Eminescu (Iași)

PODIȘUL MOLDOVEI

Este situat în estul țării, între Carpați și Subcarpați (vest) și granița de stat cu Republica Moldova (continuându-se și în țara vecină). Are altitudini medii de 300-500 m și este împărțit în trei diviziuni, cu aspecte diferite: *Podișul Sucevei* (situat în nord-vest, mai înalt, 500-600 m, cu climat umed și răcoros), *Câmpia Moldovei* (în nord-est, dealuri joase de 200-250 m, cultivate agricol, cu secete frecvente, iarna bate Crivățul) și *Podișul Bârladului* (ocupând toată jumătatea central-sudică a Podișului Moldovei, cu altitudini de 400-500 m, ce scad spre sud). Podișul Moldovei este o unitate de relief bine populată, cu sate mijlocii și mari și orașe importante: Iași, Suceava, Botoșani, Bârlad și altele. Predomină activitatea agricolă (culturi de cereale, cartof, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui, viță-de-vie, pomi fructiferi, la care se adaugă creșterea animalelor), construcțiile de mașini, prelucrarea lemnului și industria ușoară. La Iași, Bacău și Suceava se găsesc aeroporturi, iar pe văile Siretului și Bârladului, trec drumuri europene. Sunt renumite mănăstirile din nordul Moldovei și Bucovina.

Monumentul de la Adamclisi (Podișul Dobrogei)

PODIȘUL DOBROGEI

Este situat în sud-estul României, între Dunăre (vest și nord) și Marea Neagră (est). Este o unitate tipică de podiș. Jumătatea nordică este foarte veche, formându-se înaintea Munților Carpați, fiind în prezent foarte erodată (altitudinea maximă abia depășește 400 m, în nord, în Munții Măcin). Predomină vegetația ierboasă (stepă), precipitațiile sunt puține, iar pe țărmul Mării Negre se simte briza marină. Dobrogea a fost ultima provincie istorică eliberată de sub dominația Imperiului Otoman, în urma Războiului de Independență (1877-1878), fiind prezente și astăzi minorități de turci și tătari. Se cultivă cereale, floarea-soarelui, viță-de-vie, pomi fructiferi (livezi de piersic). La Constanța și Mangalia sunt șantiere navale mari. Prin jumătatea sudică a Podișului Dobrogei au fost construite Canalul Dunăre – Marea Neagră, care scurtează drumul pe apă între Dunăre și Marea Neagră cu circa 400 km, și „Autostrada Soarelui” (A2), care leagă capitala de litoral.

SUBCARPAȚII

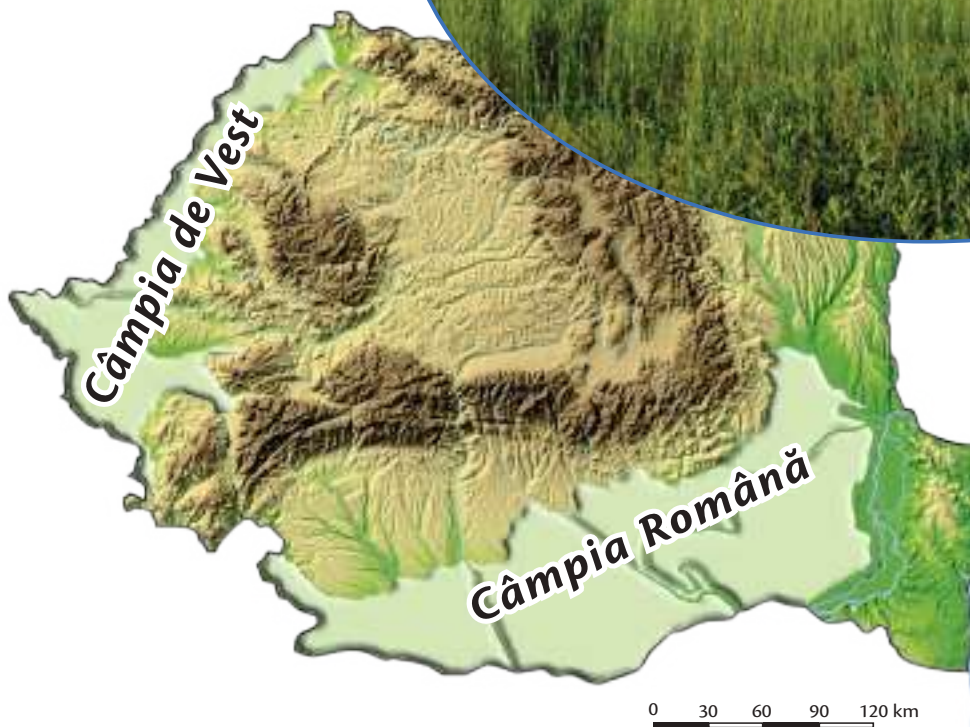
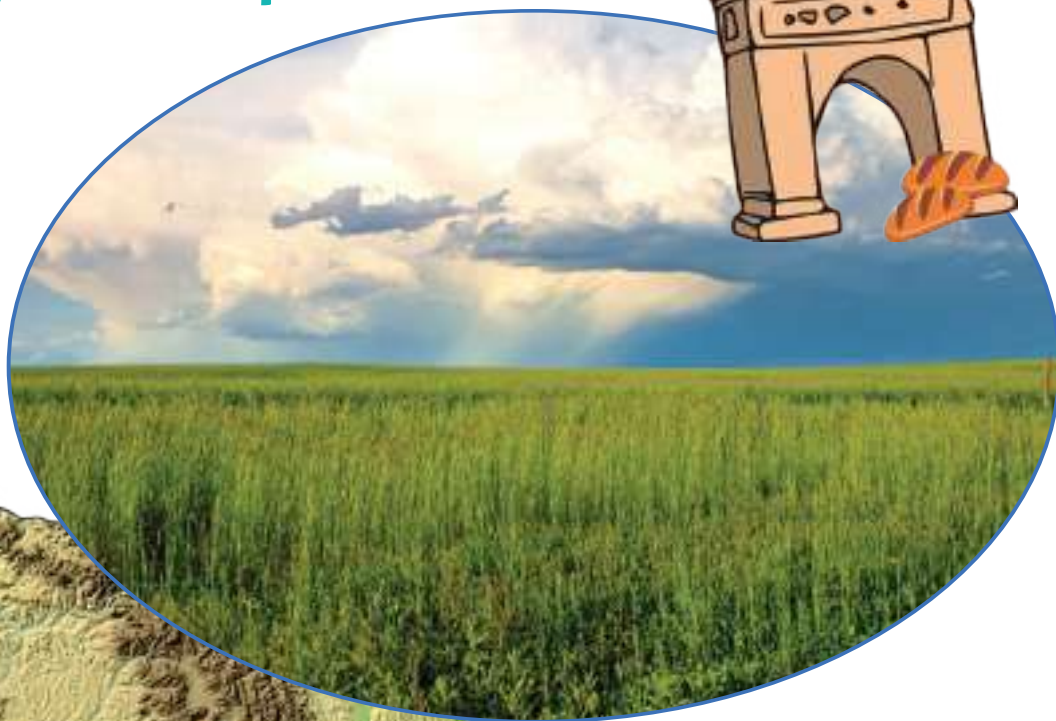
Se întind în exteriorul Carpaților Orientali și Meridionali, între văile râurilor Moldova și Motru. Sunt alcătuiți din șiruri de dealuri (formate, ca și Carpații, prin încrețirea scoarței terestre) și depresiuni. Au culmi rotunjite și altitudini medii de 600-800 m. Predomină satele mijlocii, răsfirate, iar în depresiuni s-au dezvoltat orașe. Sunt bogăți în resurse de subsol: petrol, gaze naturale, sare, iar ca activități economice se practică cultura viței-de-vie, a pomilor fructiferi, industria extractivă, transporturile, turismul.

Lecția 3. Câmpiile

Observ!

- 1 Unitățile de câmpie ale României

Câmpia Română... De ce oare se numește așa?

Descopăr!

Localizez!

- Unde se află situate unitățile de câmpie din țara noastră?

Descriu!

- Ce aspect și ce înălțimi au câmpiile, spre deosebire de celelalte forme de relief cunoscute (munți, dealuri și podișuri)?

Explic!

- De ce, pe hartă, câmpiile sunt colorate cu verde?

Concluzionez!

- A.** Spre deosebire de celelalte unități de relief, câmpia este joasă și plată.
- B.** În țara noastră sunt două unități majore de câmpie: Câmpia Română și Câmpia de Vest.

Rețin!

CÂMPIA ROMÂNĂ

• **Așezare geografică.** Se desfășoară în sudul țării, între Podișul Getic, Subcarpați și Podișul Moldovei la nord și Dunăre la vest, sud și est. • **Caracteristici naturale.** Are un aspect plat, fiind traversată de râurile care se varsă în Dunăre (Jiu, Olt, Argeș, Dâmbovița, Ialomița). Alitudinile sunt diferite: 300 m în partea de nord, în timp ce în zona de vărsare a Siretului în Dunăre abia înregistrează 10 m. În anumite locuri apar dune de nisip. Clima este secetoasă, în special în estul Câmpiei Române (Bărăgan), iar vegetația specifică este cea de stepă, puternic modificată de culturile agricole. Solurile sunt foarte fertile. • **Populație și așezări.** Satele sunt mari, adunate, iar dintre orașe amintim: Craiova, Pitești, Ploiești și altele, la care se adaugă capitala României, București (cel mai important centru urban al țării). • **Resurse.** În subsol se găsesc importante rezerve de petrol și gaze naturale, iar solurile sunt foarte fertile. • **Activități economice.** Este principala regiune agricolă a țării: se cultivă cereale (grâu, orz, ovăz etc.) și plante tehnice. În luncile râurilor se cultivă legume. Pe dunele de nisip s-au dezvoltat podgorii cu viță-de-vie. Se adaugă fermele zootehnice specializate în creșterea animalelor. În orașe sunt concentrate activitățile industriale, de transport și comerciale.

Câmpiile reprezintă treapta joasă și nouă de relief a țării noastre (sub 300 m altitudine), fiind așezate în exteriorul arcului carpatic, spre marginea de sud și vest a României. Peisajul de câmpie este diferit de cel al munților sau dealurilor și podișurilor. Câmpia este aproape plată, fără vârfuri sau culmi proeminente. În cea mai mare parte, culturile agricole au luat locul vegetației naturale de stepă. Așezările umane sunt mari, dezvoltate. Unitățile de câmpie ale țării noastre sunt: *Câmpia Română* și *Câmpia de Vest* (1).

CÂMPIA DE VEST

• **Așezare geografică.** Se desfășoară în vestul țării, mărginită de Carpații Occidentali și Dealurile de Vest la est și granița de stat cu Ungaria și Serbia la vest. • **Caracteristici naturale.** Are altitudini medii de 80-100 m, fiind frecvent inundabilă, în special, în zonele joase, cu o înclinare redusă. Precipitațiile sunt mai bogate decât în Câmpia Română și este traversată de mari cursuri de apă (Someșul, Crișurile, Mureșul, Bega, Timișul). Și aici, culturile agricole au înlocuit vegetația sălbatică de stepă cu pălcuri de pădure. • **Populație și așezări.** Satele sunt adunate și mari, tot aici găsim orașele mari din vestul țării: Timișoara, Arad, Oradea, Satu Mare. Pe lângă români, sunt prezente și alte minorități naționale: maghiari, sârbi, cehi, slovaci etc. • **Resurse.** Solurile sunt foarte fertile. • **Activități economice.** Este a doua regiune agricolă după Câmpia Română (cultura plantelor și creșterea animalelor), în orașe dezvoltându-se celelalte sectoare economice (industrie, transporturi, comerț, turism).

Aplic!

✓ Joc

Câmpiile

Elevii formează două grupe: *grupa Câmpiei Române* și *grupa Câmpiei de Vest*. Respectând timpul dat, ei trebuie să scrie cât mai multe elemente referitoare

la unitatea de relief pe care o reprezintă. După expirarea timpului, fiecare echipă alege un reprezentant care prezintă caracteristicile găsite. Câștigă echipa care a găsit cele mai multe caracteristici corecte. Listele se afișează la tablă.

✓ Activitate practică

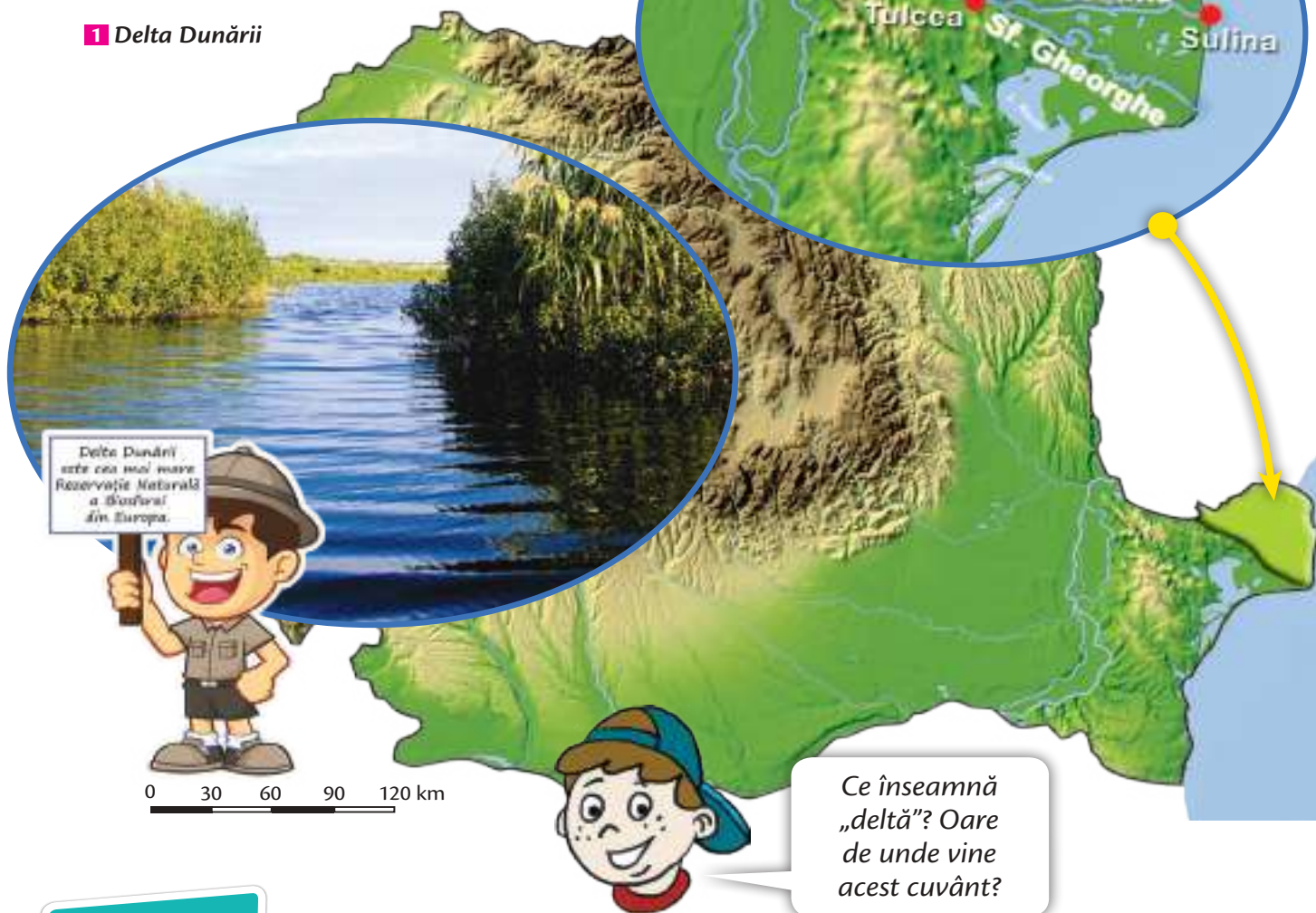
Desenează harta țării după contur și colorează Câmpia Română și Câmpia de Vest.

Lecția 4. Delta Dunării

Observ!

1 Delta Dunării

Descopăr!

Localizez!

- Unde este situată Delta Dunării?

Descriu!

- Care este peisajul predominant: apa sau uscatul? Ce viețuitoare specifice Deltei Dunării cunoști?

Explic!

- Cum crezi că s-a format Delta Dunării?

Concluzionez!

- A.** Delta Dunării este o unitate de câmpie în formare.
B. Uscatul este puțin prezent și apare sub forma unor fâșii înguste de nisip.

Rețin!

- **Așezare geografică.** Se află în sud-estul țării, la vărsarea Dunării în Marea Neagră.
- **Caracteristici naturale.** Peisajul dominant în Delta Dunării este reprezentat de ape: **cele trei brațe ale Dunării** – *Chilia* (brațul nordic, cu cel mai mare volum de apă), *Sulina* (în centru, canalizat, pe unde navighează vapoarele către Marea Neagră) și *Sfântu Gheorghe* (cel mai lung, situat în sud) – prin care fluviul se varsă în Marea Neagră, lacuri, gârle, bălți, canale etc. Brațele Dunării sunt dispuse în forma literei grecești **Δ (delta)**, de unde și numele acestei forme de relief.

Uscatul este foarte puțin prezent și apare sub forma unor fâșii înguste, nisipoase, numite **grinduri**. Vegetația specifică este alcătuită din plante adaptate la prezența apei, printre care stuful și papura. Pe grinduri apar și pâlcuri de păduri de stejar. Delta Dunării este un paradis

al păsărilor, aici întâlnindu-se sute de specii: pelicani, lebede, egrete, rațe și găște sălbatice etc. Printre mamifere se numără bizamul, câinele enot, iar dintre toate speciile de pești, deosebit de importanți și de valoroși din punct de vedere economic sunt sturionii (morunul, nisetrul, păstruga, cega), care dau icrele negre.

- **Resurse.** Se găsesc resurse piscicole semnificative.
- **Activități economice.** Activitatea caracteristică este pescuitul, iar la aceasta se adaugă cea portuară, la Tulcea și Sulina. În ultimii ani, în Delta Dunării s-a dezvoltat foarte mult turismul.

Delta Dunării (1) este **cea mai nouă și cea mai joasă** unitate de relief din țara noastră. S-a format prin depunerea sedimentelor cărate de Dunăre într-un fost golf al Mării Negre. Depunerea sedimentelor continuă și în prezent. Se poate spune că Delta Dunării este o câmpie în formare.

Aplic!

✓ Exerciții

1. Denumește două orașe din Delta Dunării și localizează-le pe hartă.
2. Numește și localizează pe hartă cele trei brațe prin care Dunărea se varsă în Marea Neagră.
3. Transcrie pe caiet și completează tabelul:

Delta Dunării	Vegetație	Faună	Așezări	Activități economice

✓ Joc

Domino cu fauna Deltei

Realizați cartonașe reprezentând animale din Deltă. La așezarea pieselor denumiți elementul pe care îl potriviți. Cine greșește iese din joc. Câștigă cine termină primul potrivirea cartonașelor.

Știi că... ?

Delta Dunării se află la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord.

Proiect. Elemente de caracterizare geografică a unei regiuni

Observ!

Urmărește secțiunea „Rețin!” din lecțiile anterioare și observă principalele elemente ale unei caracterizări geografice.

Descopăr!

Care sunt caracteristicile geografice urmărite?

Rețin!

Caracterizarea geografică a unei regiuni are în vedere următoarele elemente: așezarea geografică, caracteristicile naturale, populația și așezările, resursele și activitățile economice.

Caracterizarea (descrierea) geografică a unei regiuni este esențială pentru a o deosebi de oricare altă regiune a țării, a continentului sau a planetei. Chiar dacă elementele care caracterizează o regiune, din punct de vedere geografic, sunt aceleași, combinația lor este unică în fiecare caz în parte. În acest fel, fiecare loc sau regiune capătă o anumită identitate geografică distinctă față de altele.

AȘEZARE GEOGRAFICĂ

Unde se află? Pentru a determina poziția geografică a unei regiuni se folosesc punctele cardinale.

Cu cine se învecinează? Se menționează care sunt unitățile geografice vecine.

Care sunt limitele? De unde și până unde se desfășoară regiunea caracterizată? De cele mai multe

ori, aceste limite sunt date de văile unor râuri sau de aliniamentul unor localități aflate la contactul cu o regiune vecină.

Importanța așezării geografice. De aici deducem care sunt avantajele sau dezavantajele, dacă regiunea are sau nu are un potențial ridicat de dezvoltare, dacă este aproape sau departe de un bazin de resurse, de o cale de transport (mare, fluviu).

CARACTERISTICI NATURALE

Relieful/Treapta de relief. Este important să știm în ce treaptă de relief se încadrează o anumită regiune, pentru că relieful constituie suportul și determină în mare măsură celelalte caracteristici geografice. Ne interesează dacă este vorba despre munte, deal, podiș sau câmpie și care sunt principalele aspecte ale reliefului (altitudine, orientare, modul de formare, tipul de roci). Toate aceste aspecte legate de relief influențează parametrii climatici, vegetația, fauna, solurile, populația și activitățile economice.

Clima. Ce valoare are temperatura? Cât de bogate sunt precipitațiile? De unde bate vântul? De exemplu, direcția din care bate vântul poate influența așezarea unei uzine într-un oraș, astfel încât posibilități poluanți să nu ajungă deasupra orașului.

Apele. Identificăm ce râuri delimitează sau traversează regiunea, dacă există sau nu lacuri, dacă are sau nu ieșire la mare. Și prezența unei ape mari influențează profilul economic al unei localități.

Vegetația, fauna și solurile. Care este vegetația predominantă: pădurea sau pajiștea de stepă? Ce animale sălbatice trăiesc acolo? Ce culoare are solul (în general, cele negre sunt foarte fertile)?

POPULAȚIE ȘI AȘEZĂRI

Populația (locuitorii). Cum influențează factorii naturali distribuția populației: este o regiune intens populată sau nu? Cum sunt locuitorii: ce etnie au, ce religie, unde locuiesc, predomină tinerii sau vârstnicii, în ce domeniu lucrează?

Așezările. Ce fel de așezări sunt în regiunea respectivă: sate sau orașe? Cum arată așezările, în funcție de forma de relief predominantă (de munte, de deal, de câmpie)? Sunt mari, mijlocii sau mici? Cum sunt distribuite casele (adunate, răsfirate, risipite)?

RESURSE NATURALE

Sunt prezente resurse de subsol: cărbuni, petrol, gaze naturale, sare, minereuri?

Dar la suprafața solului: ape, păduri, pajiști, soluri fertile? Resursele sunt importante pentru dezvoltarea economică a unei regiuni.

ACTIVITĂȚI ECONOMICE

Se identifică principalele activități economice pe care oamenii le desfășoară în regiunea respectivă. Să le reamintim: activități care aparțin sectorului primar (extracția resurselor de

subsol, valorificarea lemnului și activitățile agricole), secundar (activitățile industriale) sau terțiar (serviciile – transporturile, comerțul și turismul, la care se adaugă tehnologia informației și a comunicațiilor etc.).

Aplic!

✓ Activitate practică

Alcătuiește o fișă de observație, urmărind elementele unei caracterizări geografice.

✓ Exercițiu

Completează tabelul cu noțiunile potrivite din paranteză:

Așezare geografică	Caracteristici naturale	Populație și așezări	Resurse	Activități economice

(localizare, râuri, petrol, transporturi, limite, vegetație, turism, sat, vecini, industrie, lacuri, oraș, populație, soluri, gaze naturale, comerț, faună, relief, climă, agricultură)

Portofoliu. Caracterizarea geografică a regiunii din jurul orizontului local

Observ!

Uită-te în jur, consultă-te cu părinții și cadrul didactic, strânge informații despre orizontul tău local, despre localitatea ta.

Descopăr!

Cum să caracterizezi din punct de vedere geografic regiunea din jurul orizontului tău local (localității tale)?

Rețin!

Etape în realizarea portofoliului:

Folosește fișa de observație alcătuită (vezi pagina 83).

A. Etapa de organizare

1. Utilizează o hartă a României sau un atlas, pentru a identifica regiunea din care face parte orizontul tău local.
2. Urmărește cu atenție care sunt principalele elemente ale caracterizării geografice a unei regiuni (vezi paginile 82-83).

B. Etapa de documentare

3. Documentează-te (folosind manualul de Geografie, hărți, cărți, reviste, internet, fotografii și alte materiale didactice) despre fiecare element în parte al caracterizării:
 - Așezare geografică;
 - Caracteristici naturale;
 - Populație și așezări;
 - Resurse naturale;
 - Activități economice.
4. Notează cu atenție, pe caiet, aceste informații și sursa de informare.

C. Etapa de elaborare

- Dintre informațiile culese, selectează elementele care descriu cel mai bine, pe scurt, regiunea în care te afli.
- Transcrie pe caiet tabelul de mai jos și completează-l cu atenție, așezând fiecare detaliu la secțiunea corespunzătoare.

D. Etapa de comunicare a rezultatelor

- Prezintă la ora de geografie rezultatele obținute. Compară aceste rezultate cu cele ale colegilor.

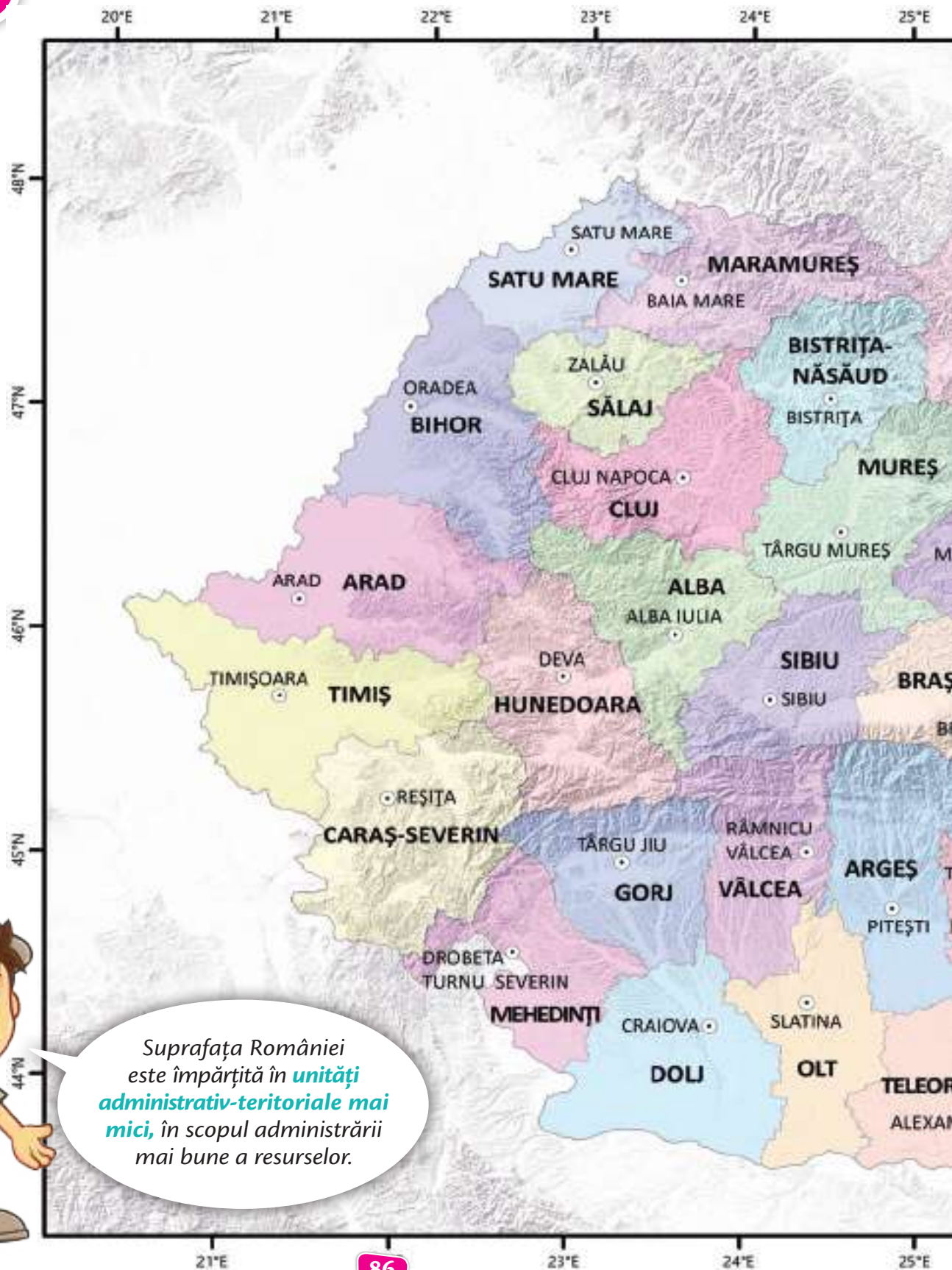
Caracterizarea geografică a ...	
Așezare geografică	<p>Localizare</p> <p>Limite</p> <p>Unități geografice vecine</p>
Caracteristici naturale	<p>Relief: Treapta/forma de relief Mod de formare Altitudine medie Alte aspecte ce caracterizează relieful</p> <p>Climă: Temperatură Precipitații Vânt</p> <p>Ape: Ape curgătoare (râuri, fluvii) Ape stătătoare (lacuri)</p> <p>Vegetație, faună și soluri: Vegetație Animale sălbatice Soluri</p>
Populație și așezări	<p>Populație: Locuitori</p> <p>Așezări: Sate Orașe</p>
Resurse și activități economice	<p>Resurse naturale: De subsol De suprafață</p> <p>Activități economice: Agricultură Industrie Transporturi Alte activități</p>

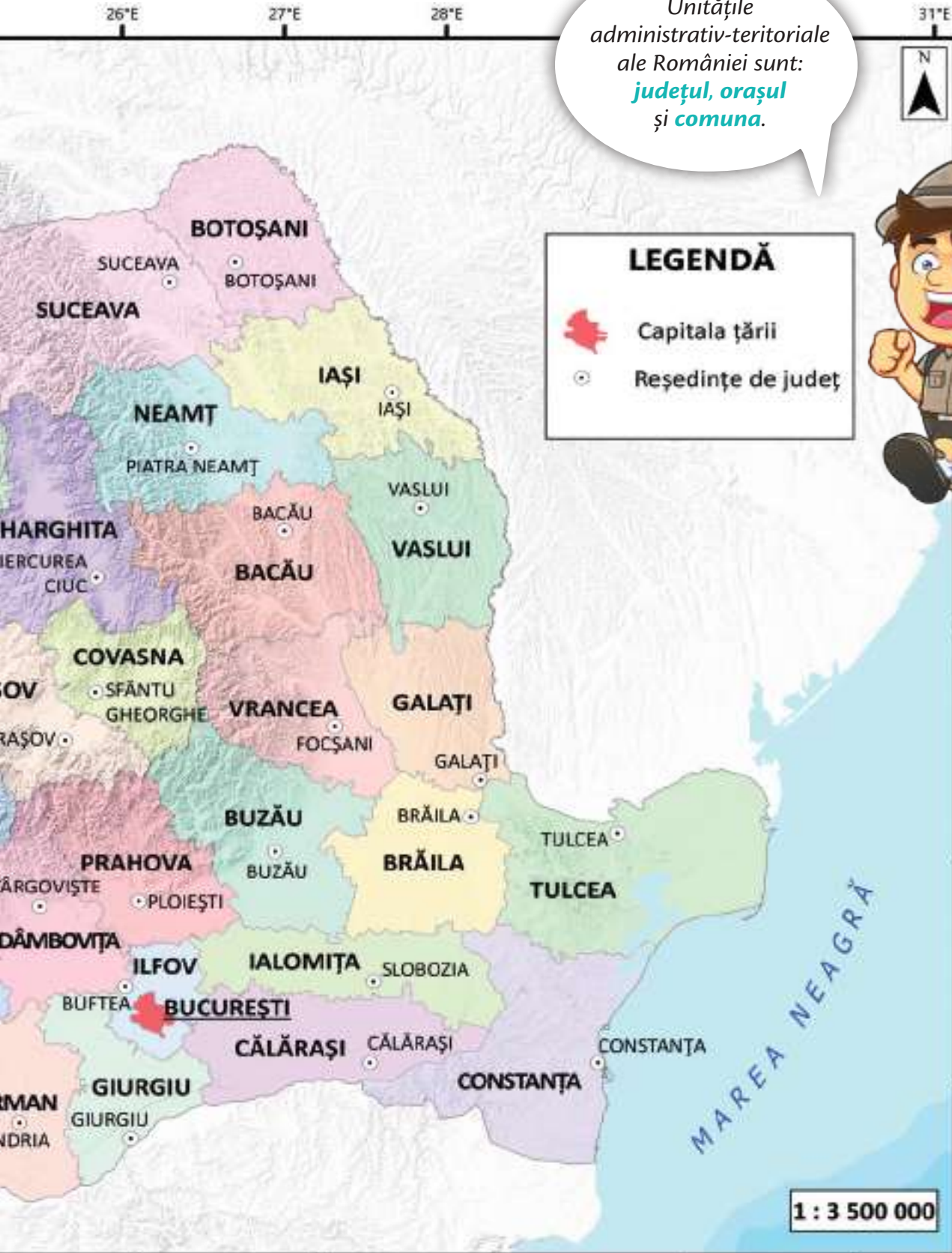
Aplic!

Realizează o excursie în jurul localității natale. Culege informații pentru realizarea portofoliului. Nu uita să faci fotografii!

Atlas. **Harta administrativă a României**

Unitățile
administrativ-teritoriale
ale României sunt:
județul, orașul
și **comuna.**

Lecția 5. Organizarea administrativă actuală

Observ!

1 Harta administrativă a României

Oare ce semnifică primul grup de litere ale numărului de înmatriculare al mașinilor?

Descopăr!

Localizez!

• În ce județe sunt înmatriculate autoturismele din imagine?

Descriu!

- Care sunt literele simbol ale județului tău?
- Ce alte județe mai cunoști?

Explic!

• La ce sunt utile cele două litere? • Ce este un județ? • Care este diferența dintre o localitate (sat sau oraș) și un județ?

Concluzionez!

A. Suprafața țării noastre este împărțită în mai multe județe.

B. Județele sunt unități administrativ-teritoriale.

Rețin!

Județul este cea mai mare unitate administrativ-teritorială din țara noastră. În România sunt **41 de județe**, la care se adaugă **Municipiul București**, capitala țării, având rangul de județ. Suprafața unui județ este alcătuită din suprafața tuturor orașelor și a comunelor ce intră în componența sa.

Orașul reprezintă centrul cel mai dezvoltat din punct de vedere economic (concentrează în mod deosebit activități industriale, lanțuri de magazine, bănci), social (spitale, școli, universități, muzee), edilitar (construcții, străzi, încălzire, iluminat stradal) și administrativ (sediile instituțiilor administrative: Primărie, Prefectură și altele).

Orașul în care își au sediile aceste instituții este numit **reședință de județ** („capitala” județului). În general, este și cel mai dezvoltat oraș, din punct de vedere economic, și constituie un pol de atracție al județului. Către acest centru se îndreaptă principalele căi de comunicații. Într-un județ pot exista mai mulți poli de atracție. Astfel, cele mai importante orașe sunt declarate **municipii**.

Comuna este unitatea administrativ-teritorială de bază, care cuprinde populația rurală a României și este alcătuită din mai multe **sate**.

Organizarea administrativă a unei țări reprezintă procesul de delimitare a unor suprafețe teritoriale mai mici, numite **unități administrative** sau **unități administrative-teritoriale**, în scopul unei administrări (gestionări) mai bune și mai eficiente a resurselor. Unitățile administrativ-teritoriale ale României sunt: **județul, orașul** (cele mai importante au rang de **municipiu**) și **comuna**.

Harta (1) pe care sunt reprezentate județele (dar și alte unități administrativ-teritoriale mai mici: municipii, orașe, comune) se numește *harta administrativă a României*.

Aplic!

✓ Exercițiu

Transcrie pe caiet și completează spațiile punctate cu noțiunile din paranteză:

- Unitățile administrativ-teritoriale ale României sunt:, și
- În România sunt 41 de
- Orașul București este țării și este
- Orașul în care își are sediul administrația locală este numit
- Unitatea administrativ-teritorială de bază, care cuprinde populația rurală a României, se numește și este alcătuită din mai multe
- Harta pe care sunt reprezentate județele se numește hartă

(județul, reședință de județ, comună, orașul, municipiu, sate, capitala, județe, București, comuna, administrativă)

Știi că...

- Cel mai întins județ este Timiș, iar cel mai mic județ este Ilfov.
- Județul cu cel mai mare număr de locuitori este Iași, iar cel cu populația cea mai redusă este Covasna.
- Județul cu cel mai mare număr de orașe este Suceava, iar județul cu cel mai mic număr de orașe este Giurgiu.
- Cel mai mare oraș, ca număr de locuitori, este București, iar cel mai mic, Băile Tușnad.
- Orașul situat la cea mai mare altitudine din România este Predeal (1 060 m).

Dicționar

- administrativ:** cu rolul de a coordona, a gestiona
- prefectură:** instituție administrativă care coordonează activitatea unui județ în raport cu conducerea centrală (Guvernul României)
- primărie:** instituție administrativă care coordonează activitatea unui oraș sau a unei comune

Lecția 6. Orașul București – caracterizare geografică

Observ!

1 București, hartă și fotografii

Oare din ce an datează prima atestare documentară a Bucureștiului?

Descopăr!

Localizez!

• Unde este situată, pe harta țării, capitala României, București?

Descriu!

- Teritoriul cărui județ se află în jurul capitalei?
- Cu ce alte județe se învecinează acesta?

Explic!

• Care sunt avantajele și dezavantajele așezării geografice a capitalei României?

Concluzionez!

- A. Capitala României, București, este un oraș cu rang de municipiu, situat în sud-estul țării.
- B. Așezarea s-a dezvoltat în Câmpia Română.

Rețin!

- **Așezare geografică.** Orașul București este situat în sud-estul țării, la 60 km de Dunăre, aproape 100 km de Munții Carpați și 250 km de Marea Neagră.

- **Caracteristici naturale.** Așezarea s-a dezvoltat în Câmpia Română, acolo unde, în urmă cu câteva sute de ani, se întindeau vestii codri de stejar ai Vlăsiei, pe malurile celor două râuri, Dâmbovița și Colentina.

- **Evoluția așezării.** Prima atestare documentară (prima menționare în scris, în documente) a capitalei datează din 20 septembrie 1459, când apare pe un act emis de domnitorul Vlad Țepeș, iar așezării i se atribuie calitatea de reședință domnească. În 1659, Bucureștiul devine definitiv capitala Țării Românești, iar din 1862 (după Unirea de la 24 ianuarie 1859, dintre Moldova și Țara Românească), capitală a României. În prezent, capitala se află într-o nouă fază de evoluție, apărând în peisajul urban al țării cu un farmec și o originalitate aparte: un amestec de tradițional și modern.

- **Funcții și importanță.** În primul rând, Municipiul București are o importantă funcție administrativă, aici aflându-se sediile Președinției României (Palatul Cotroceni), al Parlamentului (Palatul Parlamentului), al Guvernului (Palatul Victoria).

În al doilea rând, capitala îndeplinește o funcție economică reprezentativă la nivelul țării, fiind cel mai important centru:

- *industrial:* cu câteva excepții, toate industriile sunt prezente în capitală sau în apropierea sa;
- *de transport:* de aici pleacă toate magistralele feroviare și drumuri naționale către localitățile din toată țara; dispune de o rețea de metrou de 67 de km lungime; aici se află principala poartă aeriană a țării, aeroportul internațional „Henri Coandă” Otopeni;
- *financiar-bancar:* aici se află sediul Băncii Naționale și principalele bănci românești și străine care desfășoară servicii în țara noastră;
- *comercial:* companii cunoscute în toată lumea, uriașe lanțuri de magazine activează în capitală, aici organizându-se expoziții și târguri naționale și internaționale;
- *turistic:* se vizitează monumente istorice și de artă (palate, biserici, muzee) și alte edificii.

De asemenea, Municipiul București reprezintă cel mai mare centru universitar, cultural, științific al țării, aici funcționând marile universități din România, Academia Română, cele mai multe teatre (reprezentativ fiind Teatrul Național), Opera Națională, Ateneul Român, Filarmonica, diverse biblioteci și altele.

Capitala României, București (1) este un oraș cu rang de municipiu, fiind cel mai mare oraș de pe teritoriul țării noastre, cu circa două milioane de locuitori, și una dintre cele mai populate capitale ale Uniunii Europene.

Aplic!

✓ Jocuri de rol

Ghid prin București. Așezați fiecare dintre temele alăturate pe un cartonaș. Împărțiți în grupe de câte 5-6 elevi, extrageți câte un cartonaș. În funcție de tema extrasă, documentați-vă cu privire la obiectivul turistic ai cărui ghizi urmează să fiți. Alegeți cele mai importante cinci informații

pe care să le transmiteți celorlalte echipe. Însotiți prezentarea de imagini sugestive.

- **În vizită la Muzeul Țăranului Român**
- **La Grădina Zoologică**
- **Ne plimbăm în Parcul Herăstrău**
- **Cu metroul prin București**

În București, se află „kilometrul 0 (zero)” al țării (în fața bisericii Sf. Gheorghe Nou), de unde se măsoară distanțele în țara noastră.

Portofoliu. Caracterizarea geografică a județului și a localității natale

Observ!

Urmărește *Harta administrativă a României* (vezi paginile 86-87) și identifică județul în care se află localitatea ta.

Descopăr!

Găsește citate, legende, creații literare, desene, imagini legate de județul/localitatea ta natală.

Rețin!

Amintește-ți etapele de realizare a unui portofoliu (vezi paginile 84-85) și principalele elemente ale caracterizării geografice (vezi paginile 82-83).

A. Etapa de organizare

1. Delimitează clar județul și localitatea natală.
2. Folosește modelul fișei de observație (caracterizare geografică, de la paginile 82-83) și realizează un plan de caracterizare geografică pentru județul și localitatea în care te-ai născut. Adaptează-l în consecință (vezi și modelele alăturate).

B. Etapa de documentare

3. Documentează-te! Realizează o excursie în județul tău.
4. Notează, cu atenție, pe caiet, datele culese din sursele de informare și de pe teren.

C. Etapa de elaborare

5. Selectează elementele care descriu cel mai bine localitatea și județul tău.
6. Completează planul elaborat, utilizând datele culese.

D. Etapa de comunicare a rezultatelor

7. Prezintă la ora de geografie rezultatele obținute. Compară aceste rezultate cu cele ale colegilor.

Caracterizarea geografică a județului

Așezare geografică	Localizare Limite Județe vecine
Caracteristici naturale	Relieful: Unitățile de relief prezente în județ Aspecte ce caracterizează relieful Clima: Temperatură Precipitații Vânt Apele: Ape curgătoare (râuri, fluvii) Ape stătătoare (lacuri) Vegetație, faună și soluri: Vegetație Animale sălbatice Soluri
Populație și așezări	Populație: Numărul de locuitori ai județului Așezări: Sate Orașe
Resurse și activități economice	Resurse naturale: De subsol De suprafață Activități economice: Agricultură Industrie Transporturi Alte activități

Aplic!

✓ CONCURS

Lucrați în echipe. Fiecare echipă trebuie să prezinte caracterizarea geografică a județului/localității natale, pe baza planului elaborat.

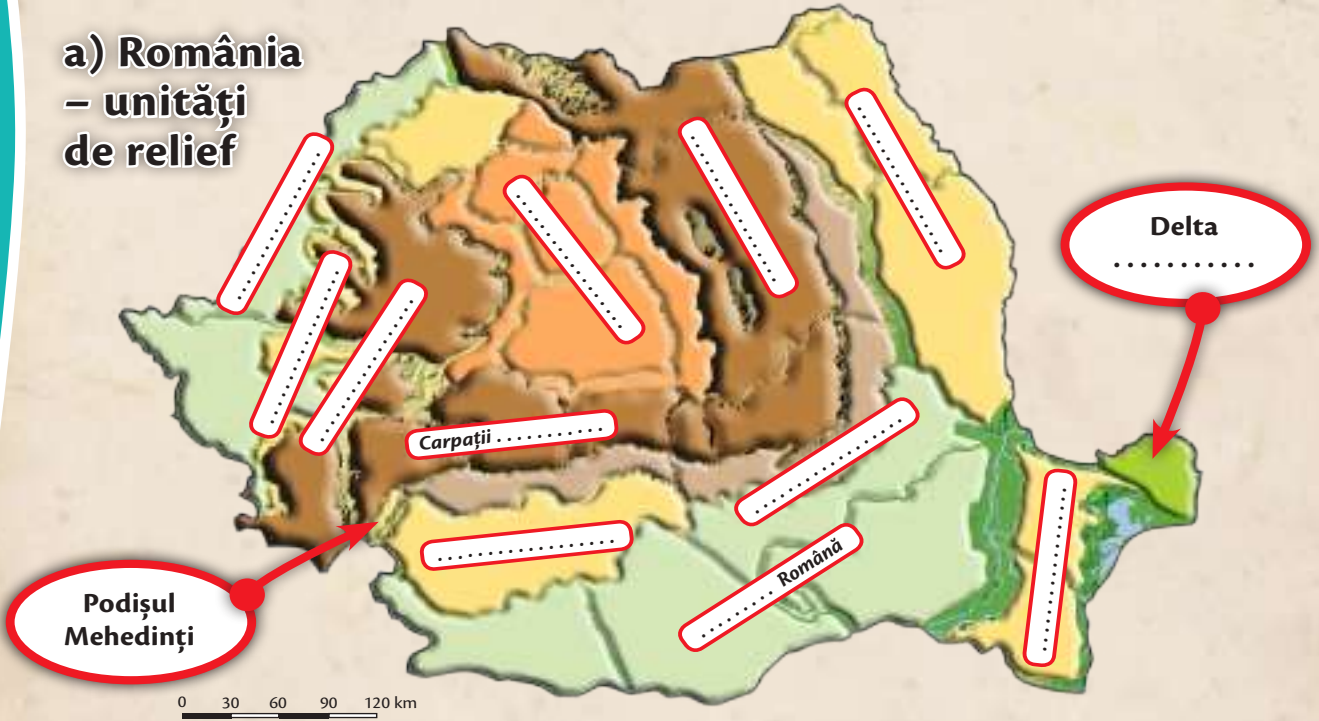
Câștigă echipa care se încadrează în timpul dat și are planul complet.

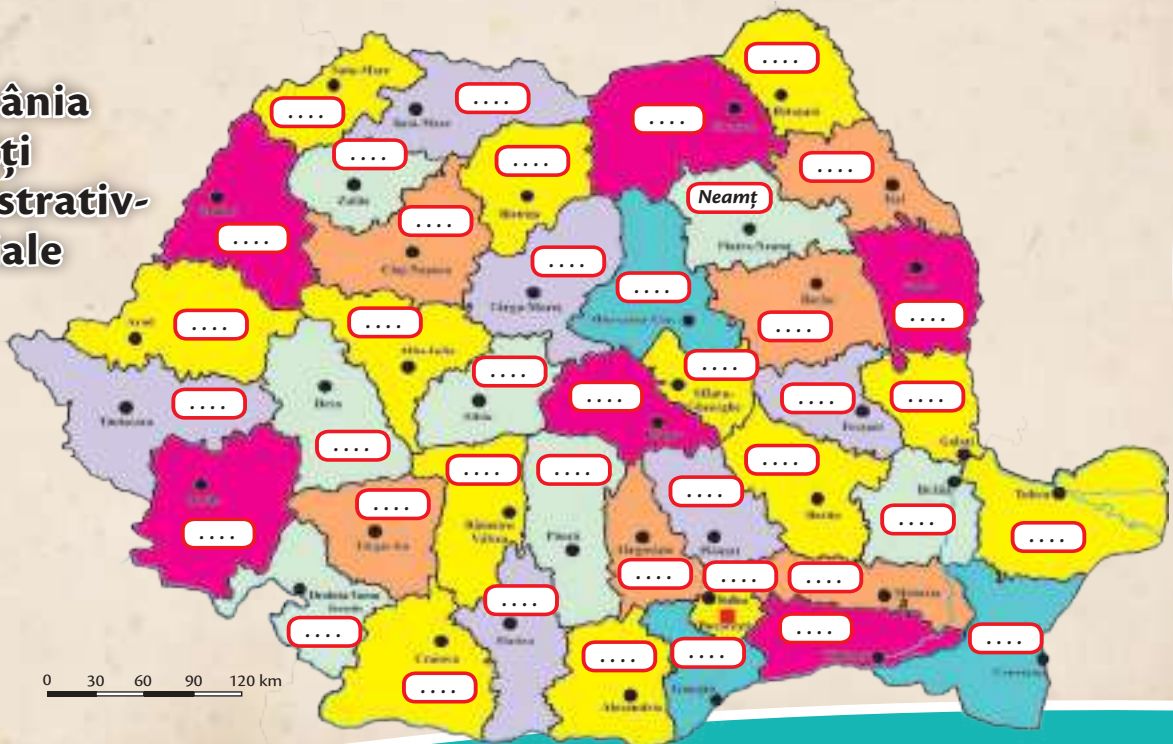

Fixează noțiunile învățate până acum, completând spațiile libere.

a) România – unități de relief

b) România – unități administrativ- teritoriale

(AUTO)EVALUARE

FB (3)

B (2)

S (1)

asocieri corecte

1. Asociază unitățile de relief (coloana A) cu așezarea geografică corespunzătoare în cadrul țării (coloana B), după model:

A

B

a. Munții Carpați

1. spre marginile de sud și vest ale țării

b. Dealurile și podișurile

2. în partea centrală a țării, sub forma unui inel

c. Câmpiile

3. în sud-estul țării, la vărsarea Dunării în Marea Neagră

d. Delta Dunării

4. în interiorul și exteriorul arcului carpatic

5. spre marginea de nord a țării

FB (4)

B (3)

S (1-2)

casete corect completate

2. Completează casetele cu cel puțin o denumire, pentru fiecare formă de relief:

Munți

Dealuri

Podișuri

Câmpii

Exemplu: Podișul Moldovei

FB (10-12)

B (5-9)

S (1-4)

caracteristici corecte

3. Alcătuieste un text de 7-9 rânduri, în care să caracterizezi Munții Carpați din punct de vedere geografic, specificând următoarele elemente:

- așezarea geografică;
- ramurile;
- aspecte legate de cadrul natural (relief, climă, ape, vegetație, faună, soluri);
- aspecte legate de populație și așezări;
- resurse și activități economice.

* Pentru autoevaluare vezi răspunsurile (pag. 126).

** Completează fișa *Observ. Apreciez. Evoluez* (pag. 127).

România în Europa și pe Glob

PLANUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

A. ROMÂNIA ÎN EUROPA

Lecția 1. **Poziția geografică a României în Europa**
Lecția 2. **Țările vecine**

B. EUROPA – UN CONTINENT AL PLANETEI

ATLAS. **Harta statelor Europei**
Lecția 3. **Europa – scurtă caracterizare geografică**
Lecția 4. **Europa și România – elemente comune**
Lecția 5. **Uniunea Europeană**

C. TERRA – PLANETA NOASTRĂ

Lecția 6. **Caracteristici generale ale Terrei**
ATLAS. **Continentele și oceanele Terrei**
Lecția 7. **Continente și oceane**

D. TERRA – O PLANETĂ A SISTEMULUI SOLAR

Lecția 8. **Terra – o planetă a Sistemului Solar**
ATLAS. **Planiglobul – imaginea Terrei**

RECAPITULARE
(AUTO)EVALUARE

RECAPITULARE FINALĂ
(AUTO)EVALUARE FINALĂ

Învățând geografie
vei ști să faci pași
siguri pe Terra,
planeta pe care
trăiești!

Cuvinte-cheie

România,
Europa,
Uniunea
Europeană,
continente,
oceane,
Terra

Lecția 1. Poziția geografică a României în Europa

Observ!

1 Poziția geografică a României în Europa

Descopăr!

Localizez!

- Unde se află situată țara noastră în Europa?
- La ce distanțe se află față de limitele (marginile) continentului?

Descriu!

- Reamintește-ți și enumeră vecinii țării noastre. Localizează-i pe hartă în raport cu poziția României.
- Care dintre lanțurile montane ale continentului nostru se află și pe teritoriul României?
- Ce fluviu european curge către mare pe teritoriul țării noastre? • La ce mare are ieșire România?

Uaaauu! Țara noastră se află la distanță egală față de trei dintre limitele continentului.

Explic!

- Care sunt consecințele poziției țării noastre pe continent?

Concluzionez!

- A.** România se află la distanțe aproximativ egale de limitele continentului european.
- B.** Dintre elementele geografice de importanță europeană, România are pe teritoriul său Munții Carpați, este traversată de fluviul Dunărea și are ieșire la Marea Neagră.

Rețin!

Poziția geografică a României în Europa

România (1) se află la distanțe aproximativ egale față de Oceanul Atlantic (vest), Oceanul Arctic (nord) și Munții Ural (est) și mai aproape de Marea Mediterană (sud). Astfel, țara noastră aparține părții centrale a Europei. În consecință, România are o climă temperat-continentală (din cauza localizării în interiorul continentului, nici atât de umedă ca pe țărmul Oceanului Atlantic, nici atât de uscată așa cum este la est de Munții Ural).

Dintre marile unități geografice majore ale Europei, trei se intersectează pe teritoriul României, caracterizându-i așezarea geografică pe continent:

a) Munții Carpați – România este o țară carpatică; astfel, toate caracteristicile geografice (naturale și umane) ale țării noastre sunt influențate de prezența acestor munți.

b) Fluviul Dunărea – România este o țară dunăreană, fluviul conectându-ne cu alte țări din interiorul continentului european.

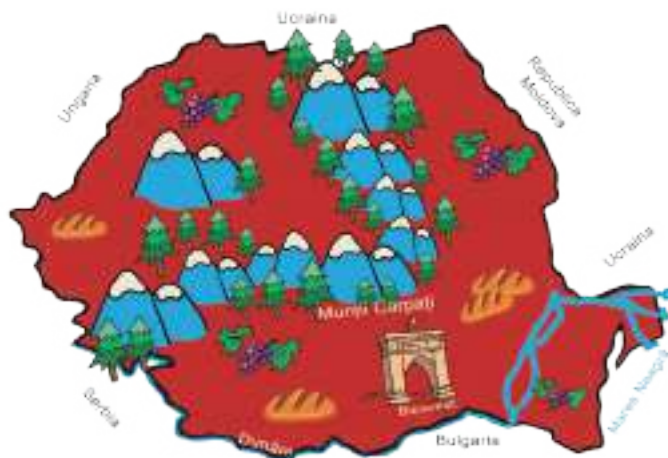
c) Marea Neagră – România este o țară pontică, Marea Neagră asigurând legătura țării noastre cu întreaga planetă, pe calea apelor.

Cu excepția părții de sud-est, scaldată de Marea Neagră, țara noastră se învecinează cu alte țări europene. Să ne reamintim vecinii (2): Ucraina (nord și est), Republica Moldova (est), Bulgaria (sud), Serbia (sud-vest) și Ungaria (nord-vest).

Poziția geografică a României pe Glob

Țara noastră, România, este traversată de paralela de 45° latitudine nordică, în plină zonă de climă temperată, cu patru anotimpuri.

România este situată în sud-estul Europei Centrale, la jumătatea distanței dintre Oceanul Atlantic și Munții Ural și, totodată, la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord.

2 Țările vecine României

Aplic!

Exerciții

- Transcrie pe caiet și taie răspunsul greșit:
 - România este situată în partea de sud-est / nord-vest a Europei Centrale.
 - România are o climă mediteraneeană / temperat-continentală.
 - Pe Glob, țara noastră este situată la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Sud / Polul Nord.
 - Marea Neagră scaldă litoralul situat în partea de sud-est / sud-vest a României.
 - Caracteristicile geografice ale țării noastre sunt influențate de prezența Munților Carpați / Ural.
 - În Prut / Dunăre se varsă cea mai mare parte dintre râurile din interiorul țării.
- Explică de ce România este o țară carpatică, dunăreană și pontică.
- Localizează România în Europa și pe Glob. Precizează: poziția geografică a țării noastre pe continent și paralela importantă ce o traversează.

Dicționar

latitudine: distanța față de Ecuator (linia imaginară care marchează jumătatea Globului terestru)

paralelă: linie imaginară care marchează, pe o hartă, o anumită latitudine

pontic: legat de Marea Neagră (Pontus Euxinus este denumirea dată de romani Mării Negre)

Lecția 2. Țările vecine

Observ!

1 Vecinii României

Descopăr!

Localizează!

- Unde se găsește țara noastră, în raport cu țările vecine?
- Unde se află vecinii, în raport cu țara noastră?

Descriu!

- Ce știi despre vecinii României?

Explic!

- De ce în țările vecine, pe lângă populația majoritară, există și români?

Concluzionează!

- A. Cu excepția părții de sud-est, România se învecinează cu alte țări europene.
- B. În sud-est, România are ieșire la Marea Neagră.

Rețin!

Vecinii României (1): Ucraina (nord și est), Republica Moldova (est), Bulgaria (sud), Serbia (sud-vest) și Ungaria (nord-vest).

UNGARIA

- **Caracteristici naturale:** relief predominant de câmpie, climă temperat-continentală, ape curgătoare (Dunărea și Tisa), peisaj de stepă (*pusta*), nu are ieșire la mare.
- **Populație și așezări:** maghiari și minorități (rromi, ruteni, români), orașe principale: Budapesta (capitala), Debrecen, Miskolc, Szeged, Pécs, Győr.
- **Resurse:** ape termale, soluri fertile.
- **Activități economice:** predomină serviciile (turism, transporturi, comerț), industrie variată, agricultură modernă.

UCRAINA

- **Caracteristici naturale:** relief predominant de podișuri vechi și câmpii, climă temperat-continentală, râuri mari (Nipru, Bug, Nistru, Don), peisaj de stepă. Are ieșire la Marea Neagră.
- **Populație și așezări:** ucraineni și minorități (ruși, polonezi, tătari, români), orașe mari: Kiev (capitala), Harkov, Dnepropetrovsk, Odessa.
- **Resurse:** minereuri, cărbuni.
- **Activități economice:** agricultură (cartofi, floarea-soarelui, cereale) și industrie extractivă (cărbune, minereuri de fier) și de prelucrare a metalelor, construcții de mașini.

REPUBLICA MOLDOVA

- **Caracteristici naturale:** predominant podișul (continuare a Podișului Moldovei din țara noastră), climă temperat-continentală, râuri principale Prut și Nistru, stepă cu păduri de pădure.
- **Populație și așezări:** români și minorități (ruși, găgăuzi), populație majoritar rurală, orașe principale: Chișinău (capitala), Bălți, Cahul, Ungheni și altele.
- **Resurse:** soluri fertile, săracă în resurse de subsol
- **Activități economice:** predomină agricultura (viță-de-vie, pomi fructiferi, tutun) și industria alimentară (conserve de fructe și legume, vinuri și altele).

SERBIA

- **Caracteristici naturale:** relief variat dispus în trepte dinspre nord (câmpii) spre sud (munți), climă temperat-continentală, cu influențe mediteraneene, este traversată de Dunăre și afluenții săi (Tisa, Sava, Morava), nu are ieșire la mare.
- **Populație și așezări:** sârbi și minorități (albanezi, unguri, români), orașe principale: Belgrad (capitala), Novi Sad, Niš.
- **Resurse:** variate resurse de subsol.
- **Activități economice:** agricultură (porumb, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui, tutun, prun), industrie extractivă, prelucrătoare.

BULGARIA

- **Caracteristici naturale:** relief variat (munți înalți, podișuri și câmpii), Dunărea și afluenții săi, păduri de foioase și conifere. Are ieșire la Marea Neagră.
- **Populație și așezări:** bulgari și diferite minorități (turci, rromi, macedoneni), orașe principale: Sofia (capitala), Plovdiv, Varna, Burgas, Ruse.
- **Resurse:** săracă în resurse de subsol.
- **Activități economice:** agricultură (tutun, trandafiri, viță-de-vie, legume), industrie alimentară și altele.

Aplic!

Portofoliu

Traversăm granițele țării

Realizează o excursie imaginară prin țările vecine României. Orientează-te pe o hartă a Europei. Documentează-te, apoi descrie și prezintă țările și obiectivele vizitate.

Exerciții

1. Scrie pe caiet și unește corespunzător:

Capitala	Țara	Punctul cardinal
a. Belgrad	A. Bulgaria	1. E
b. Kiev	B. Serbia	2. S
c. Sofia	C. Ungaria	3. N
d. Chișinău	D. Ucraina	4. SV
e. Budapesta	E. Rep. Moldova	5. NV
		6. SE

2. Numește câte două orașe (cu excepția capitalei) din fiecare țară vecină.

Atlas. Harta statelor Europei

LEGENDĂ

■ Stat (țară)

● Capitală

- 1 SLOVENIA
- 2 CROAȚIA
- 3 BOSNIA ȘI HERȚEGOVINA
- 4 MUNTENEGRU
- 5 KOSOVO (nerecunoscut de toate statele)
- 6 MACEDONIA DE NORD
- 7 REPUBLICA MOLDOVA

După cum vedeți, dragi copii, **ROMÂNIA** este una dintre țările **EUROPEI**.

Salut! Legați-vă centurile de siguranță, pentru că vom ateriza în România.

Europa, răpită de Zeus – ilustrare a unei legende grecești

Lecția 3. Europa – scurtă caracterizare geografică

Observ!

1 Continentul Europa

Descopăr!

Localizez!

• Unde se află situat, pe Glob, continentul Europa?

Descriu!

• Cum arată țărmurile? • Ce aspect are relieful? • Care sunt mările și oceanele care înconjoară Europa? • Ce observi în partea de est a continentului?

Explic!

• Care sunt consecințele poziției geografice a continentului european?

Concluzionez!

A. Europa se află în Emisfera Nordică a planetei. Este înconjurată pe trei laturi (nord, vest și sud) de apă, iar în partea de est se învecinează cu Asia.

B. Spre nord și sud, continentul prezintă peninsule, insule și arhipelaguri.

Europa (1), un continent cu o natură variată și ospitalieră, a fost printre primele populate de om (parte din Lumea Veche). De aici, din Europa, au pornit îndrăzneții exploratori și navigatori în cunoașterea întregii planete. Continentul este leagănul unor civilizații străvechi, care ne-au lăsat o bogată moștenire culturală, și al unor imperii globale, ce au creionat istoria ultimelor sute de ani. Tot Europa este continentul care a dominat economia mondială multă vreme, fiind primul care a cunoscut industrializarea și dezvoltarea tehnologică.

Peisaj din Munții Alpi

Rețin!

● **Așezare geografică.** Pe Glob, continentul european este traversat de paralela de 45° latitudine nordică, cea care marchează jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord. Este înconjurat pe trei laturi de apă: Oceanul Arctic (nord), Oceanul Atlantic (vest) și Marea Mediterană (sud). În partea de est se învecinează cu Asia, unul dintre marile continente ale planetei, Europa și Asia formând, de fapt, o masă continuă de uscat, fiind delimitate printr-o limită convențională: Munții Ural, Fluviul Ural, Marea Caspică și Munții Caucaz.

● **Caracteristici naturale.** Europa are țărmurile dantelate, cu peninsule, insule și golfuri. În interior, relieful este divers, predominând treapta câmpiilor (altitudine medie 300 m), ce ocupă cea mai mare parte a suprafeței continentului. Principalele lanțuri montane sunt Pirinei, Alpi (altitudinea maximă 4 807 m în Vârful Mont Blanc), Carpați, Balcani, Caucaz (la contactul cu Asia, altitudinea maximă 5 642 m în Vârful Elbrus). În nord, se desfășoară Alpii Scandinaviei, foarte vechi, cu altitudini mai mici. Europa dispune de o rețea bogată de râuri și fluvii (Loara, Tamisa, Sena, Rin, Ron, Dunărea, Nistru, Nipru, Volga și multe altele). Peisajele predominante sunt cele specifice zonei temperate, cu păduri de foioase (vest) și stepă (est). La acestea se adaugă peisajele mediteraneene cu arbuști cu frunze permanent verzi (sud) și

pădurile de conifere și peisajele subpolare de tundră (pajiște), cu mușchi și licheni (nord).

● **Populație și așezări.** Europa are o populație numeroasă (peste 700 de milioane de locuitori) raportat la suprafața sa, formând un mozaic de etnii și limbi vorbite, religia creștină fiind însă răspândită pe întreg continentul. Satele și orașele Europei sunt variate, de vechime și mărimi diferite, cu o arhitectură specifică locului. Printre marile orașe ale Europei se numără Paris, Londra, Roma, Moscova și alte capitale, la care se adaugă numeroase alte orașe importante.

● **Resurse.** Principalele resurse de subsol sunt: cărbunii (Rusia, Ucraina, Germania, Polonia cu rezerve considerabile), petrolul și gazele naturale (rezerve mici, cu excepția Rusiei, concentrate în Marea Nordului, valorificate de Norvegia și Marea Britanie, alături de care se mai pot enumera câțiva producători mai mici, cum ar fi România, la petrol, și Regatul Țărilor de Jos, la gaze naturale), minereurile de fier (Rusia, Ucraina, Suedia) ș.a.

● **Activități economice.** Toate activitățile economice sunt prezente pe continent, Europa fiind locul unde a fost inventată industria. Marea Britanie a fost prima țară industrializată a planetei. Clima optimă și solurile fertile au favorizat cultura plantelor din cele mai vechi timpuri, remarcându-se Europa Sudică pentru citrice, măsline, viță-de-vie, partea centrală și de est a continentului pentru cereale și plante tehnice. Foarte dezvoltate sunt serviciile: transporturile, comerțul și turismul.

Aplic!

✓ Joc de rol

Și eu sunt european!

Fiecare elev își alege o țară situată pe *Harta Europei* și își imaginează că este cetățean al acelei țări. Apoi, va prezenta colegilor caracteristicile geografice ale țării pe care o reprezintă. Conducătorul jocului notează numărul caracteristicilor corect identificate. *Câștigă elevul care găsește cele mai multe elemente.*

✓ Exercițiu

Observă *Harta Europei*. Numește:

- mările și oceanele ce înconjoară Europa;
- principalele lanțuri montane și fluvii.

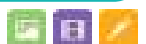
Dicționar

arhipelag: grup de insule

insulă: bucată de uscat înconjurată din toate părțile de apă

golf: formă ca o deschizătură largă a țărmului prin care apa mării sau a oceanului înaintează în uscat

peninsulă: fâșie de uscat ce se prelungește în mare

Lecția 4. Europa și România – elemente comune

Observ!

Analizează hărțile din manual (vezi paginile anterioare).

Descopăr!

Pe baza hărților și a lecțiilor anterioare, descoperă care sunt principalele elemente comune țării noastre și continentului european.

Rețin!

45° latitudine nordică

Această paralelă importantă traversează țara noastră pe la sud de Carpații Meridionali, aproape de centrul țării. *Consecințe:* situarea în zona de climă temperată, cu peisaje specifice și activități economice variate.

România

Atât România, cât și Europa se află situate la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord.

Alte țări europene, cu excepția României, traversate de paralela de 45° latitudine nordică: Franța, Italia, Croația, Bosnia-Herțegovina, Serbia, Rusia. Niciuna dintre țările europene menționate nu este traversată prin partea centrală, ci doar pe la extremități.

Europa

Munții Carpați

România este o țară carpatică, deoarece concentrează 2/3 din lanțul montan al Carpaților, care ocupă partea centrală a țării. *Consecințe:* toate celelalte caracteristici naturale și umane sunt influențate major de prezența Munților Carpați.

România

Carpații, unul dintre lanțurile montane tinere ale Europei.

Alte țări europene situate pe traseul Munților Carpați: Austria, Cehia, Slovacia, Polonia, Ungaria, Ucraina, Serbia.

Europa

Dunărea

România este o țară dunăreană, deținând partea cea mai importantă a fluviului și gurile de vărsare. *Consecințe:* România constituie o poartă de intrare în interiorul continentului european, pe calea apelor.

România

Dunărea, unul dintre fluviile cele mai importante ale continentului.

Alte țări europene traversate de Dunăre: Germania, Austria, Slovacia, Ungaria, Serbia, Croația, Bulgaria, Republica Moldova, Ucraina.

Europa

Marea Neagră

România este o țară pontică, având ieșire la Marea Neagră (Pontus Euxinus) și, implicit, la Oceanul Planetar.

Consecințe: avantaje economice și strategice.

Marea Neagră este una dintre mările importante situate între Europa și Asia.

Alte țări europene cu ieșire la Marea Neagră: Bulgaria, Ucraina, Rusia și Turcia (ultimele două fiind țări care se întind, deopotrivă, și pe continentul asiatic).

Peisaje temperate

Peisajele naturale ale țării noastre fac tranziția între cel al pădurilor de foioase (specific vestului continentului) și cel al pajiștilor de stepă (dominant în estul continentului). La altitudini mai ridicate apare pădurea de conifere. *Consecințe:* varietatea cadrului natural.

Atât România, cât și Europa se află situate în zona de climă temperată, cu patru anotimpuri.

În Europa, predomină peisajele specifice climei temperate. La extremitățile sudică și nordică ale continentului apar peisaje de tranziție (dinspre clima caldă, în sud și spre clima rece, în nord).

Locuitori. Economie

Limba română este de origine latină, iar religia predominantă este cea creștin-ortodoxă. În 2007, România s-a integrat economic în Uniunea Europeană.

Consecințe: prin origine, tradiție, cultură și economie, țara noastră a contribuit și contribuie la istoria și civilizația continentului european.

România face parte atât din familia țărilor europene de limbă romanică (latină), cât și din cea a țărilor de religie creștin-ortodoxă. Țara noastră este integrată în piața comună europeană.

Alte țări europene în care se vorbesc limbi romanice sunt: Italia, Spania, Portugalia, Franța, iar creștin-ortodoxe sunt: Rusia, Ucraina, Bulgaria, Serbia și altele.

Mai multe țări europene s-au asociat sub forma unei organizații, numită *Uniunea Europeană*, urmărind avantaje economice reciproce, printre care și crearea unei piețe comune la nivel continental.

Aplic!

✓ Joc

România și Europa

Grupați-vă în trei echipe și căutați cât mai multe asemănări și deosebiri între România și Europa, într-un timp dat. *Câștigă echipa care găsește cele mai multe asemănări și deosebiri în timpul acordat.*

Uaaa! România și Europa sunt plasate pe Glob exact la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord!

Dicționar

piață comună: spațiu în care circulația oamenilor și a mărfurilor dintr-o țară în alta este liberă, fără restricții (vize, taxe vamale și altele)

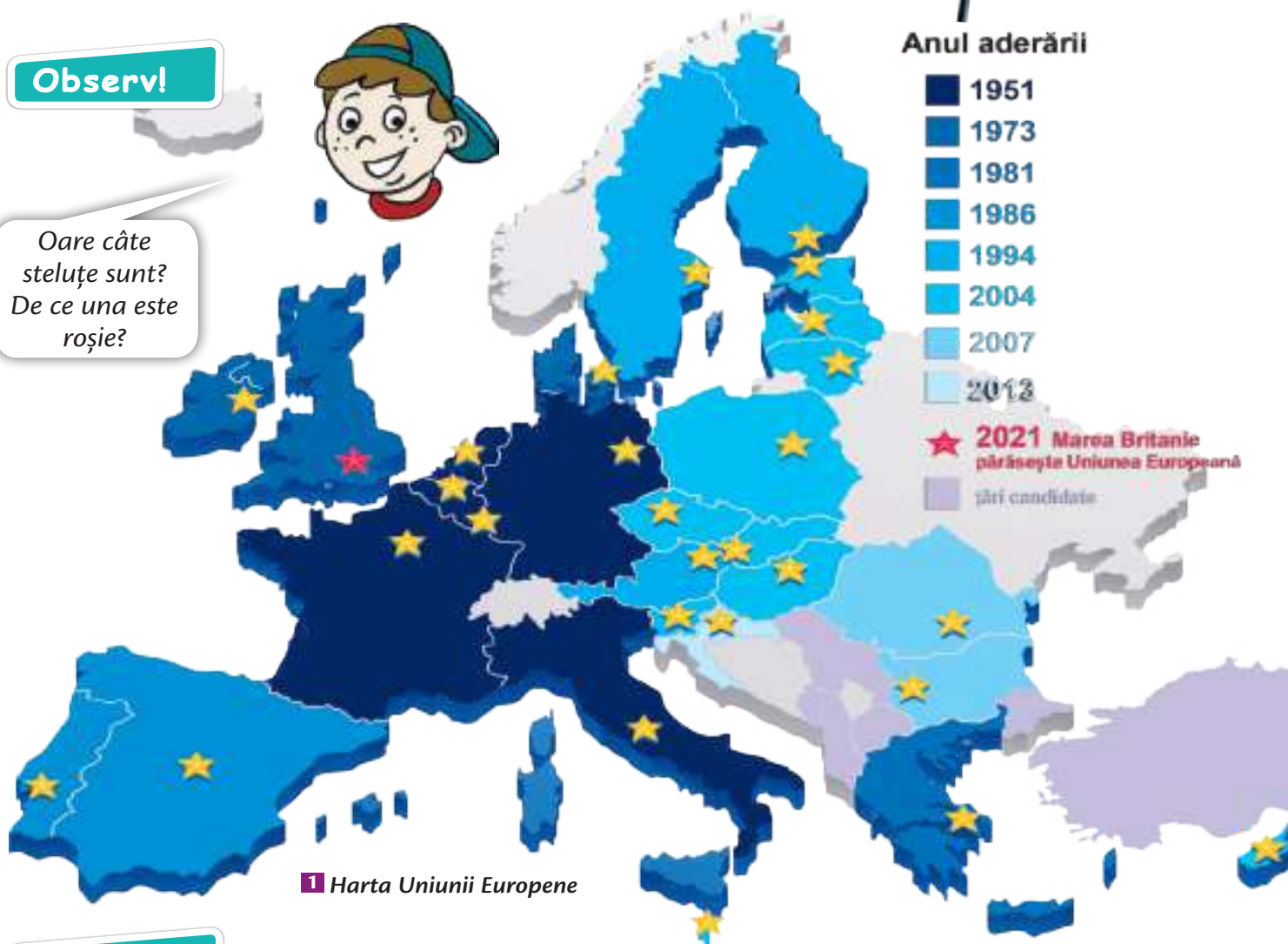

Lecția 5. Uniunea Europeană

Observ!

Oare câte steluțe sunt?
De ce una este roșie?

1 Harta Uniunii Europene

Descopăr!

Localizez!

• Fiecare steluță aurie reprezintă o țară membră a Uniunii Europene. Identifică-le și localizează-le pe hartă (folosește harta de la paginile 104-105)!

Descriu!

• În ce parte a continentului se află membrii fondatori ai Uniunii Europene? • Spre ce direcție s-a extins Uniunea Europeană? • Câte țări sunt, în prezent, membre ale Uniunii Europene?

Explic!

• Ce înseamnă să fii țară membră a Uniunii Europene?

Concluzionez!

A. Mai mult de jumătate dintre statele continentului fac parte din Uniunea Europeană.
B. După anii 2000, Uniunea Europeană s-a extins spre est.

Rețin!

Uniunea Europeană (1) reprezintă un grup de state asociate sub forma unei organizații regionale, din propria voință, pe baza unor tratate între guverne, în scopul cooperării economice și în alte domenii (politic, legislativ, drepturile omului, mediu).

- **Principala consecință a acestei asocieri o constituie piața unică comună**, astfel încât, în interiorul Uniunii Europene, locuitorii, banii, mărfurile, serviciile pot circula libere, fără restricții privind trecerea granițelor sau taxele vamale. Cetățenii țărilor membre pot circula, studia, munci, cumpăra și trăi în orice țară a Uniunii Europene.
- **Suprafața Uniunii Europene** este de peste 4 milioane km², iar **populația** depășește 445 milioane de locuitori.

Simbolurile Uniunii Europene

- **Drapelul:** 12 stele aurii dispuse în cerc pe un fond albastru. Simbolizează *idealurile de unitate, solidaritate și armonie între popoarele Europei*.
- **Imnul european:** numit „Odă bucuriei”, este un extras din *Simfonia a IX-a*, compusă de compozitorul german Ludwig van Beethoven.
- **Moneda euro:** majoritatea membrilor mai vechi ai Uniunii Europene au renunțat la moneda națională în favoarea unei monede comune europene, numită *euro*. România nu a adoptat încă moneda europeană, urmând să o facă într-un viitor apropiat.
- **Ziua Europei:** 9 mai.
- **Motto:** „Unitate în diversitate”.

Instituțiile Uniunii Europene

- **Parlamentul Uniunii Europene.** Are trei sedii: la Bruxelles (2 Belgia), Strasbourg (Franța), Luxemburg (Luxemburg). Aici se adoptă legile și bugetul organizației. Fiecare țară membră își alege un număr de *euro-parlamentari* (în funcție de populația țării respective), care să o reprezinte.
- **Consiliul Uniunii Europene**, cu sediul la Bruxelles, este format din miniștrii guvernelor statelor membre. Pe lângă validarea legilor adoptate în Parlament, această instituție organizează și **Consiliul European**, format doar din șefii de stat și de guvern, cu rol strategic în stabilirea politicii externe a Uniunii Europene.
- **Comisia Europeană** este instituția care pune în practică legile și urmărește respectarea tratatelor dintre țările membre.

2 Parlamentul Uniunii Europene (Bruxelles)

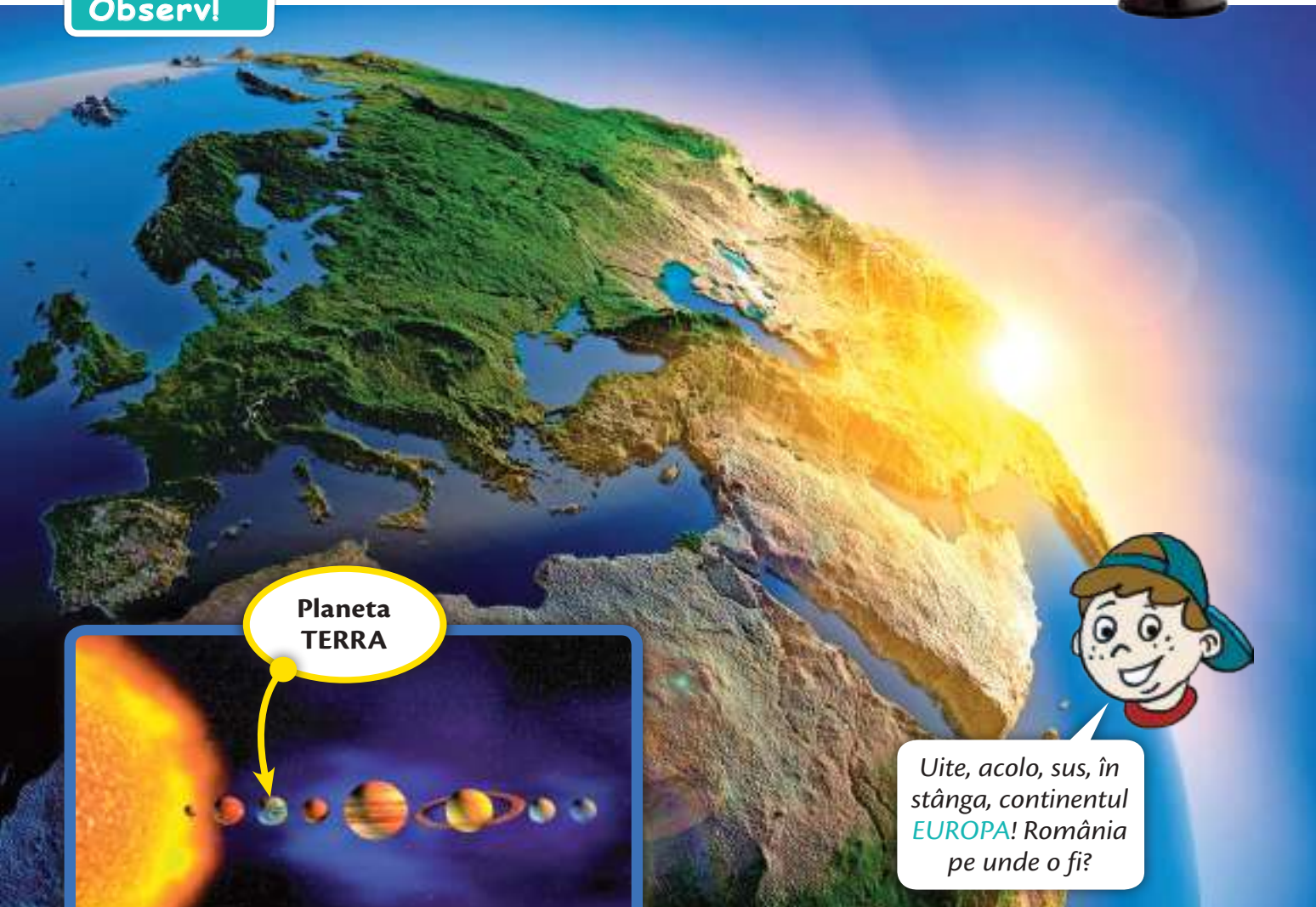
Aplic!

✓ Portofoliu

Călătorie prin țările Uniunii Europene

Pornind de la acest titlu, colecționează imagini diverse din țările Uniunii Europene și notează câteva date pe care le-ai învățat în lecțiile de geografie. Realizează un album al clasei.

Lecția 6. **Caracteristici generale ale Terrei****Observ!****1** Planeta TerraPlaneta
TERRA**Descopăr!****Localizez!**

• Unde este situată planeta noastră în Sistemul Solar (poziția față de Soare)?

Descriu!

- Cum arată planeta noastră?
- Cum se numește ea?
- Ce formă are?

Uite, acolo, sus, în stânga, continentul **EUROPA!** România pe unde o fi?

- Ce culoare predominantă are? • De ce?
- Cum crezi că se mișcă?

Explic!

- De ce planeta noastră are această formă?

Concluzionez!

- A.** Terra este una dintre planetele Sistemului Solar.
B. Pământul este a treia planetă de la Soare.

Rețin!

• **Forma Terrei.** Ca orice planetă a Sistemului Solar, și Terra are o formă specifică, apropiată de cea sferică. Din cauza mișcării de rotație în jurul propriei axe, planeta noastră este mai bombată la Ecuator și ușor turtită la cei doi Poli.

• **Mărimea Terrei.** Terra este o planetă de mărime mijlocie între celelalte planete ale Sistemului Solar. Distanța medie din centrul Pământului până la suprafața planetei este de aproximativ 6 300 km, iar dacă vrem să înconjurăm planeta, în partea ei cea mai bombată (la Ecuator), ar trebui să parcurgem 40 000 km. Suprafața totală a Terrei (continente și oceane) este de 510 milioane km².

• **Mișcările Terrei.** Pământul efectuează în spațiul cosmic două mișcări fundamentale:

- a. mișcarea de rotație și
- b. mișcarea de revoluție.

Mișcarea de rotație este mișcarea pe care planeta noastră o realizează în jurul propriei axe. Terra se rotește dinspre vest spre est, aceasta fiind cauza mișcării aparent inverse a Soarelui pe bolta cerească, dinspre est (de unde răsare) spre vest (direcția în care apune). Timpul necesar planetei să se rotească o dată în jurul axei sale este de aproape 24 de ore (un ciclu zi-noapte).

Consecințe ale mișcării de rotație:

1. succesiunea zilelor și a nopților pe Glob;
2. jumătate din planetă este mai luminată și încălzită de Soare, în timp ce jumătatea cealaltă este umbrită și se răcește.

Mișcarea de revoluție este mișcarea pe care planeta noastră o realizează în jurul Soarelui, la o distanță medie de 149 de milioane km. Timpul necesar planetei pentru a se roti o dată în jurul Soarelui este de 365 de zile și șase ore (un an).

Consecințe ale mișcării de revoluție:

1. formarea anotimpurilor (la care contribuie și înclinarea axei terestre);
2. formarea zonelor de climă: caldă, temperată, rece.

Terra sau **Pământul (1)**, planeta noastră, este una dintre cele opt planete ale Sistemului Solar. **Sistemul Solar** este un ansamblu de corpuri cosmice alcătuit din planete și o stea centrală, numită **Soare**, în jurul căreia se rotesc (*gravitează*) planetele. **TERRA** este a treia planetă de la Soare.

Aplic!

✓ Activități practice

1. Desenează planetele Sistemului Solar.
2. Desenează Planeta Pământ.

✓ Exercițiu

Scrie pe caiet și completează textul lacunar cu noțiunile din paranteză:

..... este un ansamblu de corpuri cosmice alcătuit din și o stea centrală, numită, în jurul căreia gravitează planetele. este a treia planetă de la Soare.

Terra este de mărime între celelalte planete ale Sistemului Solar și are formă apropiată de cea

Pământul efectuează în spațiul cosmic mișcarea de și mișcarea de Prima este mișcarea pe care planeta noastră o realizează în jurul propriei Cea de-a doua este mișcarea pe care planeta noastră o realizează în jurul

(Sistemul Solar, rotație, Soare, Marte, mijlocie, Soarelui, sferică, revoluție, planete, axe, Terra)

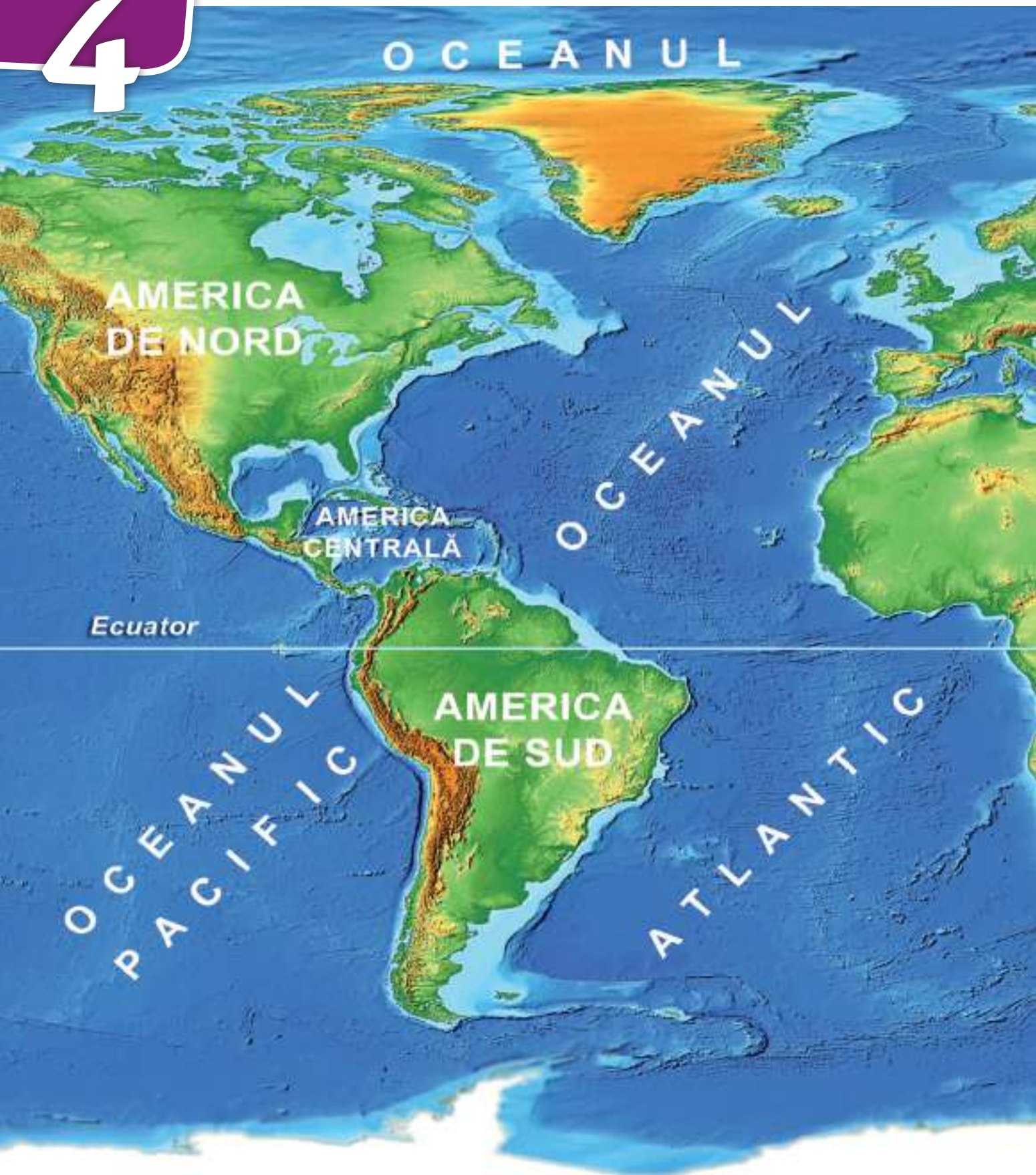

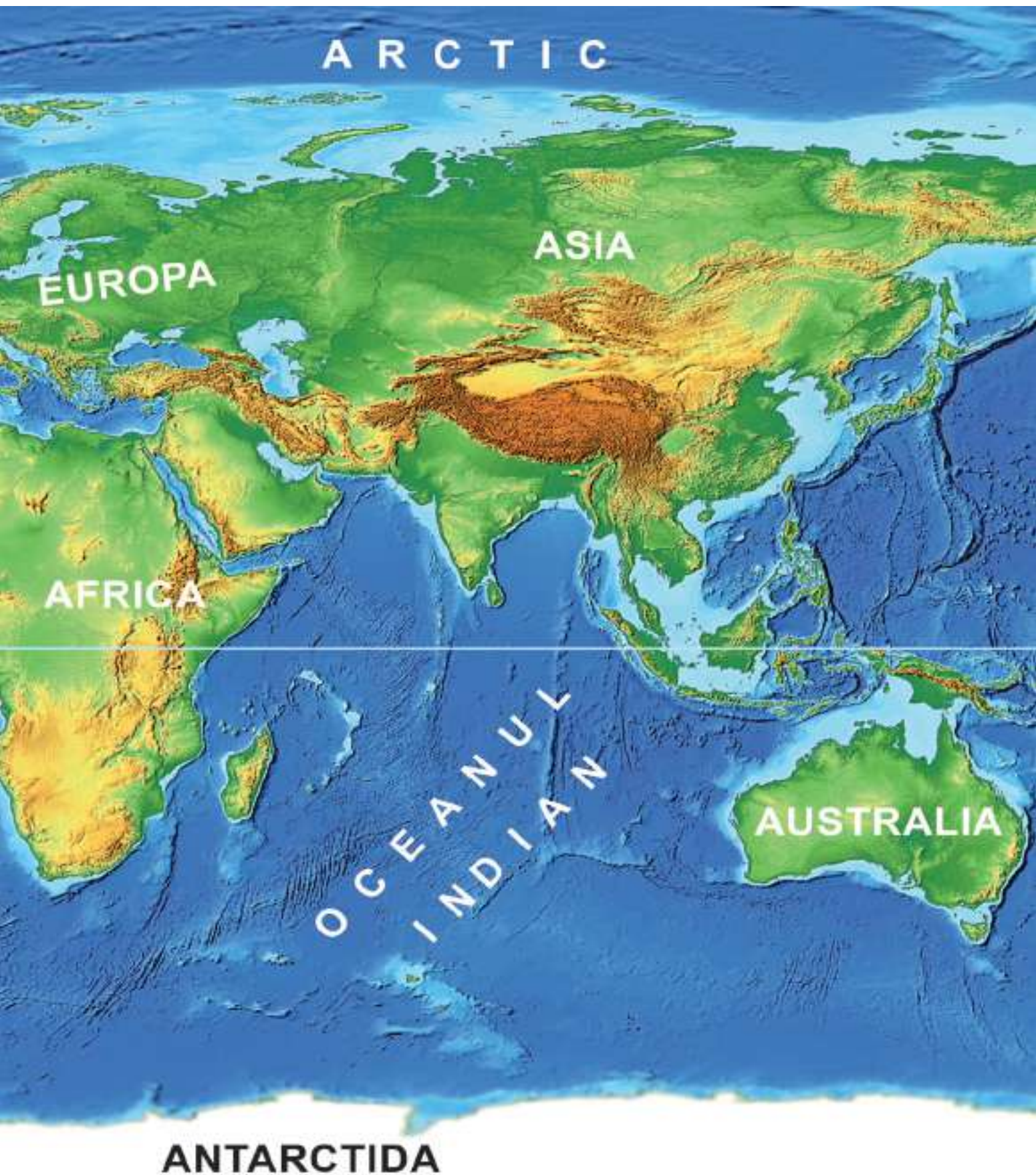
Dicționar

atracție gravitațională: forța de atracție dintre două corpuri cosmice

gravita (a ~): a se învârti în jurul unei stele datorită atracției gravitaționale

ARCTIC

EUROPA

ASIA

AFRICA

AUSTRALIA

OCEANUL
INDIAN

ANTARCTIDA

Lecția 7. **Continente și oceane****Observ!****1** *Continentele și oceanele Terrei***Descopăr!****Localizez!**

• În ce emisferă este situată cea mai mare parte a uscatului planetei? • Dar a oceanului?

Descriu!

• Cum se numesc marile suprafețe de uscat?
 • Câte sunt? • Cum sunt distribuite pe suprafața planetei? • Ce se află la Polul Sud? • Pot pleca dintr-un punct, să înconjur planeta pe apă și să revin în punctul de plecare, fără să ating uscatul?
 • Dar pe uscat, fără să ating apa?

Explic!

• Ce consecințe decurg din faptul că suprafețele de uscat sunt despărțite de apă?

Concluzionez!

A. Uscatul planetei noastre apare sub forma unor suprafețe mari înconjurate de apă, numite *continente*.

B. Apa formează o suprafață continuă, numită Oceanul Planetar, care este împărțit în mai multe bazine.

Reșin!

Continentele Terrei (11) sunt: America, Europa, Africa, Asia, Australia și Antarctica.

Oceanul Planetar (11) este împărțit în mai multe bazine (oceane): Pacific, Atlantic, Indian și Arctic.

• **AMERICA.** Se află situată la vest de Europa, fiind împărțită în: *America de Nord*, *America Centrală* și *America de Sud*. Relieful este variat, un lanț montan înălțându-se în partea de vest: Munții Stâncoși (America de Nord), Munții Anzi (America de Sud), cu altitudini de peste 6 000 m. Există două mari fluvii: Mississippi (America de Nord) și Amazon (America de Sud). Sunt prezente toate zonele de climă și peisaje diverse, de la ghețari și până la pădurea ecuatorială. Continentul face parte din Lumea Nouă, descoperit de europeni târziu (prin Cristofor Columb, în anul 1492), dar cu civilizații străvechi precum cele ale mayașilor, aztecilor și incașilor. Există orașe foarte mari, cu peste 10 milioane locuitori, ca New York și Mexico City (America de Nord) sau São Paulo și Buenos Aires (America de Sud). Este un continent foarte bogat în resurse (cărboni, petrol și gaze naturale, minereuri), cu state cu o economie dezvoltată, în special în nord (Canada și Statele Unite ale Americii).

• **AFRICA.** Se întinde la sud de Europa, fiind traversată, prin partea centrală, de Ecuator. *Este un continent „în oglindă”*, peisajele din jumătatea nordică (pădure ecuatorială, savană, deșert) desfășurându-se simetric și în cea sudică. Cel mai înalt munte este Kilimanjaro (peste 5 800 m), situat chiar pe Ecuator, iar în nord se întinde cel mai mare deșert al planetei, Sahara, cu dune de nisip. Aici se află cel mai lung fluviu de pe Glob, Nilul (peste 6 600 km). Africa este continentul unde a apărut omul (Lumea Veche), de unde a plecat și a populat planeta, însă în prezent

• **OCEANUL PACIFIC.** Este cel mai mare și mai adânc ocean al planetei (11 000 m adâncime), separând Asia și Australia (la vest) de America (la est).

• **OCEANUL ATLANTIC.** Este cel mai tânăr ocean al planetei. Desparte America (la vest) de Europa și Africa (la est).

• **OCEANUL INDIAN.** Este cel mai cald ocean al Terrei, situându-se între Asia (nord), Africa (vest) și Australia (est).

• **OCEANUL ARCTIC.** Este cel mai mic ocean al planetei, situat la Polul Nord, acoperit în mare parte cu gheață (de aceea se mai numește „Înghețat”).

are cea mai tânără populație (predomină grupele de vârstă de sub 25 de ani) de pe Glob.

Este un continent bogat în resurse (cărboni, petrol și gaze naturale, minereuri, diamante, metale rare), însă majoritatea statelor au o economie slab dezvoltată.

• **ASIA.** Se întinde la est de Europa, de care este delimitată convențional și cu care formează o masă continuă de uscat. *Este un continent al recordurilor:* cei mai înalți munți de pe Glob – Munții Himalaya (8 848 m), cele mai populate țări ale lumii – China și India (peste un miliard de locuitori fiecare), cea mai mare aglomerație urbană din lume – Tokyo (Japonia), cel mai înalt zgârie-nori de pe Glob – Burj Khalifa (828 m), cel mai luxos hotel din lume – Burj al Arab (ambele în Dubai, Emiratele Arabe Unite) și altele. Are țări și peisaje contrastante, de o varietate inimaginabilă.

• **AUSTRALIA.** Este cel mai mic continent al Terrei, situat în întregime în Emisfera Sudică. Relieful este variat, predomină peisajul deșertic, are o faună aparte (cangurul, koala, ornitorincul și altele). Populația este concentrată pe țărmuri, cel mai mare oraș fiind Sidney.

• **ANTARCTIDA.** Continentul de la Polul Sud nu este locuit de oameni (cu excepția cercetătorilor și exploratorilor temporari), fiind acoperit în întregime de o calotă de gheață, groasă de câțiva kilometri. Aici sunt cele mai scăzute temperaturi de pe Glob.

Aplic!

✓ Exerciții

1. Numește continentele și oceanele lumii. Localizează-le pe hartă.
2. Realizează un traseu imaginar pe *Harta Lumii* și notează continentele și țările pe care ai dori să le vizitezi, precum și mările și oceanele pe care trebuie să le traversezi.

Colecționează imagini cu peisaje, monumente, desene și realizează un album al clasei.

Lecția 8. Terra – o planetă a Sistemului Solar

1 Sistemul Solar

Observ!

SOARELE

Soarele și planetele din Sistemul Solar, inclusiv Terra, s-au format acum peste 4 miliarde de ani. Soarele este o *stea*, adică un corp cosmic cu căldură și lumină proprii. Se aproximează că Soarele se află la jumătatea vieții sale.

MERCUR

Cea mai apropiată planetă față de Soare. Nu are atmosferă.

VENUS

Este planeta vecină, vizibilă cu ochiul liber de pe Terra, cunoscută încă din trecut pe cerul nostru sub denumirea de *Luceafăr*.

TERRA

Situată la o distanță medie de 149 milioane km față de Soare, Terra este singura planetă cu viață din Sistemul Solar, constituind căminul umanității. Are un satelit natural, Luna.

MARTE

Cealaltă planetă vecină cu Terra, dar mai mică și cu o atmosferă extrem de rarefiată. Este intens studiată, recent găsindu-se indicii că ar exista apă lichidă. Mai este supranumită „Planeta Roșie”.

Oare cum se numește galaxia care cuprinde și Sistemul nostru Solar?

Descopăr!

Localizez!

- Unde se află Terra în cadrul Sistemului Solar?

Descriu!

- Prin ce se deosebește Terra de celelalte planete ale Sistemului Solar?

Explic!

- Ce importanță are distanța la care o planetă este situată față de Soare?

Concluzionez!

- Terra este a treia planetă de la Soare.
- Terra este singura planetă din Sistemul Solar care are viață!

Rețin!

Terra, căminul umanității, este a treia planetă de la Soare!

UNIVERSUL

În urmă cu 14 miliarde de ani a luat naștere Universul!

SISTEMUL SOLAR

Soarele și Sistemul nostru Solar (1) s-au format dintr-un nor gigantic de gaze și praf cosmic.

JUPITER

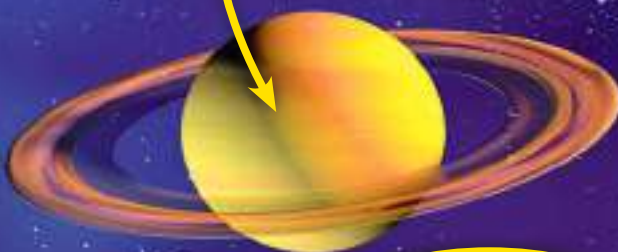
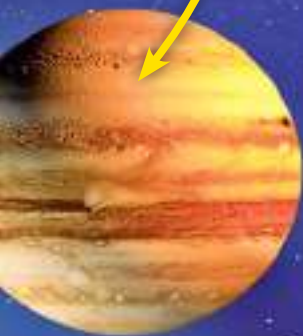
Este cea mai mare planetă a Sistemului Solar, fiind de 11 ori mai mare decât planeta noastră. Nu seamănă cu Terra, fiind alcătuită predominant din gaze.

SATURN

Este o altă planetă gigant alcătuită predominant din gaze, ușor de recunoscut după inelele (alcătuite din praf și gheață) ce o înconjoară.

GALAXIA CALEA LACTEE

Terra, planeta noastră, și Sistemul Solar fac parte dintr-un ansamblu cosmic mai mare, numit *galaxie*. Galaxia noastră se numește *Calea Lactee* și are câteva sute de miliarde de stele și mult mai multe planete însoțitoare!

PLUTO

Este o așa-zisă „planetă pitică” situată la marginea Sistemului Solar.

URANUS

Un alt gigant gazos înghețat și „răsturnat”, unul dintre polii săi fiind îndreptat către Soare.

NEPTUN

Este ultima și cea mai îndepărtată planetă de Soare a Sistemului nostru Solar.

Aplic!

✓ Exercițiu

Alcătuiește un text format din 7-9 enunțuri în care să caracterizezi o planetă, la alegere. Pentru aceasta vei avea în vedere:

- a) să precizezi locul planetei în Sistemul Solar;
- b) să menționezi cel puțin două caracteristici ale planetei;
- c) să găsești un titlu potrivit.

Dicționar

atmosferă: înveliș de aer al unei planete

miliard: o mie de milioane

satelit: corp ceresc mai mic care se rotește în jurul unei planete (de exemplu, Luna, satelitul Pământului)

Atlas. Planiglobul – imaginea Terrei

Iată frumusețea
planetei noastre, **TERRA!**
Să identificăm împreună
continentele și oceanele Terrei.

PLANIGLOB
Reprezentarea pe o
suprafață plană a Globului
terestru.

Recapitulare

Fixează noțiunile învățate până acum, completând spațiile libere.

a) Vecinii României

b) Continentele și oceanele Terrei

c) Sistemul Solar

(AUTO)EVALUARE

S (1-3) B (4-5) FB (6)
răspunsuri corecte

1. Citește enunțurile de mai jos. Selectează, după model, varianta corectă:

- România este situată în partea de sud-est / sud-vest a Europei Centrale.
- Pe Glob, continentul Europa este situat în Emisfera Sudică / Nordică.
- Uniunea Europeană are 27 / 28 de state membre.
- Mișcarea pe care planeta noastră o realizează în jurul propriei axe se numește mișcare de rotație / revoluție.
- Formarea zonelor de climă este o consecință a mișcării de rotație / revoluție.
- Marte / Terra este singura planetă cu viață din Sistemul Solar.
- Soarele / Luna este o stea.

S (1-2) B (3) FB (4)
noțiuni completate corect

2. Completează, după model, spațiile libere cu noțiunile din lista de mai jos:

- Una dintre instituțiile importante ale Uniunii Europene este Parlamentul.
- Imnul european este un extras din *Simfonia a IX-a*, compusă de și se numește
- Moneda adoptată de majoritatea țărilor Uniunii Europene este
- Ziua Europei se sărbătorește în data de

(Ludwig van Beethoven, 9 mai, ~~Parlamentul~~, euro, dolarul, „Odă bucuriei”)

S (1-2) B (3) FB (4)
caracteristici corecte

3. Alcătuieste un text scurt (de 5-7 rânduri), în care să evidențiezi asemănări și deosebiri dintre Terra și celelalte planete ale Sistemului Solar. Folosește următoarele elemente:

- forma;
- poziția față de Soare;
- mișcările planetei;
- alte caracteristici.

* Pentru autoevaluare vezi răspunsurile (pag. 126).

** Completează fișa *Observ. Apreciez. Evoluez* (pag. 127).

Recapitulare

FINALĂ

1. **Excursie tematică.** Imaginează-ți că te afli într-o excursie sau amintește-ți una dintre cele la care ai participat. Realizează un **proiect** al activității cu ajutorul instrucțiunilor și al tabelului prezentat mai jos:

- Describe traseul pe care îl vei parcurge până la destinație;
- Enumeră activitățile desfășurate;
- Întocmește un **portofoliu** cu imagini ale obiectivelor vizitate.

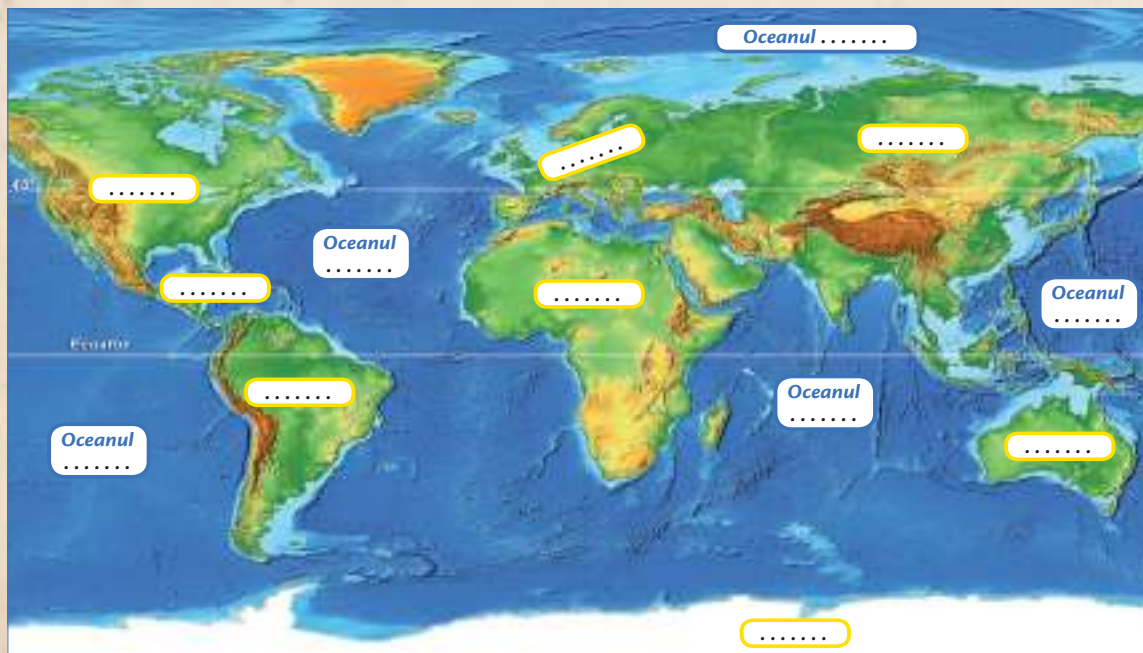
Locul desfășurării/ Localitatea	Forma de relief	Clima	Apele	Vegetația și fauna	Așezări omenеști	Obiective turistice	Activități economice	Impresii

2. Fixează noțiunile învățate până acum, completând spațiile libere.

a) România – unități de relief

b) și Terrei

3. Realizează un text de 5-7 rânduri, în care să descrii o călătorie imaginară printre planetele Sistemului Solar.

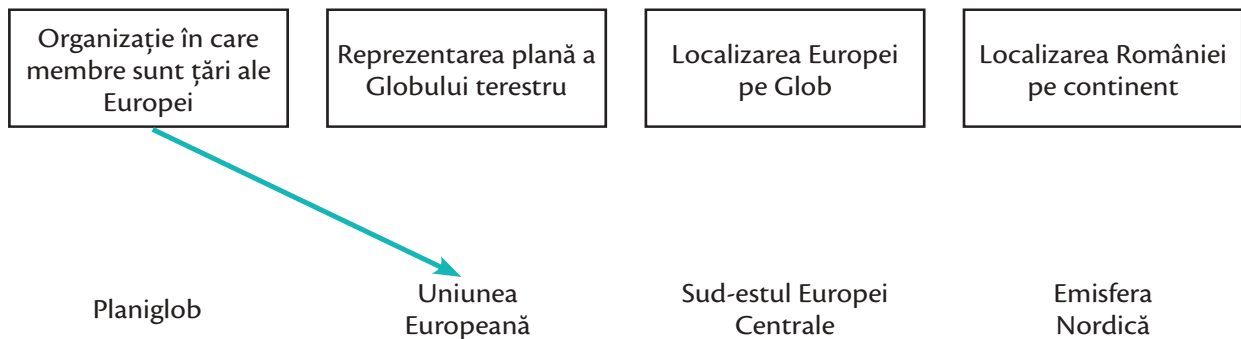
S (1-5) B (6-10) FB (11-14)
spații corect completate

1. Completează spațiile punctate, după model:

- a) Formele de relief din țara noastră sunt: *munții*,,,
- b) România este situată pe continentul
- c) Continentele Terrei sunt:,,,,
- d) Oceanele Terrei sunt:,,,

S (1) B (2) FB (3)
asocieri corecte

2. Asociază corespunzător noțiunile de mai jos, după model:

S (1-2) B (3-4) FB (5-6)
țări enumerate corect

3. Imaginează-ți o călătorie prin Europa. Alcătuieste un text scurt, în care să precizezi cel puțin două țări europene pe care le-ai întâlnit în călătoria ta, în următoarele situații:

- a) situate pe traseul Munților Carpați;
- b) traversate de fluviul Dunărea;
- c) care au ieșire la Marea Neagră.

4. Alege răspunsul corect pentru a completa spațiile punctate:

1) Dealurile și podișurile din România au altitudini de
a) 300-800 m;
b) sub 100 m;
c) peste 1 500 m.

2) Carpații sunt dispuși în partea a țării, înconjurând ca o cunună Depresiunea colinară a Transilvaniei.
a) estică;
b) nordică;
c) centrală.

3) Comuna cuprinde populația a României:
a) urbană;
b) rurală;
c) urbană și rurală.

4) Mișcarea pe care planeta noastră o realizează în jurul propriei axe se numește :
a) mișcare de rotație;
b) mișcare de revoluție;
c) mișcare liniară.

5) Oceanul Pacific este :
a) cel mai cald;
b) cel mai adânc;
c) cel mai mic.

6) Soarele este :
a) o planetă;
b) o cometă;
c) o stea.

5. Răspunde la întrebări, scriind un text scurt în care să evidențiezi deosebirea dintre Terra și celelalte planete ale Sistemului Solar:

- Cum arată Terra față de celelalte planete?
- Care este poziția față de Soare?
- Ce formă are Terra?
De ce?
- Care este culoarea predominantă?
De ce?

* Pentru autoevaluare vezi răspunsurile (pag. 126).

** Completează fișa *Observ. Apreciez. Evoluez* (pag. 127).

UNITATEA 1

Răspunsuri test (auto)evaluare pag. 37

1. S – sud – miazăzi – cuier; E – est – răsărit – ușă; V – vest – apus – ferestre.

2. b) orientare; c) convenționale; d) scara (de proporție); e) plană; f) titlul

UNITATEA 2

Răspunsuri test (auto)evaluare pag. 65

1. 2 – b; 3 – a; 4 – b; 5 – c; 6 – b.

2. N – Ucraina; NV – Ungaria; S – Bulgaria; E – Republica Moldova, Ucraina.

UNITATEA 3

Răspunsuri test (auto)evaluare pag. 95

1. Munții Carpați – în partea centrală a țării, sub forma unui inel; Câmpiile – spre marginile de sud și vest ale țării; Delta Dunării – în sud-estul țării, la vărsarea Dunării în Marea Neagră.

2. Munți – sugestii: Carpații Orientali, Carpații Meridionali, Carpații Occidentali; Dealuri – sugestii: Subcarpați, Dealurile de Vest; Podișuri – sugestii: Podișul Getic, Podișul Mehedinți, Podișul Dobrogei etc.; Câmpii – sugestii: Câmpia Română, Câmpia de Vest.

UNITATEA 4

Răspunsuri test (auto)evaluare pag. 121

1. b) Emisfera Nordică; c) 27; d) rotație; e) revoluție; f) Terra; g) Soarele.

2. b) Ludwig van Beethoven, „Odă bucuriei”; c) euro; d) 9 mai.

Răspunsuri test (auto)evaluare finală pag. 124

1. a) dealuri, podișuri, câmpii; b) Europa; c) America, Europa, Asia, Africa, Australia, Antarctica; d) Pacific, Atlantic, Indian, Arctic.

2. Reprezentarea plană a Globului terestru – planiglob; Localizarea Europei pe Glob – Emisfera Nordică; Localizarea României pe continent – sud-estul Europei Centrale.

3. a) Oricare două dintre: Austria, Cehia, Slovacia, Polonia, Ungaria, Ucraina, Serbia; b) Oricare două dintre: Germania, Austria, Slovacia, Ungaria, Serbia, Croația, Bulgaria, Republica Moldova, Ucraina; c) Oricare două dintre: Bulgaria, Ucraina, Georgia, Rusia și Turcia.

4. 2 – c; 3 – b; 4 – a; 5 – b; 6 – c.

5. Sugestii: Terra este singura planetă din Sistemul Solar care adăpostește viață. Pământul este a treia planetă de la Soare. Terra are o formă specifică, apropiată de cea sferică. Din cauza mișcării de rotație, este mai bombată la Ecuator și mai turtită la poli. Culoarea predominantă a planetei noastre, Terra, este cea albastră, fiind acoperită în cea mai mare parte de apă.

*Dacă ai răspuns corect,
felicități! Dacă nu,
mai încearcă.
În ambele cazuri,
continuă să înveți!*

OBSERV. APRECIEZ. EVOLUEZ

*Bifează varianta de răspuns care ți se potrivește.

UNITATEA 1

Pe parcursul acestei unități de învățare ai reușit să localizezi elemente din orizontul apropiat cu ajutorul unor repere și al punctelor cardinale.

Afirmații			
Localizez elemente din orizontul apropiat folosind repere de orientare.			
Realizez planul clasei și al școlii utilizând forme geometrice simple.			
Identific pe hartă localități din regiunea înconjurătoare și le localizez folosind punctele cardinale.			
Caracterizez din punct de vedere geografic orizontul local și localitatea natală.			

UNITATEA 2

Pe parcursul acestei unități de învățare ai avut ocazia să descoperi elemente de geografie generală ale țării noastre.

Afirmații			
Localizez pe hartă România și țările vecine.			
Identific principalele trepte de relief ale României.			
Caracterizez România din punct de vedere geografic.			
Descriu populația și așezările omenești.			
Corelez resursele naturale cu principalele activități economice.			

UNITATEA 3

Pe parcursul acestei unități de învățare ai descoperit marile unități geografice ale țării noastre și ai aflat care sunt unitățile administrativ-teritoriale ale României.

Afirmații			
Localizez și descriu după un anumit model principalele regiuni geografice ale României.			
Caracterizez din punct de vedere geografic o regiune din jurul orizontului local.			
Identific unitățile administrativ-teritoriale ale României.			

UNITATEA 4

Pe parcursul acestei unități ai explorat Europa, continentul pe care se află țara noastră România, și Terra, ca planetă a Sistemului Solar.

Afirmații			
Localizez România pe continentul Europa.			
Caracterizez Europa din punct de vedere geografic.			
Identific continentele și oceanele planetei Terra.			
Identific planetele Sistemului Solar și caracterizez Terra ca planetă.			

Pe parcursul anului școlar ai explorat de la mic la mare, de la simplu la complex: orizontul apropiat și local, țara noastră, România, continentul pe care se află țara noastră, Europa, și ai descoperit Terra, planeta noastră, a treia dintre planetele Sistemului Solar.

Afirmații			
Localizez elemente din orizontul apropiat și local și le reprezint grafic utilizând forme geometrice simple.			
Caracterizez, din punct de vedere geografic, localitatea natală, județul, țara.			
Caracterizez, din punct de vedere geografic, principalele regiuni/unități geografice ale României.			
Identific poziția geografică a României în Europa și pe Glob.			
Localizez pe hartă continentele și oceanele planetei Terra.			
Identific poziția planetei Terra în Sistemul Solar.			
Identific planetele Sistemului Solar.			

*Descarcă fiecare fișă din manualul digital.

 Acord

 Indecis

 Dezacord

!ată c! ai ajuns la finalul clasei a IV-a! Noi, **GEOGRAFICUS, ADINA** și **VALENTIN**, te felicit!m și îți mulțumim! Împreună am realizat o excursie extraordinară prin România, prin Europa și am ajuns chiar până la... stele. Acum, c! am încheiat cu bine aventura noastră și ai descoperit multe dintre tainele **Geografiei**, ești capabil/capabil!:

s! recunoști și să descrii principalele unit!ți de relief ale României

s! identifici poziția geografic! a României în Europa

s! recunoști unit!țile administrativ-teritoriale ale României

s! caracterizezi, din punct de vedere geografic, localitatea natal!, județul, țara

s! localizezi pe hart! continentele și oceanele planetei Terra

s! identifici poziția geografic! a Europei pe harta lumii

s! identifici poziția planetei Terra în Sistemul Solar

s! identifici planetele Sistemului Solar

Vacanță plăcut!!

ISBN: 978-606-528-543-9

6 420620 008332

www.cdpress.ro